

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

Rijksbegroting 2015
xviii Wonen en Rijksdienst

Vergaderjaar 2014–2015

34 000 XVIII

Vaststelling van de begrotingsstaten van Wonen en Rijksdienst (XVIII) voor het jaar 2015

Nr. 1

VOORSTEL VAN WET

16 september 2014

Wij Willem Alexander, bij de gratie Gods, Koning der Nederlanden, Prins van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Allen, die deze zullen zien of horen lezen, saluut! doen te weten:

Alzo Wij in overweging genomen hebben, dat ingevolge artikel 105 van de Grondwet de begroting van de uitgaven en de ontvangsten van het Rijk bij de wet moet worden vastgesteld en dat in artikel 1 van de Comptabiliteitswet 2001 wordt bepaald welke begrotingen tot die van het Rijk behoren;

Zo is het, dat Wij, de Afdeling advisering van de Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Artikel 1

De bij deze wet behorende begrotingsstaat voor het jaar 2015 wordt vastgesteld.

Artikel 2

De bij deze wet behorende begrotingsstaat inzake agentschappen voor het jaar 2015 wordt vastgesteld.

Artikel 3

De vaststelling van de begrotingsstaten geschiedt in duizenden euro's.

Artikel 4

Deze wet treedt in werking met ingang van 1 januari van het onderhavige begrotingsjaar. Indien het Staatsblad waarin deze wet wordt geplaatst, wordt uitgegeven op of na deze datum van 1 januari, treedt zij in werking met ingang van de dag na de datum van uitgifte van dat Staatsblad en werkt zij terug tot en met 1 januari.

Lasten en bevelen dat deze in het Staatsblad zal worden geplaatst en dat alle ministeries, autoriteiten, colleges en ambtenaren wie zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,

De Minister voor Wonen en Rijksdienst,

Vastgestelde begrotingsstaat van Wonen en Rijksdienst (XVIII) voor het jaar 2015
(Bedragen x € 1000)

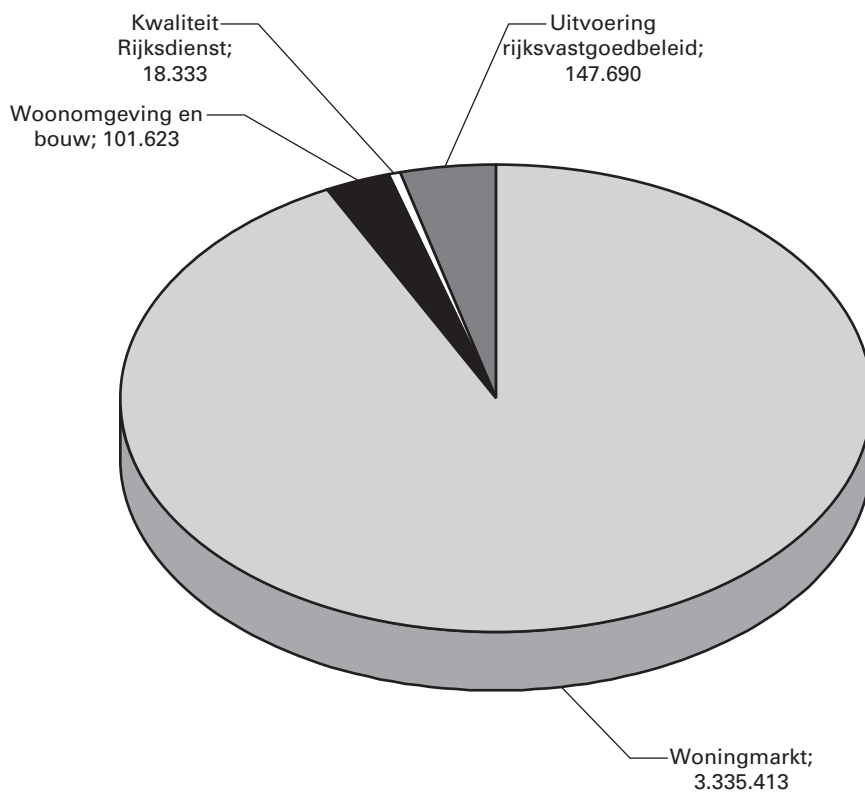
Art.	Omschrijving	Oorspronkelijk vastgestelde begroting (1)		
		Verplichtingen	Uitgaven	Ontvangsten
	Totaal		3.603.059	621.448
	Beleidsartikelen			
1	Woningmarkt	3.377.405	3.335.413	501.116
2	Woonomgeving en bouw	294.123	101.623	91
3	Kwaliteit Rijksdienst	18.333	18.333	0
6	Uitvoering Rijksvastgoedbeleid	147.690	147.690	120.241

Vastgestelde begrotingsstaat inzake baten-lastenagentschappen voor het jaar 2015 (Bedragen x € 1.000)

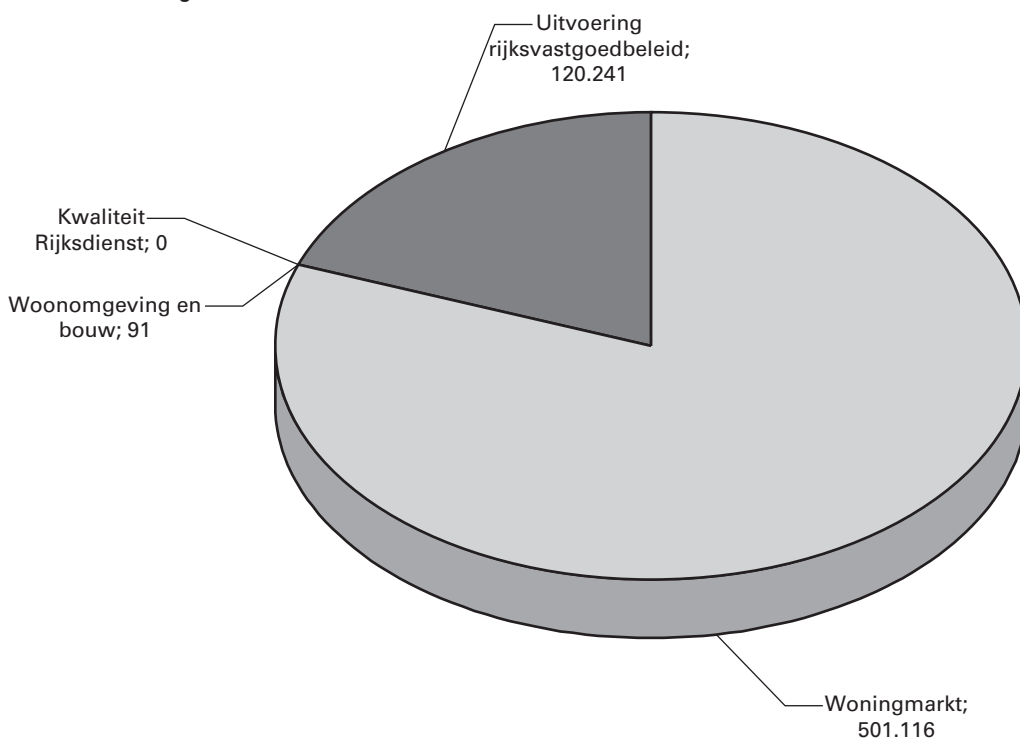
Naam Baten- en lastenagentschap	Baten	Lasten	Saldo baten en lasten
Logius	104.132	104.132	0
P-Direkt	71.533	71.533	0
Uitvoeringsorganisatie Bedrijfsvoering Rijk	113.977	113.977	0
FMHaaglanden	114.863	114.863	0
SSC ICT Haaglanden	178.000	178.000	0
Rijksgebouwendienst	1.260.440	1.226.198	34.242
Rijksvastgoed- en ontwikkelingsbedrijf	34.030	33.860	170
Dienst van de Huurcommissie	11.642	11.642	0

Naam Baten- en lastenagentschap	Totaal kapitaal uitgaven	Totaal kapitaal ontvangsten
Logius	9.000	6.000
P-Direkt	24.650	11.000
Uitvoeringsorganisatie Bedrijfsvoering Rijk	3.100	2.000
FMHaaglanden	17.413	12.500
SSC ICT Haaglanden	58.000	30.000
Rijksgebouwendienst	872.223	474.000
Rijksvastgoed- en ontwikkelingsbedrijf	88.256	87.824
Dienst van de Huurcommissie	1.716	0

Geraamde uitgaven verdeeld over de beleidsartikelen

Geraamde ontvangsten verdeeld over de beleidsartikelen

Vergaderjaar 2014–2015

34 000 XVIII

Vaststelling van de begrotingsstaten van Wonen en Rijksdienst (XVIII) voor het jaar 2015

Nr. 2

MEMORIE VAN TOELICHTING

Inhoudsopgave

	blz.
A. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET BEGROTINGSWETSVORSTEL	3
B. BEGROTINGSTOELICHTING	4
1. Leeswijzer	4
2. De beleidsagenda	6
Tabel belangrijkste mutaties	12
Tabel beleidsdoorlichtingen	13
Tabel garanties en achterborgstellingen	14
3. De beleidsartikelen	19
Artikel 1. Woningmarkt	19
Artikel 2. Woonomgeving en bouw	29
Artikel 3. Kwaliteit Rijksdienst	39
Artikel 6. Uitvoering rijksvastgoedbeleid	43
4. Begroting agentschappen	48
4.1 Logius	48
4.2 P-Direkt	54
4.3 Uitvoeringsorganisatie Bedrijfsvoering Rijk (UBR)	60
4.4 FMHaaglanden (FMH)	64
4.5 Shared Service Centrum-ICT Haaglanden (SSC-ICT Haaglanden)	69
4.6 Rijksgebouwendienst (RGD)	73
4.7 Rijksvastgoed- en ontwikkelingsbedrijf (RVOB)	82
4.8 Dienst van de Huurcommissie (DHC)	88

5.	Bijlagen	94
	5.1 ZBO's en RWT's	94
	5.2 Verdiepingsbijlage	96
	5.3 Moties en toezeggingen	100
	5.4 Subsidiebijlage	128
	5.5 Evaluatie- en overig onderzoek	130

A. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET BEGROTINGSWETS- VOORSTEL

Wetsartikel 1

De begrotingsstaten die onderdeel zijn van de Rijksbegroting, worden op grond van artikel 1, derde lid, van de Comptabiliteitswet 2001 elk afzonderlijk bij de wet vastgesteld.

Het wetsvoorstel strekt ertoe om de onderhavige begrotingsstaten voor het aangegeven jaar vast te stellen.

Alle voor dit jaar vastgestelde begrotingswetten tezamen vormen de Rijksbegroting voor dat jaar. Een toelichting bij de Rijksbegroting als geheel is opgenomen in de Miljoenennota.

Met de vaststelling van dit wetsartikel worden de uitgaven, verplichtingen en de ontvangsten vastgesteld. De in de begrotingstaten opgenomen begrotingsartikelen worden in onderdeel B van deze memorie van toelichting toegelicht (de zgn. Begrotingstoelichting).

Wetsartikel 2

Met de vaststelling van dit wetsartikel worden de baten en de lasten, het saldo van de baten en de lasten, en de kapitaaluitgaven en -ontvangsten van de in de staat opgenomen baten-lastenagentschappen voor het onderhavige jaar vastgesteld. De in die begrotingen opgenomen begrotingsartikelen worden toegelicht in onderdeel B (Begrotingstoelichting) van deze memorie van toelichting en wel in de paragraaf inzake de agentschappen.

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
R.H.A. Plasterk

De Minister voor Wonen en Rijksdienst,
S.A. Blok

B. BEGROTINGSTOELICHTING

1. LEESWIJZER

Algemeen

Inleiding

Voor u ligt de begroting 2015 voor Wonen en Rijksdienst.

Sinds de departementale herindeling van het kabinet-Rutte-Asscher heeft het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) naast de begroting van BZK (VII) een begroting voor Wonen en Rijksdienst (XVIII).

Verantwoord begroten

Op 20 april 2011 is de aanpassing van de presentatie van de Rijksbegroting onder de naam «Verantwoord Begroten» in de Tweede Kamer behandeld (Kamerstukken II, **31 865, nr. 26**).

De nieuwe presentatie geeft meer inzicht in de financiële informatie, de rol en verantwoordelijkheid van de Minister en laat een duidelijke splitsing tussen apparaat en programma zien. In deze begroting zijn alle begrotingsartikelen ingevuld volgens de nieuwe voorschriften, inclusief de aanpassing van de tabel «Budgettaire gevolgen van beleid.»

Groeiparaagraaf

Met ingang van de begroting 2015 vervalt het extra-comptabel overzicht stedenbeleid.

Met ingang van de begroting 2015 wordt in de beleidsagenda een tabel opgenomen met de belastinguitgaven voor Wonen en Rijksdienst.

Motie Schouw

In juni 2011 is de motie Schouw ingediend en aangenomen. Deze motie zorgt er voor dat de landenspecifieke aanbevelingen van de Europese Raad op grond van de nationale hervormingsprogramma's een eigenstandige plaats krijgen in de departementale begrotingen.

De beleidsagenda

De beleidsagenda is een kernachtig overzicht van de hoofdlijnen van het beleid.

De beleidsagenda wordt afgesloten met 4 tabellen:

Tabel belangrijkste mutaties

In de beleidsagenda is een overzichtstabel opgenomen met de belangrijkste beleidsmatige mutaties.

Meerjarenplanning Beleidsdoorlichtingen

In de tabel de meerjarenplanning beleidsdoorlichtingen is per artikel voor de periode 2013–2019 opgenomen wanneer een beleidsdoorlichting is gerealiseerd of gepland. De aanvullende informatie wordt opgenomen in bijlage 5.5 «overzicht evaluaties».

Overzicht garanties en achterborgstellingen

In de beleidsagenda is een tabel «Garanties en Achterborgstellingen» opgenomen. Het betreft de hypotheekgarantie en het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW).

Belastinguitgaven

In de beleidsagenda is een tabel opgenomen voor belastinguitgaven.

De beleidsartikelen

De begroting Wonen en Rijksdienst (XVIII) is opgebouwd uit de volgende artikelen:

Woningmarkt, Woonomgeving en bouw, Kwaliteit Rijksdienst en Uitvoering Rijksvastgoedbeleid.

Dit begrotingshoofdstuk is een programmabegroting en heeft geen apart centraal apparaatartikel. De apparaatuitgaven zijn opgenomen bij de begroting van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (VII).

Juridisch verplichte uitgaven/budgetflexibiliteit

Op grond van CW artikel 5, derde lid, onder c, moet in de begroting per beleidsartikel informatie worden opgenomen over de budgetflexibiliteit. In de tabel budgettaire gevolgen van beleid wordt voor de programma-uitgaven vermeld welk deel daarvan juridisch is verplicht voor het jaar 2015. De peildatum van de gepresenteerde budgetflexibiliteit (juridisch verplicht) is 1 januari 2015. Voor 2015 wordt voor het eerst de juridische verplichting toegelicht op het niveau van financieel instrument als geheel. Dit komt voort uit de toezegging van de Minister van Financiën tijdens het Algemeen Overleg over Verantwoord Begroten van 6 maart 2013 (Kamerstukken II, 2012–2013, [31 865, nr. 50](#)).

Begroting agentschappen

De begroting voor Wonen en Rijksdienst kent acht baten-lastenagentschappen, te weten Logius, P-Direkt, Uitvoeringsorganisatie Bedrijfsvoering Rijk (UBR), FMHaaglanden (FMH), Shared Service Centrum-ICT Haaglanden, Rijksgebouwendienst (RGD), Rijksvastgoed- en ontwikkelingsbedrijf (RVOB) en de Dienst van de Huurcommissie (DHC).

2. BELEIDSAGENDA 2015 WONEN EN RIJKSDIENST (XVIII)

INLEIDING

Met de hervormingsagenda's voor de woningmarkt en de rijksdienst is de richting voor de komende jaren bepaald. In 2015 wordt de ingeslagen weg vervolgd en het beleid uitgevoerd.

Het jaar 2015 staat in het teken van de uitvoering van verschillende hervormingen om de woningmarkt beter te laten werken: meer doorstroming in de sociale huurmarkt met behoud van betaalbaarheid, een groter aanbod van middeldure huurwoningen en een stabiele koopwoningmarkt met minder schulden. Het voornemen is per 1 januari 2015 ook de herziening van de Woningwet in werking te laten treden, die de focus van woningcorporaties legt op de zorg voor betaalbare woningen voor huishoudens met de laagste inkomens.

In 2015 wordt ook verder gewerkt aan de dienstverlenende, slagvaardige en kostenbewuste rijksdienst die het kabinet voor ogen heeft. Initiatieven die zijn gestart om geld te besparen en tegelijk kwaliteitswinst te boeken, worden uitgevoerd. In 2015 wordt verder gewerkt aan beheersing van de apparaatuitgaven en de wijze waarop de rijksdienst flexibeler kan inspelen op de benodigde capaciteit voor politieke prioriteiten. Het Rijksvastgoedbedrijf zet zich in om een kansrijke verkoopstrategie te ontwikkelen en uit te voeren. Transformatie en herbestemmen van de vastgoedportefeuille wordt hierin steeds belangrijker.

WONEN

In 2015 geeft het kabinet verder uitvoering aan de hervormingen op de woningmarkt, die zijn uiteengezet in het Regeerakkoord en het Woonakkoord, de Hervormingsagenda Woningmarkt en de brief over de implementatie van de Hervormingsagenda van 11 april 2014. Met de hervormingen heeft het kabinet helderheid geboden aan vragers en aanbieders, zodat het vertrouwen zich verder kan herstellen en de woningmarkt op orde kan komen.

De hervormingen richten zich op de breedte van de woningmarkt: een beter werkende huur- en koopmarkt met voldoende en betaalbare keuze voor verschillende inkomensgroepen, een helder corporatiestelsel met scherp toezicht, en voldoende ruimte voor investeringen.

De reeds doorgevoerde en geplande hervormingen op de woningmarkt zijn in lijn met de landenspecifieke aanbevelingen van de Europese Commissie. Het kabinet kiest voor een evenwichtige balans tussen enerzijds het tempo van de hervormingsmaatregelen en anderzijds de stabiliteit op de woningmarkt en de inkomenspositie van huishoudens.

Koopmarkt: ruimte geven voor herstel

Sinds zijn aantreden heeft het kabinet belangrijke hervormingen op de koopmarkt gerealiseerd. Met de hervormingen wordt perspectief geboden op een stabiele koopwoningmarkt met minder schulden. Verschillende maatregelen zijn in gang gezet en worden in 2015 uitgevoerd.

Het kabinet komt mensen die na verkoop van hun huis met een restschuld te maken krijgen in 2015 extra tegemoet. Ook mensen die met tijdelijke dubbele woonlasten worden geconfronteerd, krijgen blijvend een steuntje in de rug.

- Restschulden kunnen sinds 2014 onder strikte voorwaarden worden meegefinancierd onder de Nationale Hypotheek Garantie (NHG). Voor

- alle restschulden die tot 2018 ontstaan, geldt dat de rente over de financiering daarvan in plaats van 10 jaar voortaan tot maximaal 15 jaar voor de inkomstenbelasting aftrekbaar is. De restschuld telt daarbij niet mee in berekening van de Loan-to-Value-ratio (LTV).
- De zogenaamde Verhuisregeling wordt permanent met 1 jaar verruimd. De (hypotheek)rente van de voormalige of toekomstige eigen woning is nu voortaan tot maximaal 3 jaar fiscaal aftrekbaar. Het blijft daarbij ook permanent mogelijk om, binnen de termijn van 3 jaar na het verlaten van de oude woning na afloop van een periode van tijdelijke verhuur, de (hypotheek)rente van de voormalige eigen woning weer af te trekken voor de inkomstenbelasting.
 - Het maximale leenbedrag ten opzichte van de waarde van de woning, de zgn. «Loan-to-Value-ratio» (LTV-ratio), wordt verder beperkt van 104% tot 103% per 1 januari 2015. De komende jaren wordt dit stapsgewijs verder verlaagd naar 100% in 2018.
 - Het maximale aftrektarief voor de kosten van eigenwoningsschulden in de inkomstenbelasting wordt per 1 januari 2015 verlaagd van 51,5% tot 51%. Deze geleidelijke verlaging van het aftrektarief loopt door tot uiteindelijk een aftrektarief van 38% in 2042.
 - De opbrengsten van de verschillende hervormingen in het fiscale stelsel op de koopmarkt worden teruggesluisd naar de burger via verlagingen in de loon- en inkomstenbelasting. Het bereik van de derde schijf in de inkomstenbelasting wordt geleidelijk verlengd van € 56.531 naar € 66.086 in 2031. Het tarief van de tweede en derde schijf in de inkomstenbelasting wordt geleidelijk verlaagd naar 38% in 2042 en het tarief van de vierde schijf wordt geleidelijk verlaagd naar 49,5% in 2039.
 - Per 1 juli 2015 wordt de kostengrens van de Nationale Hypotheek Garantie teruggebracht van € 265.000 tot € 245.000. Deze stap is onderdeel van de stapsgewijze afbouw van de kostengrens tot € 225.000. Daarna wordt de kostengrens gekoppeld aan de gemiddelde woningwaarde.

Met de hervormingen biedt het kabinet helderheid aan partijen op de woningmarkt. De markt is gebaat bij duidelijkheid, zodat het herstel, waarvan thans tekenen zichtbaar zijn, zich kan doorzetten.

Huurmarkt: evenwichtig en bereikbaar

In 2015 krijgen verschillende maatregelen hun beslag om de beschikbaarheid van huurwoningen te verbeteren. Het kabinet zet in op meer doorstroming in de sociale huursector. Daarnaast wordt er ruimte gemaakt voor private partijen om te investeren in huurwoningen in de vrije huursector.

Voor de verbetering van de koopkracht van mensen met de laagste inkomens ontziet het kabinet de Huurtoeslag.

- In 2015 wordt de Huurtoeslag niet aangepast. Het kabinet draait de voorgenomen bezuiniging op de Huurtoeslag van € 31 mln. per jaar (zie Kamerstukken II, 33 940 XVIII, nr. 2) voor de komende drie jaar (2015 t/m 2017) terug.
- Er komt een aangepast woningwaarderingstelsel, waarin de lokale marktsituatie (in de vorm van de WOZ-waarde) beter wordt meegewogen.
- De verhuurderheffing wordt conform eerdere afspraken in 2015 verhoogd naar € 1,335 miljard.
- De wettelijke mogelijkheden voor tijdelijke huurcontracten worden uitgebreid. Groepen die tegen knelpunten aanlopen zoals starters en jongeren, kunnen hiermee sneller aan een betaalbare huurwoning

Beleidsagenda

komen. In 2015 ligt daartoe een wetsvoorstel voor parlementaire behandeling voor.

- De liberalisatiegrens voor huurwoningen wordt voor drie jaar bevroren. Dit vergroot de ruimte voor de vrije huursector, en verbetert gelijktijdig de betaalbaarheid in de sociale huurmarkt.

De verschillende maatregelen die gericht zijn op een beter werkende huurmarkt en op meer doorstroming, dragen tevens bij aan gezondere marktverhoudingen en kansen voor private investeerders op de geliberaliseerde huurmarkt.

In 2015 is er aandacht voor de woonwensen van specifieke groepen.

- Het Landelijk Actieplan Studentenhuisvesting wordt in 2015 voortgezet.
- Voor voldoende huisvesting voor ouderen heeft het kabinet een Transitieagenda langer zelfstandig wonen opgesteld.
- In 2015 worden de bestuurlijke afspraken die zijn gemaakt voor meer en betere huisvesting van EU-arbeidsmigranten uitgevoerd. Dit gebeurt via de Nationale Verklaring die is afgesloten met gemeenten, sociale partners en huisvesters.

Stelselwijziging woningcorporaties: naar heldere taken en scherp toezicht

Beoogd wordt op 1 januari 2015 de herziening van de Woningwet in werking te laten treden.

- De herziening legt de basis voor een focus van woningcorporaties op de kerntaken (de zorg voor betaalbare huisvesting voor huishoudens met lagere inkomens), een versterking van de lokale verankering van woningcorporaties en een adequaat intern en extern toezicht.
- Het financieel toezicht op woningcorporaties wordt versterkt en rechtstreeks onder ministeriële verantwoordelijkheid gebracht.

Deze ingrijpende wijzigingen hebben aanzienlijke gevolgen voor de interne organisatie van woningcorporaties en de relatie tussen gemeenten, corporaties en andere stakeholders.

- Vanaf 2015 zullen de maatregelen zich in het stelsel uitwerken. Het kabinet ziet toe op een soepele invoering en uitwerking van de stelselwijzigingen. Hierbij kunnen de uitkomsten van de parlementaire enquête woningcorporaties nog aanleiding geven tot aanvullende maatregelen.

Bouwen en duurzaamheid: ruimte voor de markt

Door versterking en verdere vernieuwing van de bouwsector sluit deze beter aan bij de wensen van bewoners en gebruikers van gebouwen; ook voor de duurzaamheid en energiezuinigheid van nieuw- en verbouw. Meerdere reeds getroffen maatregelen geven ruimte aan de markt.

- Om de werkgelegenheid in de bouw te ondersteunen, blijven bij verbouwen en renoveren van woningen de arbeidskosten tot 1 juli 2015 onder het lage BTW-tarief vallen. Architecten en hoveniers vallen onveranderd onder de regeling.
- Op het gebied van de bouwregelgeving worden in 2015 concrete stappen gezet. De kwaliteitsborging verbetert door verantwoordelijkheden duidelijker te beleggen en door onafhankelijke toetsing. Een wetsvoorstel hierover wordt eind 2014 aan de Tweede Kamer aangeboden, en moet in 2015 in werking treden.
- Het convenant Kantorenleegstand en het expertteam Kantoortransformatie ondersteunen de transformatie van leegstaande kantoren tot woonruimte.

Beleidsagenda

- In 2015 wordt een nieuw energielabel ingevoerd. Woningeigenaren krijgen met relatief weinig inspanning en kosten een goed beeld van de energieprestatie van hun huis en van mogelijke energiebesparende maatregelen.
- In 2015 wordt gewerkt aan de uitvoering van de afspraken uit het Energieakkoord. Er gaat een financiële regeling van start voor energiebesparingprojecten door Verenigingen van Eigenaren (VvE's). In 2014 is voor eigenaren-bewoners al het Nationaal Energiebespaarfonds ingesteld en voor verhuurders eveneens een revolverend fonds voor leningen voor energiebesparing.

Een leefbare woonomgeving: handvatten bieden aan lokale partijen

Het Rijk ondersteunt met kennis, regelgeving (of het wegnemen van knelpunten daarin) en experimenten lokale partijen bij het realiseren van een leefbare en veilige woonomgeving.

- In 2015 worden de wijzigingen van de Wet bijzondere maatregelen grootstedelijke problematiek, de Woningwet en de Huisvestingswet van kracht. Gemeenten krijgen zo meer middelen in handen om overlast en verloedering tegen te gaan.
- Rotterdam-Zuid krijgt ondersteuning op het gebied van wetgeving en de aanpak van de fysieke problematiek.
- Met de krimp- en anticiperregio's zijn afspraken gemaakt over de ondersteuning die zij krijgen bij het uitvoeren van hun ambities en keuzes op het terrein van wonen, voorzieningen en economische vitaliteit.

RIJKSDIENST

In 2013 is de Hervormingsagenda Rijksdienst (Kamerstukken II, **31 490, nr. 119**) aan de Kamer aangeboden. De hierin beschreven ontwikkeling naar een meer slagvaardige, dienstverlenende en kostenbewuste rijksdienst is in volle gang. Met een mix van lopende en nieuwe initiatieven wordt geld bespaard en kwaliteitswinst geboekt:

- Per 31 december 2014 wordt het programma Compacte Rijksdienst afgerond, waarmee concrete besparingen zijn en nog zullen worden bereikt. Enkele projecten uit dit programma rond de huisvesting en de totstandkoming van de datacenters kennen een langere doorlooptijd en werken door in het jaar 2015 en verder.
- Vanaf 1 januari 2015 gaan de ICT shared service organisaties SSC-ICT Den Haag en SSC-ICT Den Haag pijler II (voormalig Gemeenschappelijk Dienstencentrum ICT) als één shared service organisatie verder.
- P-Direkt is op het gebied van personeelszaken de administratieve dienstverlener van en voor de rijksdienst. Vanaf 1 januari 2015 zijn de budgetten van de basisdienstverlening voor P-Direkt gecentraliseerd bij het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Door centralisatie van de opdrachtgeverbudgetten bij het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties wordt efficiency bereikt door vermindering van bestuurlijke drukte. Het opdrachtgeverschap richting P-Direkt komt in handen van één in plaats van elf ministeries.
- Om de dienstverlening aan burgers en bedrijven te verbeteren zijn vele initiatieven en projecten opgezet. Overeenkomstige taken en processen tussen verschillende organisaties worden gebundeld met als doel een verbetering van de efficiency en van de kwaliteit van de dienstverlening.
- Tot slot is er in 2015 blijvende aandacht voor de ontwikkeling van de uitgaven voor personeel en materieel en de wijze waarop de rijksdienst als organisatie flexibel kan blijven inspelen op nieuw opkomende maatschappelijke vraagstukken.

Strategisch personeelsbeleid Rijk

In 2015 wordt verder invulling gegeven aan het werkgeverschap Rijk. Hierbij wordt ingezet op interne en externe mobiliteit en flexibiliteit. Er zal CAO-overleg zijn over modernisering van de arbeidsvoorwaarden en duurzame inzetbaarheid.

- Het Rijk investeert in een duurzaam arbeidsperspectief voor mensen met een arbeidsbeperking. De doelstelling is om in de periode eind 2015 tot eind 2017 respectievelijk 401, 868 en 1.336 extra banen te realiseren voor deze groep werknemers.
- In 2015 zal een rijksbrede Ondernemingsraad (OR) worden ingesteld, met volwaardige bevoegdheden conform de Wet op de Ondernemingsraden (WOR). Stap voor stap zullen onderwerpen op het gebied van de rijksbrede bedrijfsvoering voor formele behandeling aan deze rijks-OR worden voorgelegd. Dit geschiedt in overleg met de SG's en de medezeggenschap. De SG van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties is de bestuurder die het overleg voert met de rijksbrede OR.
- Bureau Algemene Bestuursdienst (ABD) bevordert en waarborgt de kwaliteit van de ambtelijke leiding en de top van de Nationale Politie. Daarnaast verleent Bureau ABD ook diensten aan publiekrechtelijke ZBO's en grote gemeenten (G4). In 2015 krijgt de structurele uitwisseling met het Ministerie van Buitenlandse Zaken verder vorm.
- In 2017 zijn vrouwen voor ten minste 30% vertegenwoordigd in (top)functies bij de rijksoverheid. Eén van de maatregelen om dit te bewerkstelligen is het positioneren van talent in de salarisschalen 13–15.
- Er wordt ingezet op het versterken en moderniseren van management development (MD) binnen de rijksdienst. De gedachte hierachter is dat de kwaliteit van (top)managers een belangrijke factor is voor het goed functioneren van de rijksdienst. Bureau ABD zal zodoende het strategisch personeelsbeleid m.b.t. deze topmanagers prominent agenderen en zo ook verkennen welke mogelijke aanpassingen in de MD-systematiek en MD-organisatie dit vraagt.

Vastgoed

Per 1 juli 2014 is het Rijksvastgoedbedrijf (RVB) van start gegaan. In het RVB komen de taken van de Dienst Vastgoed Defensie, de Rijksgebouwendienst, het Rijksvastgoed- en Ontwikkelingsbedrijf en de directie Rijksvastgoed van de ministeries van Defensie en van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties samen. Het RVB heeft de opgave vastgoed in te zetten voor de realisatie van doelen van de rijksoverheid. Het RVB doet dit in samenwerking met, en met oog voor de omgeving. Het RVB gebruikt 2015 om de nieuwe bedrijfsprocessen uit te werken en in te voeren, waardoor een efficiëntere werkwijze mogelijk wordt.

- Het RVB beheert een vastgoedportefeuille met een brede diversiteit, zoals defensiegronden en -kazernes, gevangenissen, rijkskantoren, beheer van gronden en ingebruikgeving aan derden. Er zijn diverse plannen opgesteld over hoe tot 2020 omgegaan wordt met het rijksvastgoed: het masterplan DJI ten aanzien van de gevangenissen, de masterplannen voor rijkskantoren en het Herbeleggingsplan Vastgoed Defensie. Deze plannen geven richting aan het handelen van het RVB en bepalen welk vastgoed wordt verkocht, in welk vastgoed-object geïnvesteerd wordt en waar eventueel wordt gehuurd of aangekocht.
- Naast het beheer van de vastgoedportefeuille staat het RVB voor een omvangrijke opgave om vastgoed af te stoten. Deze opgave vindt verspreid over een aantal jaren plaats. Bij het afstoten van vastgoed

wordt eerst een brede waardebenadering toegepast waarbij zowel fysieke als politiek-bestuurlijke en maatschappelijke aspecten worden geïnventariseerd. Aan de hand van deze analyse wordt een verkoopstrategie bepaald die kan variëren van een eenvoudige rechtstreekse verkoop tot een gebiedsontwikkelingsproject.

- De verkoopstrategie transformatie en/of herbestemmen wordt steeds belangrijker. Veel vastgoed van de rijksoverheid heeft met de huidige bestemming geen toekomst meer (bijvoorbeeld gevangenissen, militaire terreinen, maar ook kantoren). Het RVB gaat steeds vaker over tot het ontwikkelen, in overleg met medeoverheden, van visies voor toekomstig gebruik. Deze worden dan vertaald in planologische mogelijkheden in nauw overleg met gemeente/provincie. De meerwaarde hiervan is dat de planologische risico's worden beperkt voor potentiële kopers waardoor zij een grotere kans op financiering hebben. Deze manier van verkopen in de huidige markt creëert meer kans op succes en geeft overheden vooraf een goede mogelijkheid om optimale invullingen te geven aan de behoefte van hun gemeente/regio. Zo krijgen rijksobjecten een volwaardige kans op een nieuw bestaan.
- Bij beslissingen over gebouwen en gronden heeft het RVB oog voor de omgeving. Naast energiezuiniger maken van gebouwen, zet het RVB in op het vanaf 2019 (bijna) energieneutraal te bouwen en op het duurzaam opwekken van energie op rijksvastgoed. Samen met het compacter huisvesten en duurzaam inkopen, draagt het RVB bij aan de duurzaamheidsdoelstelling.

**Belangrijkste beleidsmatige mutaties t.o.v. vorig jaar
(ontvangsten, uitgaven en niet-belastingsontvangsten) (Bedragen
x € 1.000)**

Opbouw uitgaven (x € 1.000)							
	art. nr.	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Stand ontwerpbegroting 2014		3.370.782	3.448.579	3.657.524	3.864.084	4.263.666	
Mutaties 1e suppletoire begroting		137.412	116.766	39.154	- 56	- 13.805	- 70.097
Nieuwe mutaties:							
Revolverend fonds	2.1	- 60.000	- 15.000				
Revolverend fonds	2.4	60.000	15.000				
Nieuw systeem energielabel	2.1	- 4.300	4.300				
Huurtoeslag	1.1		31.040	31.040	31.040		
Afschaffen ouderentoeslag	1.1			- 22.000	- 22.000	- 22.000	- 22.000
Overige mutaties		- 1.681	2.374	- 486	- 485	- 484	4.485.483
Stand ontwerpbegroting 2015		3.502.213	3.603.059	3.705.232	3.872.583	4.227.377	4.393.386
Opbouw ontvangsten (x € 1.000)							
	art. nr.	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Stand ontwerpbegroting 2014		588.412	594.498	595.582	615.782	616.282	
Mutaties 1e suppletoire begroting		31.048	26.250	31.050	32.550	32.550	32.550
Nieuwe mutaties:							
Overige mutaties		92	700	0	0	0	616.482
Stand ontwerpbegroting 2015		619.552	621.448	626.632	648.332	648.832	649.032

Toelichting

Revolverend fonds

In het in 2013 gesloten woonakkoord is besloten tot het oprichten van een revolverend fonds voor verhuurders (RFE II). Het fonds voorziet verhuurders van goedkope financiering voor energiebesparende projecten binnen de gebouwde omgeving. In de jaren 2014 en 2015 is hiervoor in totaal € 75 mln. beschikbaar. Het fonds is als instrument binnen een separaat artikelonderdeel vormgegeven binnen de begroting van Wonen en Rijksdienst. Middels deze budgetneutrale herschikking worden de middelen van het fonds verantwoord op het juiste instrument.

Nieuw systeem energielabel

Als onderdeel van het SER energieakkoord wordt voor het vernieuwde energielabel een geheel nieuw systeem ontwikkeld. Als gevolg van recente inzichten over de planning van de ontwikkeling en uitrol van dit systeem, schuift € 4.3 mln. van de hiervoor geormerkte budgetten door van 2014 naar 2015.

Huurtoeslag

Het kabinet heeft besloten de bij voorjaarsnota 2014 voorgenomen bezuiniging op de huurtoeslag van € 31 mln. vanaf 2015 niet door te voeren in 2015, 2016 en 2017.

Beleidsagenda

Afschaffen ouderentoeslag

Het kabinet heeft besloten om per 2016 de verhoogde vrijstelling in box 3 voor ouderen (de oudoerentoeslag) af te schaffen. Deze maatregel leidt tot een lager beroep op de huurtoeslag van 22 mln. vanaf 2016.

Meerjarenplanning beleidsdoorlichtingen

Agendering beleidsdoorlichtingen							
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Artikel/operationele doelstelling				(planning)			
Artikel 1. Woningmarkt			✓				
Artikel 2. Woonomgeving en bouw							
2.1 Energie en bouwkwaliteit		✓					
2.2 Woningbouw				✓			
2.3 Kwaliteit woonomgeving		✓					
2.4 Revolverend fonds Energiebesparing Verhuurders ¹							
Artikel 3. Kwaliteit Rijksdienst		✓					
Artikel 6. Uitvoering rijksvastgoedbeleid							
6.1 Doelmatige uitvoeringspraktijk van de Rijkshuisvesting ²							
6.2 Bijdrage materieel activa ²							

¹ Artikel 2.4 is een nieuw artikelonderdeel. De beleidsdoorlichting van dit artikelonderdeel staat voor 2020 op de planning.

² De in artikel 6 vermelde verplichtingen en uitgaven hebben betrekking op de bedrijfsvoering van het Rijk met name op het terrein van de huisvesting en onroerend goed. Dit artikel wordt deels betrokken bij de evaluatie van het rijkshuisvestingsstelsel. Vanwege de introductie van het nieuwe rijkshuisvestingsstelsel in 2016 is deze evaluatie pas in 2018 gepland. Tegelijkertijd zal de sturing van het beleid en invulling opdrachtgever-schap met betrekking tot monumenten, Koninklijk Huis, AZ, en Hocosta's worden geëvalueerd. Het deel van artikel 6 dat niet wordt betrokken bij de evaluatie van het rijkshuisvestingsstelsel bestaan grotendeels uit uitgaven als zakelijke lasten en beheer- en plankosten. Vanwege het niet-beleidsmatige karakter hiervan worden deze niet meegenomen in deze doorlichtingen. Volledigheidshalve wordt ook verwezen naar de toelichting op de budgetflexibiliteit.

Garanties

Overzicht verstrekte garanties (bedragen x € 1.000)											
Artikel	Omschrijving	Uitstaande garanties 2013	Geraamd te verlenen 2014	Geraamd te vervallen 2014	Uitstaande garanties 2014	Garantie-plafond 2014	Geraamd te verlenen 2015	Geraamd te vervallen 2015	Uitstaande garanties 2015	Garantie-plafond 2015	Totaal plafond
Art. 3	Hypotheekgaranties	132	0	21	111	356	0	12	99	356	356
	Totaal	132	0	21	111	356	0	12	99	356	356

Hypotheekgaranties: het betreft de aflopende regeling Rijkshypotheekgaranties. Bij beschikking van 23 augustus 1974, nr. AB74/U1271, van de Minister van Binnenlandse Zaken, is de mogelijkheid geschapen om onder bepaalde voorwaarden een hypotheekgarantie te verlenen voor tijdige betaling van rente en aflossing op een hypothecaire geldlening, die in verband met de aankoop van een woning is afgesloten. Er zijn nog 4 garanties geldig. De laatste garantie vervalt in 2020. Het theoretische risico bedraagt € 99.000,-.

Voor deze garantie is geen begrotingsreserve aanwezig en wordt geen premie afgedragen als vergoeding voor de afgegeven garantie.

Er worden voor de jaren t/m 2016 geen uitgaven en ontvangsten op garanties verwacht.

Achterborgstellingen

Achterborgstelling: Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW)			
Kengetallen (x € 1 mln.)	Ultimo 2013	Ultimo 2014	Ultimo 2015
Achterborgstelling	86.200	87.200	87.100
Bufferkapitaal	490	500	513
Obligo	3.200	3.309	3.301

Bron: Liquiditeitsprognose 2014–2018 WSW (jaarverslag 2013)

Toelichting

Zekerheidsstructuur WSW

Het WSW staat borg voor de leningen die woningcorporaties aantrekken voor de bouw en renovatie van sociale huurwoningen. Dit vergroot de toegang van corporaties tot de kapitaalmarkt en maakt dat zij financiering tegen lagere kosten kunnen aantrekken. Als een woningbouwcorporatie door het WSW niet meer als kredietwaardig wordt beschouwd en in liquiditeitsproblemen komt, dan wordt de achterborgstelling niet meteen aangesproken. Eerst wordt de betreffende corporatie gesaneerd door het Centraal Fonds Volkshuisvesting (CFV)¹. Indien het CFV geen afdoende sanering uitvoert, zal het WSW op basis van allereerst het eigen vermogen (€ 487 mln. ultimo 2013) en vervolgens de obligo's die het WSW bij de deelnemende corporaties kan opvragen (€ 3,2 mld. ultimo 2013) de verplichtingen jegens financiers nakomen. Als het WSW dan nog steeds niet aan de verplichtingen kan voldoen, dan verstrekken het Rijk en de gemeenten renteloze leningen aan het WSW (ieder voor 50%). Er wordt een jaarlijkse premie in rekening gebracht bij de woningbouwcorporaties die gebruik maken van het WSW, namelijk een percentage over de uitstaande leningen waarvoor het WSW zich borg heeft gesteld. Het tarief bedraagt 0,0276 procent per jaar. Dit percentage is in 2006 tot stand gekomen op basis van een meerjarige liquiditeitsprognose. Voor de achterborg wordt geen premie in rekening gebracht. Tot op heden is het WSW nog nooit aangesproken op de borg en zijn corporaties altijd gesaneerd. Ook de achtervang door Rijk en gemeenten is nog nooit aangesproken.

Versterking risicobeheersing

Ojectief risicomanagement is de kerntaak van het WSW. Om die taak uit te oefenen hanteert het WSW een risicobeoordelingsmethodologie gebaseerd op industrie standaarden (S&P), rekening houdend met de specifieke kenmerken van de sector (zie website WSW). Hoewel er nog nooit een beroep is gedaan op de achtervang door Rijk en gemeenten en de kans daarop in de toekomst gezien de zekerheidsstructuur ook als zeer gering worden gezien, zijn enkele recente casussen wel aanleiding geweest om de risicobeheersing verder te versterken. Enkele maatregelen die in het kader van deze veranderagenda reeds genomen zijn, dan wel worden genomen:

- Zowel het WSW als het CFV hebben hun systemen en normen voor risicomanagement en «early warning» aangescherpt. Risico's voor de financiële stabiliteit van een corporatie komen zo eerder aan het licht, zodat ook eerder kan worden ingegrepen. De activiteiten gericht op

¹ Met de voorziene inwerkingtreding van de novelle op de herzieningswet, zullen de taken van het huidige CFV onder ministeriële verantwoordelijkheid gebracht worden. De toezichttaken gaan uitgevoerd worden als rijksinspectie, en de sanering van de woningcorporaties kan worden gemandateerd aan het WSW.

Beleidsagenda

- een beter risicomanagement heeft het WSW gebundeld in het programma Challenge. Tevens heeft het WSW in 2012 de afdeling Bijzonder Beheer opgericht die corporaties met problemen gericht stuurt bij het nemen van de juiste maatregelen;
- Er zijn door het Ministerie van BZK regels gesteld aan het gebruik van derivaten door corporaties. Deze beleidsregels zijn sinds 1 oktober 2012 van kracht. Het CFV houdt hierop toezicht en voert tevens «stresstesten» uit;
 - Vanaf 2011 is de Tijdelijke regeling diensten van algemeen economisch belang toegelaten instellingen van kracht. Dit betekent onder andere dat de WSW-borging voortaan alleen kan worden afgegeven op activiteiten van corporaties die als «dienst van algemeen economisch belang» (daeb) kunnen worden aangemerkt en niet op andere (commerciële) activiteiten;
 - Het WSW voert vanaf 2011 een Eigen Middelen beleid dat bepaalt welke middelen de deelnemende corporaties verplicht moet besteden aan borgbare investeringen, aflossingen van geborgde leningen en opbouw van de wettelijk geregelde liquiditeitsbuffer. Nadat een corporatie aan al haar verplichtingen heeft voldaan, mag zij het restant van de eigen middelen aanwenden voor niet-borgbare;
 - In de novelle op de herzieningswet die in voorbereiding is, wordt door beperking van het werkdomein bovendien ingezet op een kleiner «daeb»-deel van corporaties, waarbij voor het niet-daeb deel in principe commerciële (her)financiering geldt;

Verhouding tot garantiekader

Het kabinet heeft in mei 2014 besloten tot het uitvoeren van een verdiepende analyse naar de WSW. Daarbij zal de verhouding tot de verschillende elementen uit het garantiekader nader worden gezien. De analyse zal plaatsvinden tweede helft 2014, waarna hierover in de eerste helft van 2015 besluitvorming kan plaatsvinden. In het vervolg zal iedere vijf jaar een evaluatie van de garantieregeling plaatsvinden.

Achterborgstelling: Stichting Waarborgfonds Eigen Woningen (WEW): Nationale Hypotheekgarantie			
Kengetallen (x € 1 mln.)	Ultimo 2013	Ultimo 2014	Ultimo 2015
Achterborgstelling	163.756	169.211	172.909
Bufferkapitaal	799	758	700
Obligo	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Bron: Stichting WEW

Toelichting

Het WEW heeft een belangrijke rol ten aanzien van de financierbaarheid van het eigenwoningbezit. De stichting staat met de Nationale Hypotheek Garantie (NHG) borg voor hypothecaire leningen die woningeigenaren afsluiten om hun huis te financieren, waarbij alleen leningen in aanmerking komen die aan de NHG-regels voldoen. Enkele belangrijke eisen zijn dat het hypotheekbedrag (inclusief bijkomende kosten) niet meer mag zijn dan de op dat moment geldende kostengrens² en dat wordt voldaan aan de Nibud-normen voor de verantwoorde verhouding tussen het inkomen en de hypotheeklasten. Indien de consument in betalingsproblemen komt en de woning verkocht moet worden, dan betaalt het WEW een eventuele restschuld aan de geldverstrekker (rekening houdend met de annuïtaire afloop van de garantie). Hiermee gaat de vordering over op

² Per 1 juli 2014: € 265.000, per 1 juli 2015: € 245.000 en per 1 juli 2016: € 225.000.

het WEW. Het WEW kan de schuld van de voormalig eigenaar kwijtschelden als de woningeigenaar buiten de eigen schuld in de problemen is gekomen (door werkloosheid, echtscheiding, arbeidsongeschiktheid of het overlijden van de partner) en heeft meegewerkt aan beperking van de restschuld. Omdat verliezen voor de bank voor een belangrijk gedeelte zijn afgedekt, geldt voor hypotheekleningen met NHG in praktijk een lagere rente. Door deze rentekorting dalen de maandelijkse hypotheeklasten, waardoor een eigenwoning meer toegankelijk wordt voor lagere inkomens. De consument betaalt eenmalig een premie van 1,0% van het hypotheekbedrag, die in het buffervermogen van de stichting wordt gestort waaruit schades betaald worden. Volgens actuariael onderzoek is het buffervermogen de komende jaren voldoende om toekomstige schades op te vangen. Indien het buffervermogen niet afdoende blijkt, dan verstrekt het Rijk en de gemeenten (ieder voor 50%) achtergestelde renteloze leningen aan het WEW. Voor hypotheekleningen met een NHG die zijn verstrekt na 1 januari 2011 geldt dat het Rijk de volledige achtervang verzorgt. Per 1 januari 2015 zal een deel van de premie (0,15%) afgedragen worden aan het Rijk als vergoeding voor het achtervangrisico.

Toelichting op de cijfers

Op basis van de liquiditeitsprognoses van het WEW is de verwachting dat het fondsvermogen van het WEW de komende jaren zal afnemen. Deze ontwikkeling is het gevolg van de negatieve ontwikkeling van de prijzen van koopwoningen in de afgelopen jaren, de toegenomen werkloosheid en de hiermee samenhangende toename in aantallen en diepte van de verliezen. Hoewel tekenen van herstel zichtbaar zijn op de woningmarkt, wordt toch een verdere aanspraak op het fondsvermogen verwacht vanwege het na-ijl effect van de crisis op het waarborgfonds. Bij een aantrekkende woningmarkt zal het aantal woningverkopingen toenemen, maar omdat veel woningen nog «onder water» staan, betekent dit ook een toename van het aantal transacties met een restschuld. Daarnaast is er sprake van een volume-effect, omdat in de afgelopen jaren meer garanties zijn verstrekt, mede door de tijdelijke verhoging van de kostengrens tot 350 duizend euro. Hierbij dient bedacht te worden dat het fonds juist is bedoeld en opgebouwd voor het opvangen van verliezen in een periode als deze.

Het gegarandeerd vermogen van het WEW neemt de komende jaren toe, omdat de instroom van nieuwe garanties hoger ligt dan de uitstroom. De verlaging van de kostengrens heeft een drukkend effect op deze toename. Hierbij is van belang dat het risico voor de stichting en het Rijk slechts in beperkte mate wordt bepaald door de hoogte van het gegarandeerde vermogen. Ten eerste staat tegenover de leningen de waarde van de desbetreffende woningen. Daarnaast betreft de borgstelling uitsluitend de betaling van de eventuele restschuld na een gedwongen verkoop. Tot slot speelt de kans op default een rol. Deze neemt af naarmate de lening langer loopt; de meeste defaults vinden in de eerste jaren van borgstelling plaats. Het WEW beschikt bovendien over een fondsvermogen voor het kunnen opvangen van verliezen.

Verhouding tot het garantiekader

In het vervolg zal iedere vijf jaar een evaluatie van de garantieregeling plaatsvinden. Daarbij zal ook de verhouding tot de verschillende elementen uit het garantiekader nader worden bezien.

Beleidsagenda

Belastinguitgaven per departement

Belastinguitgaven	Jaren						
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Verlaging lastendruk op inkomsten uit vermogen							
Gedeeltelijke vrijstelling van inkomsten uit kamerverhuur	40	43	45	47	49	52	54
Overdrachtsbelasting							
Vrijstelling overdrachtsbelasting stedelijke herstructurering	0	2	2	2	2	2	2

3. DE BELEIDSARTIKELEN

Artikel 1. Woningmarkt

A Algemene doelstelling

Een vrij toegankelijke, vraaggerichte woningmarkt met steun voor degenen die dat nodig hebben.

B Rol en verantwoordelijkheid

De Minister voert de regie over een heldere verdeling van rollen en verantwoordelijkheden van de verschillende partijen op het terrein van wonen.

De Minister voert via regelgeving de regie ten aanzien van het bevorderen van een evenwichtige verdeling van de woningvoorraad op grond van de Huisvestingswet. De Minister voert de regie ten aanzien van het ontwikkelen van kaders om onrechtmatige bewoning tegen te gaan op grond van de Woningwet.

De Minister stimuleert in beleidsmatige zin de huisvesting van bijzondere aandachtsgroepen.

De Minister voert de regie ten aanzien van het scheppen van voorwaarden voor de betaalbaarheid van het wonen, onder meer via de Wet op de huurtoeslag, de huurprijsregulering en maatregelen ten aanzien van de koopwoningmarkt.

De Minister voert de regie over het beleid voor de koopwoningmarkt. Hieronder valt onder meer het beleid ten aanzien van de Nationale Hypotheekgarantie (NHG), de fiscale behandeling van de eigen woning, en de hypothecaire leennormen. Tevens draagt de Minister zorg voor het kapitaalmarktbeleid betreffende investeringen in de woningmarkt.

De Minister is verantwoordelijk voor het beleidsmatig vormgeven van het instrument huurtoeslag en het budgettair beheer hiervan op grond van de Wet op de Huurtoeslag. De uitvoering van de huurtoeslag is, op grond van de Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen (AWIR), onder verantwoordelijkheid van de Minister van Financiën, belegd bij de Belastingdienst/Toeslagen. Deze dienst is ook verantwoordelijk voor de bestrijding van misbruik en oneigenlijk gebruik van de toeslag.

De Minister is verantwoordelijk voor het beleid ten aanzien van de verhuurderheffing. De uitvoering van de verhuurderheffing is, onder verantwoordelijkheid van de Minister van Financiën, belegd bij de Belastingdienst.

De Minister is verantwoordelijk voor een adequate werking van de sociale huurwoningenmarkt. Het betreft het beleid en de regelgeving ten aanzien van het maatschappelijk presteren van woningcorporaties en het toezicht hierop. Voor de huisvesting van diegenen die moeilijkheden ondervinden bij het vinden van adequate huisvesting op de woningmarkt, spelen woningcorporaties een belangrijke rol, waarbij het huisvesten van huishoudens met een inkomen tot € 34.678 (inkomensgrens 2014) tot hun kerntaak behoort.

De Minister draagt zorg voor een adequate uitvoering van een laagdrempelige beslechting van huurgeschillen. In het Burgerlijk Wetboek (art. 7:249 t/m 7:261) is vastgelegd dat huurders en verhuurders een beroep kunnen doen op de Huurcommissie. De organisatie en werkwijze van de Huurcommissie, evenals de administratieve ondersteuning door de Dienst van de Huurcommissie (DHC), is vastgelegd in de Uitvoeringswet huurprijzen woonruimte (Uhw).

C Beleidswijzigingen

In de beleidsagenda is opgenomen, dat de verwachting is, dat de in 2012 bij de Eerste Kamer ingediende voorstellen voor een herziening van de Woningwet en de daarop volgende in 2014 bij de Tweede Kamer ingediende novelle januari 2015 in werking zullen treden. Dit zal leiden tot nieuwe wet- en regelgeving.

Deze wijzigingen hebben aanzienlijke gevolgen voor de betrokken partijen. Daarom zal al ruim voor inwerkingtreding van de wijzigingen op 1 januari 2015 gestart worden met een intensief communicatie- en voorlichtingstraject over de wijzigingen. Dit traject zal in 2015 worden voortgezet.

Mede ter ondersteuning van het lokale proces en om te bevorderen dat corporaties het maatschappelijk gebonden vermogen optimaal inzetten ten behoeve van de volkshuisvesting zal het kabinet in overleg met gemeenten en sociale verhuurders een prioritaire agenda voor woningcorporaties publiceren (Woonagenda sociale huursector, eerder aangeduid als «rijksbeleidskader»). Hiermee wordt beoogd landelijk geformuleerde opgaven, zoals het energiezuinig maken van de woningvoorraad, het passend huisvesten van ouderen en zorgbehoevenden, alsmede het huisvesten van de laagste inkomens met het oog op de betaalbaarheid op de lokale agenda van gemeenten, woningcorporaties en huurdersorganisaties te plaatsen. Het rijk zal monitoren of de landelijk geformuleerde opgaven gerealiseerd worden en zo mogelijk prestaties (laten) vergelijken.

Het financieel toezicht op woningcorporaties wordt versterkt en rechtstreeks onder ministeriële verantwoordelijkheid gebracht.

Voorzien is om één van de werkzaamheden van het huidige Centraal Fonds Volkshuisvesting – de sanering van corporaties – in mandaat over te dragen aan het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW). Ook daarvoor worden vooruitlopend in 2014 voorbereidingen getroffen, die in 2015 zullen worden voortgezet.

Zoals in het regeerakkoord «Bruggen slaan» van 29 oktober 2012 is overeengekomen, dient het wettelijke bezoldigingsmaximum op grond van de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) van 130% van de bezoldiging van een Minister naar 100% verlaagd te worden. In verband met deze verlaging zal ook de voor de woningcorporatiesector geldende regeling bezoldigingsmaxima topfunctionarissen toegelaten instellingen volkshuisvesting worden aangepast.

Conform toezegging aan de Eerste Kamer in december 2013 zal – mede op basis van consultatie van de sector – uitwerking worden gegeven aan de wooncoöperatie. Dit betreft een vorm van zelforganisatie van kopers en huurders gericht op gezamenlijke doelen, als nieuwe vorm van een

De Beleidsartikelen

toegelaten instelling met een wettelijke basis, al dan niet binnen de structuur van de huidige sociale huursector.

Met ingang van 2015 zal de liberalisatiegrens voor drie jaar worden bevroren, zodat de ruimte voor de vrije huursector wordt vergroot en de betaalbaarheid voor de sociale huursector wordt verbeterd. Op deze wijze wordt het interessanter voor marktpartijen om te investeren in het middensegment van de huurmarkt. Er komt een register voor nieuwbouwwoningen waarmee wordt geregeld, dat nieuwbouw gebouwd in de eerste vijf jaar na instelling van het register geliberaliseerd zal blijven.

Het kabinet vraagt ook in 2015 een financiële bijdrage van verhuurders voor het verminderen van de nationale schuld. De verhuurderheffing maakt deel uit van de maatregelen in het Woonakkoord. De verhuurderheffing wordt conform eerdere afspraken in 2015 verhoogd naar € 1,335 miljard.

D1 Budgettaire gevolgen van beleid**Beleidsartikel 1 Woningmarkt**

Budgettaire gevolgen van beleid (bedragen x € 1.000)							
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Verplichtingen:	2.900.728	3.211.961	3.377.405	3.499.807	3.676.749	3.835.258	4.000.659
Uitgaven:	2.929.201	3.141.822	3.335.413	3.499.807	3.676.749	3.835.258	4.000.659
Waarvan juridisch verplicht			100%				
1.1						3.828.091	3.993.492
Betaalbaarheid	2.922.871	3.133.576	3.328.246	3.492.640	3.669.582		
Subsidies	61.971	23.278	16.815	12.688	11.888	11.610	11.610
Beleidsprogramma betaalbaarheid	1.057	409	508	508	508	500	500
Bevordering eigen woningbezit	59.694	21.648	15.186	11.109	10.409	10.139	10.139
Woonconsumentenorganisaties	1.220	1.221	1.121	1.071	971	971	971
Opdrachten	778	1.006	617	617	617	625	625
Beleidsprogramma betaalbaarheid	778	1.006	617	617	617	625	625
	2.846.103	3.096.644	3.296.844	3.467.453	3.645.900	3.805.060	3.970.460
Inkomensoverdracht							
Huurtoeslag	2.846.103	3.096.644	3.296.844	3.467.453	3.645.900	3.805.060	3.970.460
Bijdragen aan batenlastenagentschappen	0	0	2.872	2.890	2.890	2.890	2.890
Beleidsprogramma betaalbaarheid (Agentschap NL)	0	0	2.872	2.890	2.890	2.890	2.890
Bijdragen aan ZBO's / RWT's	13.300	10.665	10.291	8.586	7.881	7.500	7.501
Huurcommissie	13.300	10.500	9.976	8.271	7.566	7.185	7.186
Overige uitvoeringsinstanties	0	165	315	315	315	315	315
Bijdragen aan andere begrotingshoofdstukken	719	1.983	807	406	406	406	406
Overige uitvoeringsinstanties	719	1.983	807	406	406	406	406
1.2							
Onderzoek en kennisoverdracht	6.330	8.246	7.167	7.167	7.167	7.167	7.167
Subsidies	3.589	1.879	1.801	1.801	1.801	1.801	1.801
Samenwerkende kennisinstellingen e.a.	3.589	1.879	1.801	1.801	1.801	1.801	1.801
Opdrachten	2.711	6.367	5.366	5.366	5.366	5.366	5.366
Basisonderzoek en verkenningen	2.711	6.367	5.366	5.366	5.366	5.366	5.366
Bijdragen aan medeoverheden	30	0	0	0	0	0	0
experimenten en kennisoverdracht	30	0	0	0	0	0	0
Wonen	30	0	0	0	0	0	0
Ontvangsten:	407.994	490.330	501.116	507.900	510.000	510.500	510.700

D2 Budgetflexibiliteit

Het uitgavenbudget van artikel 1 is percentageel 100% juridisch verplicht door de grote omvang van het huurtoeslagbudget.

Subsidies

De subsidies zijn voor 100% juridisch verplicht. Het betreft vooral in het verleden aangegane verplichtingen op basis van de Wet Bevordering Eigen Woningen.

Opdrachten

De opdrachten zijn gedeeltelijk juridisch verplicht. Uitgaven betreffen (onderzoeks-)opdrachten die inspelen op de beleidsactualiteit. Deze middelen worden aangewend voor de uitfinanciering van tot en met 2014

De Beleidsartikelen

aangegane verplichtingen en bestuurlijke verplichtingen voor de periodiek terugkerende basisonderzoeken.

Inkomstenoverdracht

Van het huurtoeslag budget 2015 is 100% juridisch verplicht. Jaarlijks wordt een verplichting aangegaan voor het gehele huurtoeslagbudget voor het begrotingsjaar.

Bijdragen aan baten-lastendiensten

De bijdragen aan baten-lastendiensten zijn voor 100% juridisch verplicht. Het betreft verplichtingen die aangegaan zijn voor het uitvoeren van de BEW en EW regelingen.

Bijdrage aan ZBO's/ RWT's

De bijdrage aan ZBO's/ RWT's is 100% juridisch verplicht. Dit betreft de jaarlijkse opdracht aan de Dienst van de Huurcommissie (DHC).

Bijdrage aan andere begrotingshoofdstukken

De bijdrage aan andere begrotingshoofdstukken is voor 100% juridisch verplicht.

E Toelichting op de instrumenten

1.1 Betaalbaarheid

Subsidies

Beleidsprogramma betaalbaarheid

Het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties voert in het kader van het programma Betaalbaarheid verschillende activiteiten uit voor de huurtoeslag, maar ook voor het monitoren en stimuleren van geschikte huisvesting voor ouderen. Een ander belangrijk onderdeel van het programma is het in beeld brengen en helpen voorkomen van risico's van eigenwoningbezit en toezicht op woningbouwcorporaties. Voor deze werkzaamheden verstrekt het Ministerie samen met huurders, verhuurorganisaties en andere partijen voor woningmarktontwikkeling subsidies en opdrachten aan diverse partijen.

Bevorderen Eigen Woningbezit (BEW)

Zoals gemeld aan de Tweede Kamer (Kamerstukken II, [32 123 XVIII, nr. 74](#)), is voor nieuwe toekenningen op grond van de Wet Bevordering Eigen Woningbezit geen budget meer beschikbaar. De meerjarig beschikbare middelen dienen uitsluitend tot betaling van in het verleden aangegane verplichtingen.

Om de financierbaarheid van het eigen woningbezit te borgen is het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties achtervang voor het Waarborgfonds Eigen Woningen (WEW) die de uitvoering verzorgt van de Nationale Hypotheek Garantie (NHG).

Woonconsumentenorganisaties

De Woonbond en de Stichting VACPunt Wonen ontvangen financiële bijdragen voor de uitvoering van een met het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties overeen gekomen programma van activiteiten op het gebied van kennisoverdracht, voorlichting en scholing. Doel is de positie van de woonconsument te versterken om recht te doen aan zijn positie op de woningmarkt.

Opdrachten

Beleidsprogramma betaalbaarheid

Onder subsidies is hier een toelichting voor opgenomen.

Inkomensoverdracht

Bij de huurtoeslag is voor de jaren 2014–2016 sprake van tekorten die in de jaren 2017–2019 omslaan in meevallers. De tekorten worden vooral veroorzaakt door de bij Begrotingsakkoord deels teruggedraaide afschaffing van de fiscale aftrek van uitgaven voor specifieke zorgkosten. Dit vanwege de uitwerking op het belastbare inkomen. De meevaller in latere jaren wordt vooral veroorzaakt door een bijgestelde inflatieraming, die tot meevallers in de huurprijsontwikkeling leidt. Per saldo is voor de periode 2014–2019 sprake van een tekort van gemiddeld € 10 mln. per jaar. De oploep van de huurtoeslag in 2018 en 2019 met € 92 mln. in verband met de doorwerking van de boveninflatoire huurverhoging is hierin meegenomen. Daarnaast is sprake van een overschrijding van € 96,9 mln. op de huurtoeslag in 2013.

In totaal is het tekort € 155,2 mln, een gemiddeld tekort van € 31 mln. per jaar vanaf 2015. In het voorjaar is eerder aangekondigd dat de dekking binnen de huurtoeslag wordt ingepast. Het kabinet heeft echter besloten voor de jaren 2015, 2016 en 2017 het budget toe te voegen ter dekking van deze tekorten.

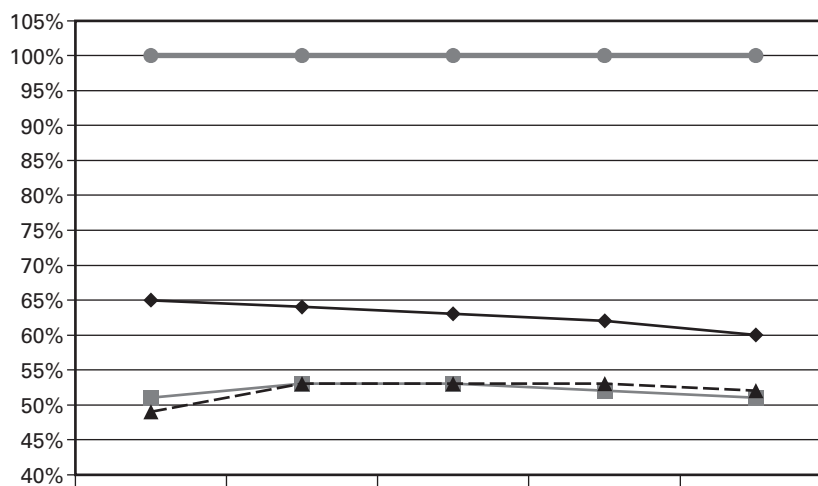
Het kabinet heeft besloten om per 2016 de verhoogde vrijstelling in box 3 voor ouderen (de ouderentoeslag) af te schaffen. Deze maatregel leidt tot een lager beroep op de huurtoeslag van € 22 mln. vanaf 2016.

Om inzicht te geven in de uitwerking van de huurtoeslag voor huurtoeslagontvangers tonen onderstaande grafieken het aandeel van de bruto huur dat per saldo (na aftrek van de huurtoeslag) nog netto door huurtoeslagontvangers is verschuldigd. Dit cijfer is berekend voor voorbeeldhuishoudens met een huur rond de diverse huurtoeslaggrenzen en met een minimuminkomen. Uit de grafieken blijkt dat het aandeel van de bruto huur dat door de huurtoeslagontvanger zelf netto nog betaald moet worden in de periode 2012–2015 is gedaald. De stijging tussen 2011 en 2012 voor huishoudens met een huur rond aftoppingsgrens of huurgrens heeft als achtergrond de in dat jaar doorgevoerde aanscherping van de kwaliteitskortingen. De daling vanaf 2012 heeft te maken met het feit dat de indexering van de eigen bijdrage in de huurtoeslag lager is dan de gemiddelde bruto-huurontwikkeling. De reden hiervoor is dat de indexering van de eigen bijdrage in de huurtoeslag geen rekening houdt met het harmonisatie-effect (het feit dat huren bij verhuizing sterker kunnen worden verhoogd) en dat de eigen bijdrage in

De Beleidsartikelen

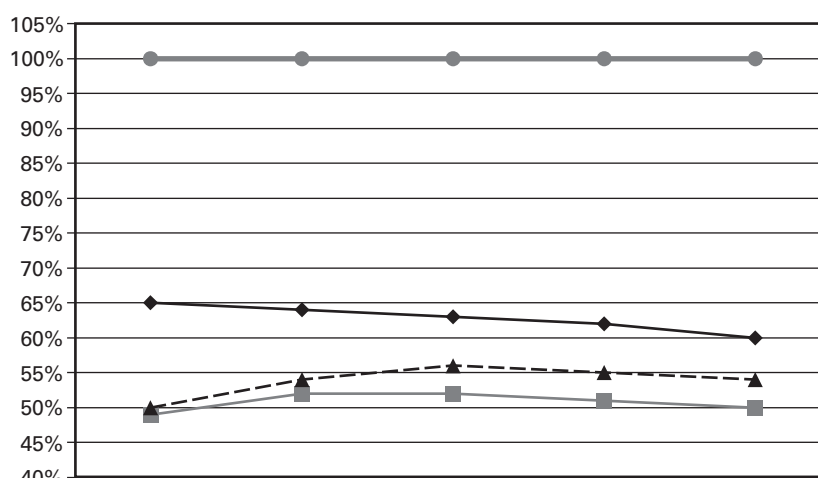
de huurtoeslag wordt geïndexeerd met de netto-bijstandsontwikkeling (als deze lager is dan de huurontwikkeling).

Verhouding bruto en netto huur Eenpersoonshuishouden

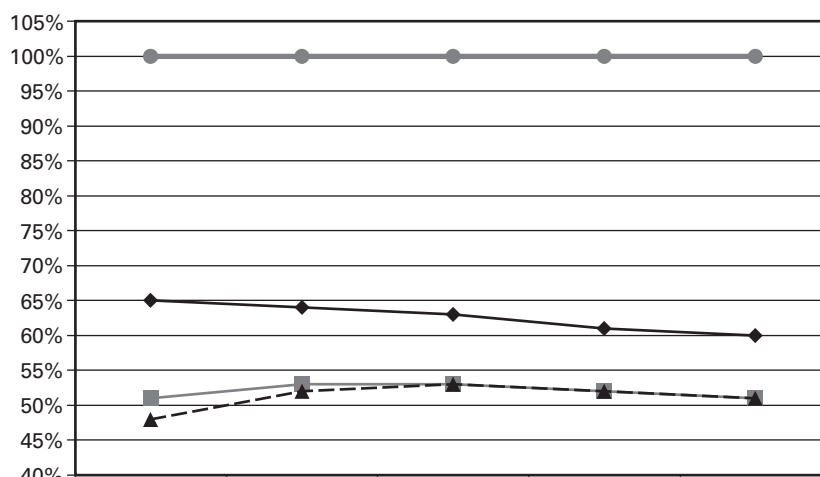
◆ Netto (huur rond kwaliteitskortingsgrens)	65%	64%	63%	62%	60%
■ Netto (huur rond aftoppingsgrens)	51%	53%	53%	52%	51%
▲ Netto (huur rond huurgrens)	49%	53%	53%	53%	52%
● Bruto huurniveau	100%	100%	100%	100%	100%

Verhouding bruto en netto huur Meerpersoonshuishouden

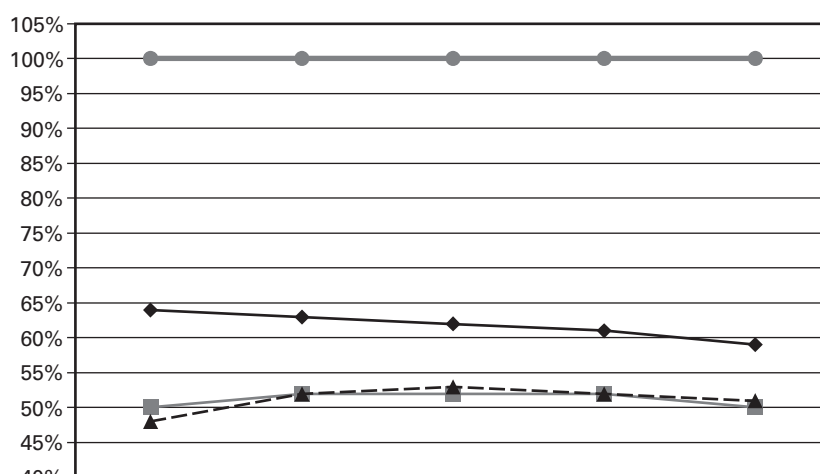
◆ Netto (huur rond kwaliteitskortingsgrens)	65%	64%	63%	62%	60%
■ Netto (huur rond aftoppingsgrens)	49%	52%	52%	51%	50%
▲ Netto (huur rond huurgrens)	50%	54%	56%	55%	54%
● Bruto huurniveau	100%	100%	100%	100%	100%

Verhouding bruto en netto huur Eenpersoonshouden ouderen

	2011	2012	2013	2014	2015
◆ Netto (huur rond kwaliteitskortingsgrens)	65%	64%	63%	61%	60%
■ Netto (huur rond aftoppingsgrens)	51%	53%	53%	52%	51%
▲ Netto (huur rond huurgrens)	48%	52%	53%	52%	51%
● Bruto huurniveau	100%	100%	100%	100%	100%

Verhouding bruto en netto huur Meerpersoonshuishouden ouderen

	2011	2012	2013	2014	2015
◆ Netto (huur rond kwaliteitskortingsgrens)	64%	63%	62%	61%	59%
■ Netto (huur rond aftoppingsgrens)	50%	52%	52%	52%	50%
▲ Netto (huur rond huurgrens)	48%	52%	53%	52%	51%
● Bruto huurniveau	100%	100%	100%	100%	100%

Verhuurderheffing

In het Regeerakkoord is afgesproken, dat de verhuurderheffing op termijn evenredig wordt verhoogd met het gebruik van de huurtoeslag als gevolg van de maatregelen op de huurmarkt. Eén van deze maatregelen betreft de boveninflatoire huurverhogingen. Hierdoor loopt het beroep op de

huurtoeslag vanaf 2018 op. In het Woonakkoord is de verhuurderheffing 2017 verlaagd ten opzichte van het Regeerakkoord en vastgelegd, dat de verhuurderheffing op termijn dezelfde bijdrage levert aan het op orde brengen van de overheidsfinanciën als in het Regeerakkoord is opgenomen. Het kabinet gaat er van uit dat de heffing ook in de toekomst blijft bestaan en verder oploopt. Vanaf 2018 volgt de raming van de verhuurderheffing de reeks die in het Regeerakkoord is afgesproken.

Bijdragen aan baten-lastendiensten

Beleidsprogramma betaalbaarheid

De bijdrage dient ter bekostiging van de Rijksdienst voor ondernemend Nederland voor de uitvoering van de Regeling Bevordering Eigenwoningbezit.

Bijdrage aan ZBO's en RWT's

Huurcommissie

Het werkterrein van de Huurcommissie wordt gevormd door het gereuleerde deel van de markt voor huurwoonruimte. Als huurders en verhuurders een geschil hebben over de hoogte van de huurprijs of van de servicekosten en er onderling niet uitkomen, doet de Huurcommissie op verzoek uitspraak in dergelijke geschillen. Sinds 2012 beslecht de Huurcommissie ook geschillen in het kader van de Wet op het overleg huurders verhuurder (WOHV).

De Huurcommissie werkt als opdrachtnemer van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Voor 2015 worden de onderstaande aantallen verondersteld en maximale behandeltermijnen nagestreefd.

Tabel 1.2 Kengetallen		
Procedure	Aantallen 2015	Behandeltermijn 2015
Beslechting huurprijsgeschillen	8.375	90% afgerond binnen 4 maanden
Beslechting servicekostengeschillen	1.700	90% afgerond binnen 4 maanden
Beslechting van WOHV-geschillen	10	90% afgerond binnen 13 weken
Verklaringen over de redelijkheid van de huurprijs in het kader van behandeling van huurtoeslag aanvragen door de Belastingdienst	100	
Totaal	10.185	

Bron: Huurcommissie

Voor de doorlooptijden van huurgeschilbeslechting staat in de Uitvoeringswet Huurprijzen woonruimte een termijn van maximaal vier maanden. Omdat de Huurcommissie voor het halen van de doorlooptijd ook afhankelijk is van de medewerking van huurder en verhuurder (het verstrekken van de benodigde informatie, het meewerken aan onderzoek in de woning, aanwezigheid op de hoorzitting), kan de termijn van vier maanden niet in alle gevallen gerealiseerd worden. De wet kent de mogelijkheid om in die gevallen gemotiveerd een langere doorlooptijd te hanteren. Vandaar dat de norm van vier maanden gesteld is voor 90% van de huurprijsgeschillen.

Voor de geschilbeslechting op basis van de Wet op het overleg huurders verhuurder (WOHV) geldt een wettelijke termijn van acht weken met eveneens de mogelijkheid om gemotiveerd een langere doorlooptijd te hanteren. De ervaringen met de WOHV-geschillen leren, dat partijen

De Beleidsartikelen

hechten aan overleg onder auspiciën van de Huurcommissie, als gevolg waarvan de termijn van acht weken doorgaans niet gehaald wordt, zonder dat dit op bezwaren van betrokkenen stuit. Om deze reden is als streef-termijn voor 90% van de WOHV-geschillen 13 weken geformuleerd. Voor nadere informatie over de Huurcommissie wordt verwezen naar de agentschappaparaaf 4.8.

Overige uitvoeringsinstanties

De bijdragen dienen ter bekostiging van een aantal uitvoeringsorganisaties waaronder het Centraal Fonds Volkshuisvesting.

Bijdrage aan andere begrotingshoofdstukken

Overige uitvoeringsinstanties

De bijdragen dienen ter bekostiging van een aantal uitvoeringsorganisaties waaronder de belastingdienst voor verstrekking van inkomensgegevens die noodzakelijk zijn voor de uitvoering van de inkomensafhankelijke huurstijging.

1.2 Onderzoek en kennisoverdracht

Subsidies

Samenwerkende kennisinstellingen (Nationaal kennisinstituut voor stedelijke en regionale ontwikkelingen) en overig onderzoek

In afstemming met de eigen activiteiten van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties wordt een gedeelte van het beschikbare budget ingezet voor activiteiten van het Nationaal kennisinstituut voor stedelijke en regionale ontwikkeling, Platform 31.

Overig onderzoek is noodzakelijk voor het onderbouwen van beleid, het verrichten van strategische verkenningen en het bieden van instrumenten aan andere partijen om hun rol en verantwoordelijkheden waar te maken.

Opdrachten

Basisonderzoek en kennisoverdracht

De activiteiten voor (basis)onderzoek en kennisoverdracht hebben betrekking op het terrein van Wonen en Bouwen. De ontwikkelingen op de woningmarkt vragen om actuele gegevens over de woningmarkt voor de basisonderzoeken, benchmarks en ondersteuning, alsmede doorrekening van beleid. Het budget wordt besteed aan onder meer verkenningen, monitoring en onderbouwen van beleid, dataverzamelingen en ramingsmodellen.

Ontvangsten

Zie de toelichting bij inkomensoverdracht.

Artikel 2. Woonomgeving en bouw

A Algemene doelstelling

Het stimuleren van burgers, decentrale overheden, instellingen en bedrijven tot het realiseren van een goede kwaliteit van woningen, gebouwen en andere bouwwerken. Belangrijke aspecten daarbij zijn de veiligheid en gezondheid van gebouwen, alsmede het streven om energie te besparen, waarmee tevens de woonlasten kunnen worden beperkt. Het bevorderen van de woningbouw waarbij aanbod vraaggericht tot stand komt, zodat dit veel meer gaat aansluiten bij de woonwensen van mensen. Het stimuleren van burgers en andere partijen om de leefbaarheid in steden en dorpen te bevorderen.

B Rol en verantwoordelijkheid

Op basis van de Woningwet (hoofdstuk V) is de Minister verantwoordelijk voor woningbouw, hetgeen de zorg omvat voor voldoende omvang, kwaliteit en differentiatie van de woningvoorraad. Het kabinet wil de sector stimuleren door innovatie te bevorderen, onnodige belemmeringen weg te nemen en waar mogelijk de mededinging te versterken, waardoor meer ruimte ontstaat voor kleinschalige, natuurlijke groei, het voorzien in eigen woningbehoefte, (collectief) particulier opdrachtgeverschap (CPO) en meegroei-, mantel- en meergeneratiewoningen.

Op basis van de Woningwet (artikel 120), de Wet milieubeheer (hoofdstuk 4) en de Kadasterwet is de Minister verantwoordelijk voor het stimuleren van energiebesparing en reductie van CO₂-uitstoot binnen de sector gebouwde omgeving.

Op basis van de Woningwet (artikel 2) is de Minister verantwoordelijk voor het opstellen en het beheer van de bouwregelgeving en is hij stelselverantwoordelijk om hiermee de bouwkwaliteit te borgen door middel van regisseren en doen uitvoeren.

Op basis van de Woningwet (artikel 80a) draagt de Minister zorg voor de bevordering en ondersteuning van stedelijke vernieuwing. Dit geldt met name bij het leefbaar maken en houden van steden en dorpen, bijvoorbeeld aandachtswijken en krimp- en anticipeerregio's. Belangrijke maatregelen zijn: het aanpassen van belemmerende wet- en regelgeving, advisering, kennisoverdracht, monitoring van resultaten en het aanspreken van medeverantwoordelijke departementen, met het oog op een integrale (gebiedsgerichte) aanpak. De primaire verantwoordelijkheid ligt bij de gemeenten en vervolgens bij de provincie.

In de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (Kamerstukken II, [32 660, nr. 17](#)) is opgenomen dat de nieuwbouwprogrammering grotendeels wordt overgelaten aan provincies en gemeenten. In de Noord- en Zuidvleugel van de Randstad worden de bestaande verstedelijkingsafspraken onderdeel van de integrale aanpak voor deze gebieden. In de andere regio's is er geen directe betrokkenheid meer van het Rijk bij de programmering van nieuwbouwwoningen.

C Beleidswijzigingen

In 2015 gaat een regeling van start voor energiebesparing door verenigingen van eigenaren (VvE's) met een maximale inzet van 35 miljoen euro aan rijks­geld. Hiermee zal de regering ertoe bijdragen dat er een reguliere markt ontstaat voor leningen aan VvE's voor energiebesparende maatregelen.

D1 Budgettaire gevolgen van beleid**Beleidsartikel 2 Woonomgeving en bouw**

Budgettaire gevolgen van beleid (bedragen x € 1.000)							
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Verplichtingen:	119.715	295.648	249.123	120.034	34.671	36.921	32.921
Uitgaven:	38.102	177.168	101.623	41.034	34.671	231.921	232.921
Waarvan juridisch verplicht			72%				
2.1 Energie en bouwkwaliteit	16.883	97.799	63.490	19.110	13.467	211.447	212.647
Subsidies	12.605	87.625	44.860	9.160	4.000	202.300	203.800
Beleidsprogramma Energiebesparing	631	2.500	8.200	8.200	3.200	3.200	3.200
Beleidsprogramma bouwregelgeving	1.592	600	600	600	600	600	600
Energiebesparing verhuurders	0	600	400	300	200	198.500	200.000
Innovatieregelingen gebouwde omgeving	6.905	3.785	360	0	0	0	0
Revolverend fonds EGO	0	75.000	35.000	0	0	0	0
Tijdelijke regeling blok voor blok	50	140	300	60	0	0	0
Tijdelijke stimuleringsregeling energiebesparing	3.427	5.000	0	0	0	0	0
Opdrachten	3.550	10.174	18.630	9.950	9.467	9.147	8.847
Beleidsprogramma Energiebesparing	2.531	8.185	16.538	7.857	7.337	7.017	6.717
Beleidsprogramma bouwregelgeving	1.019	1.989	2.092	2.093	2.130	2.130	2.130
Bijdragen aan batenlastenagentschappen	728	0	0	0	0	0	0
Beleidsprogramma Energiebesparing	728	0	0	0	0	0	0
2.2 Woningbouwproductie	15.177	17.103	8.920	7.843	7.285	6.555	6.355
Subsidies	360	25	200	200	200	200	0
Beleidsprogramma woningbouwproductie	360	25	200	200	200	200	0
Opdrachten	490	863	863	863	863	863	863
Beleidsprogramma woningbouwproductie	490	863	863	863	863	863	863
Bijdragen aan batenlastenagentschappen	14.327	16.215	7.857	6.780	6.222	5.492	5.492
Beleidsprogramma woningbouwproductie (RVO.nl)	14.327	16.215	7.857	6.780	6.222	5.492	5.492
2.3 Kwaliteit woonomgeving	6.042	4.266	13.813	13.681	13.519	13.519	13.519
Subsidies	2.543	2.188	0	0	0	0	0
Beleidsprogramma woonomgeving e.a.	2.543	2.188	0	0	0	0	0
Opdrachten	1.425	1.778	13.813	13.681	13.519	13.519	13.519
Beleidsprogramma woonomgeving e.a.	1.425	1.778	3.813	3.681	3.519	3.519	3.519
Wijkverpleegkundigen	0	0	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000
Bijdragen aan medeoverheden	2.074	300	0	0	0	0	0
Beleidsprogramma woonomgeving e.a.	2.074	300	0	0	0	0	0
2.4 Revolverend Fonds Energiebesparing							
Verhuurders	0	58.000	15.400	400	400	400	400
Leningen	0	57.800	15.000	0	0	0	0
Revolverend Fonds Energiebesparing verhuurders	0	57.800	15.000	0	0	0	0
Bijdragen aan batenlastenagentschappen	0	200	400	400	400	400	400
Uitvoeringskosten Revolverend Fonds Energiebesparing Verhuurders	0	200	400	400	400	400	400
Ontvangsten:	2.056	91	91	91	91	91	91

D2 Budgetflexibiliteit

Het uitgavenbudget van artikel 2 is voor 72% juridisch verplicht.

De Beleidsartikelen

Subsidies

De subsidies op het gebied van energiebesparing zijn deels juridisch verplicht dan wel bestuurlijk gebonden. Het Revolverend Fonds Energiebesparing is voor 100% juridisch verplicht. De subsidies bij het beleidsprogramma Woonomgeving zijn gedeeltelijk juridisch verplicht. Dit betreft ondermeer de subsidie voor het LSA en de integrale aanpak op de BES-eilanden.

Opdrachten

Het merendeel van de budgetten (opdrachten) voor de beleidsprogramma's Energiebesparing Gebouwde Omgeving, Bouwregelgeving en Woningproductie is juridisch verplicht. Hetzelfde geldt voor de opdrachten voor het beleidsprogramma Woonomgeving.

Bijdragen aan baten-lastendiensten

De bijdragen aan baten-lastendiensten zijn voor 100% juridisch verplicht. Het betreft verplichtingen die aangegaan zijn voor de uitvoeringsprogramma's die de Rijksdienst voor Ondernemend NL uitvoert in opdracht van het Ministerie.

Leningen

De leningen in het kader van het Revolverend Fonds Energiebesparing verhuurders zijn volledig juridisch verplicht.

E Toelichting op de instrumenten

2.1 Energie en bouwkwaliteit

Beleidsprogramma Energiebesparing

In 2015 worden de activiteiten voortgezet ter uitvoering van de afspraken voor energiebesparing in de gebouwde omgeving uit het in 2013 gesloten Energieakkoord voor duurzame groei. Voor extra ondersteuning van gemeenten bij lokale energiebesparing stelt het kabinet voor 2014, 2015 en 2016 jaarlijks € 5 mln. beschikbaar.

Beleidsprogramma bouwregelgeving

Zie toelichting bij opdrachten.

Energiebesparing verhuurders

In 2015 wordt de uitvoering voortgezet van de stimuleringsregeling energieprestatie huursector van € 400 mln. voor investeringen van sociale verhuurders in energiebesparende maatregelen. De subsidies worden uitgekeerd in 2018–2019.

Innovatieregelingen gebouwde omgeving

In 2015 wordt voorzien in de financiële afwikkeling van het programma Energiesprong, waarmee is beoogd de markt voor te bereiden op het realiseren van energieneutrale nieuwbouw en zeer energiezuinige renovatie in woning- en utiliteitsbouw. Kennis en ervaringen die uit het programma voortkomen, worden overgedragen naar de betrokken partijen. Het innovatieprogramma Excellente Gebieden, gericht op zeer energiezuinige nieuwbouw en eveneens ondersteund door het Rijk, is in 2014 geëvalueerd en wordt afgerond in 2015.

Revolverend fonds energiebesparing (EGO)

Het kabinet geeft op het gebied van de financiering van energiebesparende maatregelen een impuls met revolverend fondsen voor energiebesparing van woningen (Kamerstukken II, 30 196, 2013–2014, nr. 223). In januari 2014 is een fonds voor eigenaren-bewoners gestart in de vorm van het Nationaal Energiebespaarfonds (NEF) met een rijksbijdrage van € 75 mln. Met dit bedrag plus de bijdrage vanuit de markt komt er in totaal € 300 mln beschikbaar voor leningen voor eigenaren-bewoners. In 2014 is ook de start voorzien van een fonds voor verhuurders, met een rijksbijdrage van € 75 mln. De middelen van dit fonds worden verantwoord onder artikelonderdeel 2.4 Revolverend Fonds Energiebesparing Verhuurders. In 2015 is tot slot een impuls van € 35 mln. voorzien voor energiebesparing door Verenigingen van Eigenaren. Daarmee bedraagt de totale rijksbijdrage € 185 mln. Een algemene uiteenzetting van de revolverende fondsen is opgenomen in Kamerstukken II, 30 196, nr. 249.

Tijdelijke regeling en green deals Blok voor blok

In 2015 eindigt de Tijdelijke regeling Blok voor blok, ingezet voor een kennis- en leertraject voor grootschalige energiebesparing in bestaande woningen op basis van veertien projecten, uitgevoerd door lokale en regionale partijen. Het programma Blok voor blok is in 2014 geëvalueerd in samenhang met de resultaten uit de programma's Energiesprong en Gebieden Energieneutraal. (Kamerstukken II, 30 196, 2013–2014, nr. 249). Deze drie programma's hebben een sterke impuls gegeven aan energiebesparing in de gebouwde omgeving. In het **Energieakkoord voor duurzame groei** is overeengekomen om deze impuls verder uit te bouwen en te versterken.

Opdrachten

Beleidsprogramma Energiebesparing

In 2015 worden de activiteiten voortgezet ter uitvoering van de afspraken voor energiebesparing in de gebouwde omgeving uit het Energieakkoord voor duurzame groei van 2013. Voor de uitrol van een indicatief energielabel is in 2014 en 2015 respectievelijk € 9,3 mln. en € 5,7 mln. beschikbaar. Begin 2015 zal het Rijk alle woningeigenaren die nog geen energielabel hebben een indicatief energielabel verstrekken dat via een webtool omgezet kan worden in een energielabel op basis van de Europese herziene EPBD-richtlijn.

Beleidsprogramma bouwregelgeving

De Minister is verantwoordelijk voor een goed functionerend stelsel van bouwregelgeving op grond van de Woningwet, in afstemming met de Europese regelgeving en normen. Dit stelsel wordt onder andere ondersteund met een aantal vaste jaarlijkse bijdragen aan NEN (Nederlands Normalisatie Instituut), Stichting Bouwkwaliiteit (SBK), Helpdesk bouwregelgeving en de Adviescommissie toepassing brandveiligheidsvoorschriften.

In 2015 zal de uitvoering van de kerntaak «het wettelijk waarborgen van een maatschappelijk noodzakelijk minimum kwaliteitsniveau van bouwwerken» worden voortgezet op basis van een herziening van het Bouwbesluit 2012. Met betrekking tot de bouwregelgeving wordt in 2015 verder gewerkt aan ondermeer de herziening van het omgevingsrecht, minder eisen voor particulier opdrachtgeverschap en verbetering van de gemeentelijke toezichtinstrumenten. Daarnaast wordt gewerkt aan het verder in procedure brengen van een wetsvoorstel waarmee private

instrumenten voor kwaliteitsborging een rol kunnen krijgen in het publieke stelsel in plaats van de gemeentelijke preventieve toets op de bouwtechnische aspecten van een gebouw en het toezicht tijdens de bouw hierop. Begin 2015 zal hiertoe een wetsvoorstel worden voorgelegd aan de Tweede Kamer, zodat de wet in 2015 in werking kan treden. Daarnaast wordt gewerkt aan het, waar mogelijk, versterken van de vraaggerichtheid in de bouwsector en van de positie van de bouwconsument. Waar noodzakelijk zal het wetsvoorstel over private instrumenten voor kwaliteitsborging in de bouw ook hier betrekking op hebben.

2.2. Woningbouwproductie

Opdrachten

Beleidsprogramma woningbouwproductie

Ook in 2015 wordt de woningproductie gestimuleerd door kennisoverdracht en andere vormen van ondersteuning, bijvoorbeeld door directe betrokkenheid van het Rijk bij verstedelijkingskeuzes en de programmering van nieuwbouwwoningen in de Noord- en Zuidvleugel van de Randstad. Vernieuwing in de bouwsector zal gestimuleerd blijven worden en waar mogelijk zullen knelpunten in de relevante wet- en regelgeving worden weggenomen, zoals aangegeven in de **brief** van 27 november 2013: «Aanpak van knelpunten in het omgevingsrecht ten behoeve van de bouwpraktijk» (Kamerstukken II, 33 118, nr. 10). Daartoe wordt een in samenwerking met het Ministerie van Infrastructuur en Milieu (I&M) en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) breed expertteam opgezet om gemeenten te ondersteunen bij het verminderen van (lokale) regeldruk voor ondernemers. Lopende initiatieven als het Watertorenberaad en het Actieteam Ontslakken worden hierin opgenomen. Het streven is dit expertteam begin 2015 operationeel te hebben.

Eigenbouw («particulier opdrachtgeverschap») is een factor van toenemend belang. Eigenbouw valt goed te combineren met kleinschaligheid, omdat er geen grote voorinvesteringen hoeven te worden gedaan. Dit wordt door het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties ook in 2015 nadrukkelijk ondersteund door middel van het Expertteam Eigenbouw, dat gemeenten helpt bij het starten van projecten voor particulier opdrachtgeverschap in de woningbouw.

Om kantorenleegstand tegen te gaan door de ombouw naar permanente of tijdelijke woonruimte te bevorderen is in 2012 het Expertteam (kantoor-) Transformatie opgericht.

Het Expertteam heeft haar werkterrein inmiddels verruimd naar overig (maatschappelijk) vastgoed en gebiedsontwikkeling met nadruk op herbestemmen en transformatie en ondersteunt ook in 2015 gemeenten, eigenaren en overige betrokkenen bij het concreet in gang zetten van de transformatie van leegstaand vastgoed naar woonruimte. Daarnaast wordt samengewerkt met het Rijksvastgoed bedrijf (RVB) om vrijkomende rijkskantoren te herbestemmen.

In het kader van stedelijke vernieuwing zal het Rijk bijdragen om de voorwaarden te scheppen die nodig zijn voor lokale actoren – de gemeenten voorop – om de fysieke ingrepen te realiseren die binnen de lokale context nodig zijn voor een toekomstbestendige ontwikkeling van leefbare, vitale steden. Specifieke aandacht gaat daarbij uit naar de (goedkopere) particuliere woningvoorraad en in het bijzonder het functioneren van de Vereniging van Eigenaren (VvE's) alsmede het

ondersteunen van oplossingen voor funderingsherstel. In de op 12 juni 2014 verzonden brief over VvE's (Kamerstukken II, 27 926, 2013–2014, nr. 226) is aangegeven welke acties hiervan door het Rijk en de verantwoordelijke partijen zullen worden ondernomen. De genoemde aanpassingen in de wet- en regelgeving zullen in 2015 aan de Tweede Kamer worden voorgelegd.

Samen met het Ministerie van I&M wordt verder gewerkt aan een wettelijke regeling voor Stedelijk herverkaveling in het kader van de Omgevingswet. Stedelijke herverkaveling betreft het slim ruilen van grondbezit tussen private partijen om woningbouw in stedelijk gebied mogelijk te maken. Rond de jaarwisseling 2014/2015 wordt de Tweede Kamer geïnformeerd over het onderzoek naar de financiële posities van grondbedrijven bij gemeenten. Daarnaast zal als uitvloeisel van de Tijdelijke Commissie Huizenprijzen (Kamerstukken II, 33 192, 2012–2013, nr. 12) onderzoek worden gedaan naar de effecten van zelfrealisatie.

Overeenkomstig de aanbeveling van de Tijdelijke Commissie Huizenprijzen (Kamerstukken II, 33 194, 2012–2013) en de reactie van het kabinet (Kamerstukken II, 33 194, 2013–2014) daarop, wordt jaarlijks met de Tweede Kamer gedebatteerd over de situatie op de woningmarkt en de ontwikkeling van de huizenprijzen en de daarop van invloed zijnde factoren. Daartoe ontvangt de Tweede Kamer jaarlijks, voorafgaand aan de begrotingsbehandeling, een overzicht van de voor de ontwikkelingen op de woningmarkt relevante indicatoren.

Bijdragen aan baten-lastenagentschappen

Beleidsprogramma woningbouw (Rijksdienst voor Ondernemend Nederland)

De op dit instrument opgenomen middelen zijn bestemd voor de activiteiten die de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO.NL, voorheen Agentschap NL) in opdracht van het Ministerie van BZK uitvoert op het gebied van energiebesparing in de gebouwde omgeving, woningbouw en kwaliteit van de woon- en leefomgeving.

2.3 Kwaliteit woonomgeving

Subsidies

Beleidsprogramma woonomgeving

Het Landelijke Samenwerkingsverband Actieve bewoners (LSA) ontvangt in 2015 een subsidie voor het bevorderen van bewonersparticipatie. Daarnaast ontvangt het LSA subsidie om te experimenteren met het opzetten van wijkondernemingen in verschillende gemeenten. Deze ondernemingen voor en door bewoners richten zich op dienstverlening in de wijk of de regio. Ook de Landelijke Vereniging van Kleine Kernen (LVKK) ontvangt in 2015 subsidie. Hieruit worden ondermeer het Plattelandsparlement bekostigd, evenals diverse projecten gericht op het betrekken van burgers bij hun directe leefomgeving.

Opdrachten

Beleidsprogramma woonomgeving

Aanpak overlast

Over bestaand en nieuw wettelijk instrumentarium om overlast tegen te gaan wordt een kennis- en leertraject opgezet, onder andere in samenwerking met de VNG. Daarnaast worden de mogelijkheden voor een wijziging van de Wet bijzondere maatregelen grootstedelijke problematiek (Wbmgp) in 2015 bezien, waardoor gemeenten woningzoekenden voor vestiging kunnen screenen op overlastgevend en crimineel gedrag.

In 2015 wordt het experiment voor veiligheid en de aanpak van ondermijnende criminaliteit voortgezet. In 2013 is gestart met een leergroep en onderzoek in vier steden, deze wordt in 2015 uitgebreid met drie andere steden. Verder is het Ministerie van BZK partner in het Nationaal Programma Rotterdam Zuid (NPRZ) dat zich richt op wonen, werk en scholing. Het Rijk ondersteunt het NPRZ vanwege de grootschalige problematiek en ambities op fysiek en sociaal terrein en ondersteunt onder andere door het aanpassen van wet- en regelgeving.

Huisvesting aandachtsgroepen

Op het terrein van de huisvesting van studenten wordt uitvoering gegeven aan de doelstellingen van het Landelijk Actieplan Studentenhuisvesting (LAS 2011–2016). Vanuit het Rijk wordt kennis en expertise landelijk gedeeld en knelpunten in wet- en regelgeving aangepakt en opgelost.

Het Rijk ondersteunt met de uitvoering van de Transitieagenda «Langer zelfstandig wonen» (mei 2014) de beweging dat ouderen langer zelfstandig willen wonen, met regie over eigen leven. De regionale en lokale opgave vragen om maatwerk, gezien de grote verschillen tussen de regio's. Daarnaast is het Ministerie van BZK samen met het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) verantwoordelijk voor het kennis- en experimentenprogramma Wonen en Zorg. Dit wordt uitgevoerd door Platform 31, Movisie en Kenniscentrum Wonen en Zorg van Aedes/Actiz.

Vanuit het programma Flexwonen en de Nationale Verklaring ondersteunt het Ministerie van BZK gemeenten, werkgevers en huisvesters bij de totstandkoming van meer en betere huisvesting in negen regio's voor arbeidsmigranten. Doordat er voor arbeidsmigranten een groot tekort is aan tijdelijke huisvesting, leven zij vaak onder omstandigheden die niet aan wet- en regelgeving voldoen.

Leefbaarheid in de woonomgeving

In 2015 worden experimenten die de positie van de burgers versterken voortgezet. Het doel is ruimte te bieden aan maatschappelijke initiatieven die de leefbaarheid vergroten en meer maatschappelijk rendement op leefbaarheid te bereiken. Hierbij worden gemeenten, maatschappelijke organisaties en initiatiefnemers ondersteund en knellende wet- en regelgeving wordt aangepakt en opgelost. Ook wordt er geëxperimenteerd met open data en de Buurtwet, die burgers juridisch een positie geeft. Het Convenant met de filantropische sector wordt voortgezet en er wordt gezocht naar nieuwe financieringswijzen zoals Social Impact Bonds.

In overleg met steden, provincies, kennisinstellingen, maatschappelijke organisaties, burgers en bedrijven neemt het Rijk het initiatief tot het opstellen van een Agenda Stad. In vitale coalities wordt gewerkt aan de maatschappelijke opgaven en uitdagingen in het fysieke, sociale, ruimtelijke, economische en bestuurlijke domein in stedelijke regio's.

Programma Bevolkingsdaling

Gemeenten, provincies, maatschappelijke organisaties, burgers en bedrijven zijn primair verantwoordelijk voor het oplossen van knelpunten als gevolg van bevolkingsdaling, vergrijzing en ontgroening. In 2015 ondersteunt het Ministerie van BZK de krimp- en anticipeerregio's bij het opstellen van regionale uitvoeringsprogramma's. Hiervoor worden verschillende instrumenten aangedragen, zoals de transitieatlas, experimenten en de Demowijzer. Het Rijk neemt, waar mogelijk, knelpunten in wet- en regelgeving weg.

Begin 2015 vindt een actualisatie van het interbestuurlijk actieprogramma plaats, waarbij wordt voortgebouwd op de conclusies van de beleidsdoorlichting en de midterm-review, evenals op de visie op regionale ontwikkeling waar in de motie Barth (EK 2013–2014 nr. 33 750) om is gevraagd.

Wijkverpleegkundigen

Voor van meer inzet van wijkverpleegkundigen in de aandachtswijken is in 2009 ter uitvoering van de motie Hamer (Kamerstukken II, **31 700, 2008–2009, nr. 15**) structureel € 10 mln. per jaar beschikbaar gesteld binnen het programma Zichtbare Schakel (ZS). Doordat vanaf 1 januari 2015 de inzet van wijkverpleging (zowel de zorgtaken als de coördinerende en regisserende taken) is opgenomen in de Zorgverzekeringswet (Zvw), is er besloten de € 10 mln. voor 2015 te bundelen met de financiële middelen voor het stimuleringsprogramma Gezond in de Stad (GIDS). Beide projecten zijn gestart met de intentie om gemeenten te stimuleren de sociaaleconomische gezondheidsverschillen in (probleem)wijken aan te pakken. Bij ZS stond daarbij de rol van de wijkverpleegkundige centraal; bij GIDS is dit breder opgezet en wordt er gekeken naar hoe een verbinding gemaakt kan worden tussen gemeentelijke voorzieningen en eerstelijnszorg. GIDS richt zich op wijken met een lage statusscore volgens het SCP.

2.4 Revolverend Fonds Energiebesparing Verhuurders

Leningen

Revolverend Fonds Energiebesparing verhuurders

Het Revolverend Fonds Energiebesparing Verhuurders biedt laagrentende leningen voor het uitvoeren van renovaties aan woningen in de huursector (onder en boven de liberalisatiegrens) met een zeer hoge energiebesparingsambitie. Een voorbeeld hiervan zijn de zogenaamde «nul op de meter» woningen. Door in te zetten op ambitieuze projecten steunt het kabinet bouwers en installateurs bij de innovatie van hun producten en processen. Conform het in februari 2013 gesloten woonakkoord, kan voor maximaal 25% van de totale projectkosten een lening worden aangevraagd bij het fonds. Voor het overige gedeelte moet private financiering worden gevonden. Het streven is het fonds in het najaar van 2014 open te stellen voor aanvragen.

De Beleidsartikelen

Tot en met 2015 is in totaal, inclusief uitvoeringskosten, € 75 mln. beschikbaar voor het fonds. Deze middelen kennen een revolverend karakter. De terugontvangsten (aflossingen en rente) worden niet geraamd, maar vloeien jaarlijks na realisatie terug in het fonds. Hierdoor komt ook na 2015 budget beschikbaar voor het uitzetten van nieuwe leningen.

Bijdragen aan baten-lastenagentschappen

Beleidsprogramma Energiebesparing

Betreft de uitvoeringskosten voor het Revolverend Fonds Energiebesparing verhuurders. De uitvoering is in handen van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RvO.nl). De uitvoeringskosten worden doorberekend in de rente-opslag bij de te verstrekken leningen. Daarmee worden de uitvoeringskosten, afhankelijk van het verloop van het fonds, op termijn «terugverdiend» binnen de beleidsmiddelen.

Artikel 3. Kwaliteit Rijksdienst

A Algemene doelstelling

Een goed presterende rijksoverheid op het gebied van bedrijfsvoering en het bevorderen van de kwaliteit van het management van de Rijksdienst.

B Rol en verantwoordelijkheid

Voor een optimale beleidsvoorbereiding en -uitvoering moet de interne beheersing en sturing van de bedrijfsprocessen in rijksbreed verband op orde zijn. Deze bedrijfsprocessen moeten naast dienstbaar aan het beleid, ook effectief en doelmatig zijn. Daarvoor zijn heldere kaders nodig. De Minister voor Wonen en Rijksdienst regisseert, in samenwerking met de andere ministeries, de totstandkoming van deze kaders en brengt daarin meer samenhang, met als doel een beter bestuurbare en meer efficiënte bedrijfsvoering binnen de Rijksdienst.

De Minister voor Wonen en Rijksdienst is verantwoordelijk voor de primaire arbeidsvoorwaarden van het Rijk. Daarnaast is de Minister eerstverantwoordelijke voor het rijksbrede beleid van de rijksbrede kaders op de terreinen: personeel, ICT, organisatie, huisvesting, inkoop, facilitaire dienstverlening en beveiliging. Binnen die kaders zijn de afzonderlijke ministeries zelf verantwoordelijk voor hun bedrijfsvoering.

De Minister voor Wonen en Rijksdienst maakt werk van een kostenbewuste, dienstverlenende en slagvaardige overheid. Om invulling te geven aan het kostenbewustzijn hebben de ministeries een taakstelling op hun uitgaven voor materieel en personeel gekregen. De Minister toetst de intensiveringen op deze uitgaven om zo invulling te geven aan zijn verantwoordelijkheid voor beheersing hiervan.

Bureau ABD ondersteunt de departementen bij de kabinetsopdracht om in 2017 ten minste 30% vrouwen vertegenwoordigd te hebben binnen de ABD. Daarnaast verleent het bureau diensten aan nieuwe doelgroepen, zoals publiekrechtelijke ZBO's en gemeenten (G4) en wordt verder vormgegeven aan de structurele uitwisseling met het Ministerie van Buitenlandse Zaken. Ook verzorgt Bureau ABD enkele HR-diensten aan de kabinetsleden, waaronder de salarisadministratie.

Bovendien is de Minister voor Wonen en Rijksdienst werkgever voor de circa 70 managers op het hoogste niveau, daar waar het gaat om benoeming, arbeidsvoorwaarden en ontslag.

C Beleidswijzigingen

Op 22 mei 2013 is de Hervormingsagenda Rijksdienst aan de Tweede Kamer aangeboden (Kamerstukken II, **31 490 nr. 119**). In de beleidsagenda zijn de belangrijkste punten uit de Hervormingsagenda Rijksdienst opgenomen.

D1 Budgettaire gevolgen van beleid**Beleidsartikel 3 Kwaliteit Rijksdienst**

Budgettaire gevolgen van beleid (bedragen x € 1.000)							
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Verplichtingen:	18.880	28.339	18.333	17.992	17.707	17.465	17.465
Uitgaven:	20.959	28.339	18.333	17.992	17.707	17.465	17.465
Waarvan juridisch verplicht			60%				
3.1 Kwaliteit Rijksdienst	20.959	28.339	18.333	17.992	17.707	17.465	17.465
Subsidies	3.698	3.400	3.400	3.400	3.400	3.400	3.400
Fysieke Werkomgeving Rijk	298	0	0	0	0	0	0
Subsidie A&O-fonds	3.400	3.400	3.400	3.400	3.400	3.400	3.400
Opdrachten	9.108	11.498	8.920	8.837	8.902	8.789	8.789
Bedrijfsvoering Rijk	9.108	11.498	8.920	8.837	8.902	8.789	8.789
Bijdragen aan batenlastenagenschappen	8.153	13.441	6.013	5.755	5.405	5.276	5.276
Arbeidsmarkt Communicatie	5.653	6.213	6.013	5.755	5.405	5.276	5.276
Bijdrage	0	7.228	0	0	0	0	0
Eigenaarsbijdrage	2.500	0	0	0	0	0	0
Ontvangsten:	828	7.320	0	0	0	0	0

D2 Budgetflexibiliteit

Het uitgavenbudget van artikel 3 is voor 60% juridisch verplicht. Dit is onder meer de subsidie aan het A&O fonds en de bijdrage voor Arbeidsmarkt Communicatie. Nog niet verplichte uitgaven bij de opdrachten bedrijfsvoering Rijk zijn beleidsmatig bestemd voor de rijksbrede bedrijfsvoering en de uitvoering van de Hervormingsagenda Rijksdienst in het bijzonder en worden gedurende het jaar hiervoor aangewend.

E Toelichting op de instrumenten**3.1 Kwaliteit Rijksdienst****Subsidies***Arbeidsmarkt- en opleidingenfonds (A&O-fonds)*

De Minister voor Wonen en Rijksdienst verstrekt in 2015 een subsidie aan het A&O-fonds Rijk. Deze subsidie is onderdeel van de CAO-afspraken. Het fonds zet de subsidie in voor arbeidsmarktprojecten (zoals het project gezondheid en inzetbaarheid) binnen het Rijk die het bestuur van het A&O-fonds goedkeurt. Jaarlijks wordt hiervoor een beleidsplan gemaakt.

Opdrachten*Bedrijfsvoering Rijk*

Om de kwaliteit van de Rijksdienst te verbeteren wordt in 2015 op het terrein van organisatie en personeel verder gewerkt aan het realiseren van in-, door- en uitstroom van rijksambtenaren. Het Van Werk Naar Werk (VWNW) beleid, vastgelegd in het akkoord afgesloten door de Minister voor Wonen en Rijksdienst en vakbonden van rijksambtenaren, vormt hierbij een belangrijke factor. Dit akkoord geldt tot 1 januari 2016. In 2015 zal, op basis van een evaluatie, met de bonden overlegd worden over

eventuele bijstelling van dit akkoord. Bij de instroom van ambtenaren gaat specifiek aandacht uit naar het aantrekken en behoud van medewerkers met een arbeidsbeperking. Daarnaast wordt gewerkt aan de verdere flexibilisering van de rijksdienst om tijdig in te kunnen spelen op wijzigingen in het takenpakket (werken met pools, carrousels, variabele arbeidsrelaties).

Op het gebied van ICT wordt verder gewerkt aan de afronding van de ambities uit de I-strategie Rijk (Kamerstukken II, 26 643, nr. 216), te weten een meer samenhangende I-infrastructuur, een platform voor tijd-, plaats- en apparaatonafhankelijk werken en de beheersing van grote ICT-projecten. Het masterplan ICT-personeel wordt in 2015 uitgevoerd om gekwalificeerd en flexibel inzetbaar ICT-personeel te behouden voor de Rijksdienst. Extra aandacht zal besteed worden aan IT-security. Naast verscherpte aandacht voor de implementatie van de bestaande Baseline Informatiebeveiliging Rijk, zal een nieuwe versie van de Baseline Informatiebeveiliging Rijksdienst (BIR) worden opgeleverd. Deze zal worden gebaseerd op de vernieuwde ISO-norm 27001/2 en de nieuwe richtsnoeren van het CBP. De nieuwe BIR wordt afgestemd met de Baseline Informatiebeveiliging Gemeenten.

De nieuwe generatie van de Digitale werkomgeving voor de Rijksdienst wordt fasegewijs geoperationaliseerd. Daarnaast wordt in 2015 migratie en sluiting van de oude datacenters naar de nieuwe (Rijks)Overheidsdatacenters verder uitgevoerd. Verder wordt de samenwerking op hosting en applicatierationalisatie gestart. De deelname van ZBO's aan de datacentervoorziening Rijk wordt in gang gezet. Deze samenhangende datacentervoorziening zal in combinatie met een netwerkvoorziening voor het Rijk de basis gaan vormen voor de gesloten rijkscloud.

Op het gebied van inkoop streeft het Rijk met een compacte inkooporganisatie naar professioneel en verantwoord inkopen. De in 2014 gestarte inkooporganisaties (IUC's) gaan daartoe in 2015 verder met het implementeren en doorontwikkelen van een effectieve en efficiënte inkoopdienstverlening voor de gebruikers bij de departementen. Op basis van haalbaarheidstudies voor de nieuwe inkoopcategorieën is besloten om in totaal voor 35 inkoopcategorieën daadwerkelijk rijksbreed categoriemanagement te gaan voeren. Randvoorwaarde voor een efficiënt inkoop- en aanbestedingsproces is verdergaande digitalisering. Het Rijk wil voor al zijn leveranciers een goede opdrachtgever zijn en wil daarbij bedrijven uitdagen het beste uit zichzelf te halen en te innoveren. Daarnaast maken milieucriteria, sociale voorwaarden en social return integraal onderdeel uit van de rijksbrede inkooppraktijk.

Onderzoek – in termen van scenario's – zal worden gestart om te kunnen bepalen hoe de behoefte naar kantoorhuisvesting voor het Rijk zich op de lange termijn op hoofdlijnen kan gaan ontwikkelen qua volume, locatie en benodigde mate van flexibiliteit. Hierbij wordt gekeken naar de vraag voor rijkshuisvesting op lange termijn en wordt rekening gehouden met de implementatie van het nieuwe werken en de grenzen daarvan.

De rijksbrede kengetallen over de bedrijfsvoering staan vermeld in de Jaarrapportage Bedrijfsvoering Rijk (Kamerstukken II, 31 490, 2013, nr. 145).

Bijdragen aan agentschappen

Arbeidsmarkt Communicatie

Het Expertisecentrum Organisatie & Personeel (EC O&P) van Uitvoeringsorganisatie Bedrijfsvoering Rijk voert de rijksbrede arbeidsmarktcommunicatie uit. Daarnaast doen ze het functioneel beheer van de carrièresites overheid (CSO platform) en de regie over het technisch- en applicatiebeheer.

Artikel 6. Uitvoering rijksvastgoedbeleid

A Algemene doelstelling

Uitvoering geven aan rijksvastgoedbeleid door:

- het verzorgen van de rijkshuisvesting van Hoge Colleges van Staat, het Ministerie van Algemene Zaken en het Koninklijk Huis, het beheren van monumenten die, naar hun aard, niet geschikt zijn voor rijkshuisvesting en het uitvoeren van het rijkshuisvestingsbeleid.
- het realiseren van een optimaal financieel resultaat bij het verwerven, beheren, ontwikkelen en vervreemden van materiële activa van/voor het Rijk voor de realisatie van rijksdoelstellingen.

B Rol en verantwoordelijkheid

De Minister voor Wonen en Rijksdienst is op basis van het Besluit Rijksgebouwendienst 1999 (KB), als opdrachtgever en uitvoerder verantwoordelijk voor:

- de huisvesting van de Hoge Colleges van Staat en het Ministerie van Algemene Zaken.
- de huisvesting van het Koninklijk Huis, voor zover vallend onder de verantwoordelijkheid van de Staat.
- het beheer en onderhoud van de monumenten die aan de Rijksgebouwendienst zijn toevertrouwd en die naar hun aard niet geschikt zijn voor de huisvesting van rijksdiensten.
- de doelmatige uitvoeringspraktijk van de rijkshuisvesting binnen de wettelijke en afgesproken kaders.

Daarnaast is de Minister voor Wonen en Rijksdienst als uitvoerder op het terrein van rijksvastgoed verantwoordelijk voor:

- het (privaatrechtelijk) beheer van onroerende zaken die aan de Staat toebehoren dan wel zijn toevertrouwd, een en ander voor zover de verantwoordelijkheid voor dat beheer niet bij of krachtens de wet bij een of meer andere Ministers is gelegd.
- de coördinatie van de samenwerking en afstemming tussen de diensten die onderdeel vormen van het rijksvastgoedstelsel, zowel in de regio als landelijk (regiefunctie). Ter bevordering van de samenwerking en afstemming tussen de diensten fungeert de Raad voor Vastgoed Rijksoverheid (RVR). Ter bevordering van de samenwerking en afstemming tussen de departementen ten aanzien van rijksvastgoed fungeert de Interdepartementale Commissie Rijksvastgoed (ICRV). De Minister draagt zorg voor de ondersteuning van de RVR en de ICRV en is verantwoordelijk voor de totstandkoming van de rijks(brede) vastgoedportefeuillestrategie, die de ministerraad jaarlijks vaststelt.
- de vertegenwoordiging namens het Rijk bij gebiedsontwikkelingsprojecten waarbij meervoudige rijksdoelstellingen aanwezig zijn. Ook hierbij wordt gestreefd naar een optimale inzet van (overtollige) rijksactiva en/of financiële bijdragen van het Rijk.

Verantwoordelijkheden overtollig vastgoed

De Minister voor Wonen en Rijksdienst verzorgt de ingebruikgeving en vervreemding van (overtollige) onroerende zaken van andere Ministeries. Voor zover er op basis van de huidige begrotingsregels van het kabinet sprake is van een generieke middelenafpraak met een Minister, wordt de opbrengst uit ingebruikgeving en/of vervreemding door de betreffende Minister begroot en verantwoord op de eigen begroting.

Met ingang van 1 juli 2014 neemt het Rijksvastgoed- en Ontwikkelingsbedrijf overtollig vastgoed van andere departementen over tegen betaling vooraf. De (netto-)opbrengst uit verkoop van dit vastgoed aan derden wordt begroot en verantwoord in de agentschapsbegroting en agentschapsjaarrekening. Vastgoed dat voor 1 juli 2014 overtollig is gesteld, wordt nog volledig begroot en verantwoord door de betreffende Minister.

C Beleidswijzigingen

In 2015 zijn geen beleidswijzigingen gepland.

D1 Budgettaire gevolgen van beleid

Beleidsartikel 6 Uitvoering Rijksvastgoedbeleid

Budgettaire gevolgen van beleid (bedragen x € 1.000)							
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Verplichtingen:	0	154.884	147.690	146.399	143.456	142.733	142.341
Uitgaven:	0	154.884	147.690	146.399	143.456	142.733	142.341
Waarvan juridisch verplicht			77%				
6.1 Een doelmatige uitvoeringspraktijk van de Rijkshuisvesting	0	58.473	56.611	56.858	55.229	55.101	54.966
Bijdragen aan batenlastenagentschappen	0	58.473	56.611	56.858	55.229	55.101	54.966
Bijdrage aan Rgd voor huisv Koninklijk Huis, HoCoSta's en AZ	0	37.905	37.761	37.296	38.699	38.571	38.871
Bijdrage aan Rgd voor monumenten	0	10.565	10.196	10.196	10.196	10.196	10.196
Bijdrage aan Rgd voor rijkshuisvesting	0	10.003	8.654	9.366	6.334	6.334	5.899
6.2 Beheer materiele activa	0	96.411	91.079	89.541	88.227	87.632	87.375
Oprachten	0	12.679	11.179	11.179	11.179	11.179	10.979
Beheer en plankosten	0	12.679	11.179	11.179	11.179	11.179	10.979
Bekostiging	0	59.674	59.585	59.073	59.048	58.999	58.942
Zakelijke lasten	0	59.674	59.585	59.073	59.048	58.999	58.942
Bijdragen aan batenlastenagentschappen	0	24.058	20.315	19.289	18.000	17.454	17.454
Bijdrage RVOB	0	24.058	20.315	19.289	18.000	17.454	17.454
Ontvangsten:	0	121.811	120.241	118.641	138.241	138.241	138.241

D2 Budgetflexibiliteit

Het uitgavenbudget van artikel 6 is voor 77% juridische verplicht.

De middelen voor het huisvesten van het Koninklijk huis, de Hoge Colleges van Staat en het Ministerie van Algemene Zaken zijn grotendeels belegd met vergoedingen voor lopende projecten waarover met de gebruikers afspraken zijn gemaakt. Het restant wordt als beleidsmatig gebonden beschouwd, omdat hiermee kleinere investeringen in de huisvesting worden gerealiseerd.

De middelen voor monumenten worden, voor zover ze niet juridisch zijn verplicht als beleidsmatig gebonden beschouwd, gezien de zorg die de Rijksgebouwendienst heeft voor deze monumenten. De middelen voor rijkshuisvesting worden, voor zover ze niet juridisch zijn verplicht, als beleidsmatig gebonden beschouwd. Dit is met name van belang voor de middelen voor de uitvoering van het programma FCIB (Functioneel

Controleren, Inregelen en Beproeven), die door de betrokken departementen zijn overgeboekt naar dit artikel.

De middelen voor Beheer Materieel Activa Opdrachten in 2015 bedragen € 91,1 mln. Hiervan is 65% juridisch verplicht. Het gaat om betaling van zakelijke lasten aan lagere overheden. De juridische verplichting tot betaling van deze lasten berust op lokale belastingwetgeving. Het niet-juridische verplichte deel van de totale uitgaven bedraagt in 2015 € 31,5 mln. Hiervan is € 11,2 mln. noodzakelijk voor de onderhoud en instandhouding van onroerende zaken van de Staat. Het restant ad € 20,3 mln. behelst de bijdrage van het moederdepartement aan het batenlastenagentschap RVOB.

E Toelichting op de instrumenten

6.1 Doelmatige uitvoeringspraktijk van de Rijkshuisvesting

Bijdrage aan baten-lastendiensten

Bijdrage aan Rgd voor huisvesting Koninklijk Huis, HoCoSta's en AZ
Deze bijdragen zijn bedoeld voor betalingen aan de Rijksgebouwendienst om de kosten te dekken van huisvesting van de Hoge Colleges van Staat en het Ministerie van Algemene Zaken. Voor het Koninklijk Huis betreft het de drie staatspaleizen: Paleis Noordeinde, het Koninklijk Paleis Amsterdam en Paleis Huis ten Bosch. In verband met de aankomende verhuizing van de Koning wordt dit jaar de renovatie van het paleis Huis ten Bosch ter hand genomen (zie voor meer informatie de agentschappaparaaf Rijksgebouwendienst). De investeringskosten voor een renovatie van een dergelijk monumentaal object liggen in de orde grootte van € 4.000/5.000 per m² BVO. In 2015 wordt ook het project «renovatie restauratieve en facilitaire ruimten Paleis Noordeinde» opgeleverd. Hiervoor zal aan het Rijksvastgoedbedrijf een gebruiksvergoeding van ca. € 0,6 mln. per jaar worden betaald.

Bovenstaande rijkshuisvesting valt buiten het huur-verhuurstelsel van het Rijk. Daarom worden de uitgaven niet op de begroting van de organisaties zelf, maar op de begroting van Wonen en Rijksdienst verantwoord.

Bijdrage aan Rgd voor monumenten

Er wordt bijgedragen aan de Rijksgebouwendienst voor het beheer en onderhoud van monumenten in bezit van de dienst. Dit betreft monumenten die naar hun aard niet geschikt zijn voor huisvesting van rijksdiensten. De Rijksgebouwendienst zet zich in voor het bevorderen van de gebruiksmogelijkheden en verhuurbaarheid van de monumenten. Beoogde prestaties voor 2015 zijn:

Tabel gebruiksgraad monumenten				
Kengetal	Basiswaarde	Peildatum	Streefwaarde	Periode
Gebruiksgraad monumenten zonder huisvestingsfunctie per jaarultimo	95%	2009	95%	2015

Bron: W&R/Rgd administraties: monumentencatalogus en contractadministratie.

Toelichting

Een deel van de monumenten zonder huisvestingsfunctie is naar hun aard niet geschikt voor gebruik, zoals gedenknaalden of grafmonumenten. Deze objecten zijn buiten de berekening van de gebruiksgraad gehouden.

Bijdrage aan Rgd voor rijkshuisvesting

De Rijksgebouwendienst draagt bij aan de realisatie van rijksdoelstellingen door te werken aan energiebesparing in de rijkshuisvesting, de duurzaamheid van de gebouwenvoorraad van het Rijk te verbeteren; de doelmatige werking van het rijkshuisvestingstelsel te bevorderen. En ook door bij te dragen aan de totstandkoming van de rijkswerkplek en uitvoering te geven aan professioneel publiek opdrachtgeverschap in de bouw. Dit gebeurt door middel van zorgvuldig en transparant aanbesteden, de coördinatie van publieke aanbestedende diensten en afstemming met de markt. En ook door werkzaamheden van de Rijksbouwmeester voor de bevordering en bewaking van de kwaliteit van de architectuur, voor de stedenbouwkundige inpassing en van de beeldende kunst. Dit komt tot uiting bij het tot stand brengen, het wijzigen en het beheren van gebouwen, werken en terreinen waarover de zorg van de Rijksgebouwendienst zich uitstrekt.

In 2015 worden de maatregelen voor Energiebesparing in het kader van FCIB (het Functioneel Controleren, Inregelen en Beproeven van klimaatinstallaties) voor tranche 2 (objecten met een publieksfunctie, zoals musea en gerechtsgebouwen) en tranche 3 (objecten met een (rijks)kantoorfunctie) afgerond. Met FCIB worden klimaatinstallaties in gebouwen zodanig ingeregeld, dat een optimaal thermisch comfort wordt bereikt bij een minimale verstoring van het bedrijfsproces en een zo laag mogelijk energieverbruik.

6.2 Beheer materiële activa opdrachten

Opdrachten

Beheer en plankosten (niet-rijkshuisvesting)

Het gaat hierbij om uitgaven voor onderhoud en beheer van de onroerende zaken. Beheerkosten zijn (externe) kosten in verband met ingebruikgeving en vervreemding, bijvoorbeeld energie-, beveiligings- en taxatiekosten.

Bekostiging

Zakelijke lasten

Het gaat hier om de betaling van door gemeenten en waterschappen opgelegde belastingen en heffingen op onroerende zaken in eigendom bij de Staat. Gedacht moet worden aan de onroerendzaakbelasting, waterschapsheffingen en rioolheffingen bij de onroerende zaken van de Staat. De uitgaven bestaan voor 80% uit gemeentelasten en voor 20% uit waterschapslasten.

Bijdragen aan baten-lastenagentschap

Bijdrage RVOB

Het betreft de bijdrage aan het Rijksvastgoed- en ontwikkelingsbedrijf voor de uitvoering van het (privaatrechtelijk) beheer van onroerende zaken die de Staat toebehoren en het vertegenwoordigen van het Rijk bij bepaalde gebiedsontwikkelingsprojecten. De uitvoering van het (privaatrechtelijk) beheer houdt hoofdzakelijk in: het verwerven, beheren,

De Beleidsartikelen

ontwikkelen en vervreemden van onroerende zaken. De diverse taakstellingen van de kabinetten Rutte I en Rutte II zijn in de bijdragen verwerkt.

Ontvangsten

Zakelijke lasten

Het merendeel van de ontvangsten betreft de vergoeding die het Rijksvastgoed- en ontwikkelingsbedrijf ontvangt vanuit de gebruiksvergoeding in het rijkshuisvestingsstelsel voor het betaalde eigenarendeel van de onroerendezaakbelasting. Daarnaast gaat het om terugbetalingen door de huurders van door het Rijksvastgoed- en ontwikkelingsbedrijf betaalde gebruikerslasten.

Ingebruikgevingen

Het gaat hierbij om de ingebruikgeving (verhuring) van de onroerende zaken van de Staat voor zover er voor de opbrengst uit ingebruikgeving geen middelenafpraak bestaat.

Het gaat hierbij om inkomsten uit verpachting, huur en verhuur jachtgenot.

Verkoop bodemmaterialen

Hieronder vallen de ontvangsten uit de verkoop van bodemmaterialen zoals zand.

Vervreemding

Het gaat hierbij om de vervreemding van de onroerende zaken van de Staat, voor zover voor de opbrengst uit vervreemding geen middelenafpraak bestaat.

Het betreft de inkomsten uit met name vervreemding van agrarische onroerende zaken en om vervreemding van overige onroerende zaken.

Veiling huurrechten benzinestations

Het betreft de ontvangsten uit de veiling van huurrechten van benzinestations langs rijkswegen.

4. DE BATEN-LASTENAGENTSCHAPPEN

4.1 Logius

Inleiding

Logius is als onderdeel van het directoraat-generaal Organisatie en Bedrijfsvoering Rijk (DGOBR), de regieorganisatie die samen met klanten, partners en leveranciers de e-overheid groot maakt. Dit doet Logius door te zorgen voor overheidsbrede, samenhangende ICT-producten. Hierbij gaat het om digitale dienstverlening aan burgers, aan bedrijven en tussen overheden. Logius stimuleert organisaties met een publieke taak om onze producten breed toe te passen en is verantwoordelijk voor het beheer en de verbetering van onze producten en diensten. Zo is Logius de drijvende kracht achter de digitale overheid. De missie van Logius luidt: «Logius, de dienst digitale overheid van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, biedt publieke dienstverleners een samenhangende ICT-infrastructuur, zodat burgers en bedrijven betrouwbaar, snel, groen en gemakkelijk elektronisch zaken met hen kunnen doen».

Logius heeft 4 taken:

- 1) beheer en exploitatie van bestaande producten;
- 2) inbeheername van nieuwe producten;
- 3) doorontwikkeling;
- 4) stimuleren van veilig gebruik.

1) Beheer en exploitatie van bestaande producten

Logius verzorgt het beheer en de exploitatie van overheidsbrede ICT-producten en -standaarden. Beheer en exploitatie hebben betrekking op het stabiel draaiend houden van een product en het (daadwerkelijk) beschikbaar stellen daarvan aan klanten. Vooraf vastgestelde dienstverleningsafspraken geven klanten inzicht in wat zij kunnen verwachten van de producten die Logius in beheer heeft.

2) Inbeheername van nieuwe producten

Bij de inbeheername van een nieuw product toetst Logius in hoeverre dit product voldoet aan de eisen om in beheer te worden genomen. Uitgangspunt is dat nieuwe producten passen in de missie van Logius en derhalve betrekking hebben op infrastructurele producten met een generiek karakter.

3) Doorontwikkeling

Logius is een beheerorganisatie; doorontwikkeling vindt daarom zo veel mogelijk buiten Logius plaats. Om in een vroeg stadium te kunnen sturen op gewenste functionaliteiten die nodig zijn voor optimaal beheer, verzorgt Logius veelal de tactische aansturing van doorontwikkelactiviteiten. Indien klanten een nieuwe functionaliteit op een bestaand product wensen en er is een beleidsopdrachtgever bereid zorg te dragen voor de financiering ervan, dan is er sprake van doorontwikkeling.

4) Stimuleren van veilig gebruik

De winst van een gemeenschappelijke beheerorganisatie als Logius komt pas echt van de grond als steeds meer overheidsorganisaties gebruik maken van de producten van Logius. Logius onderhoudt daartoe contacten met (potentiële) klanten, inventariseert klantwensen, geeft voorlichting over (nieuwe) producten en zorgt voor de uitwisseling van best practices. Logius ondersteunt klanten in het stimuleren van het veilig gebruik door eindgebruikers (burgers en bedrijven). Een goede elektro-

De baten-lastenagentschappen

nische dienstverlening aan burgers en bedrijven is gebaat bij een brede inzet van de producten van Logius, niet alleen in aantal aansluitingen, maar ook in aantal processen en in het daadwerkelijk gebruik door klanten.

Speerpunten 2015

De ambitie van de overheid is om het digitale kanaal als primaire kanaal richting de burger en het bedrijfsleven in te zetten. Dit veroorzaakt komende jaren een forse toename van het gebruik van de producten en voorzieningen die Logius levert.

In 2015 is voor Logius verdere standaardisatie één van de belangrijkste sleutels voor de voortgezette structurele verbetering van het functioneren van de publieke sector. Zeker waar het daarbij om inzet van ICT gaat, zit Logius in het hart van die ontwikkeling. Niet de louter operationele kant van beheer, doorontwikkeling en verdergaand gebruik van overheidsbreed gestandaardiseerde ICT-oplossingen, maar het tot stand brengen en vervolgens in stand houden van overheidsbrede ICT standaarden en afsprakenstelsels staan daarbij voor Logius uiteindelijk centraal. Dat laatste is meer en meer de kerntaak van Logius. Dat impliceert voortgaande innovatie en bewaking van de steeds inniger samenhang tussen Logius en haar klanten, partners, medewerkers, middelen en processen. Van Logius wordt in toenemende mate een leidende rol verwacht in het 7x24 operationeel weten van een steeds grotere verscheidenheid van samenwerkingsketens waarin ongestoorde en veilige massale elektronische informatie uitwisseling vitaal is.

Informatiebeveiliging blijft een zeer actueel en groeiend vraagstuk. Aanvallen en inbreuken op het ongestoord digitaal functioneren van Nederland, worden steeds complexer en ingenieuzer. Het beleid is erop gericht om de kwaliteit van informatiebeveiliging een impuls te geven. Een groot deel van de producten van Logius maken immers een integraal onderdeel uit van het primaire proces van de klanten.

Staat van baten en lasten

Baten-lastenagenschap Logius Begroting van baten-lastenagenschap voor het jaar 2015 (Bedragen x € 1.000)							
	2013 Stand Slotwet	2014 Stand 1e supplettoire begroting	2015	2016	2017	2018	2019
Baten							
Omzet moederdepartement	40.590	38.577	32.291	30.734	28.794	28.091	28.119
Omzet overige departementen	52.406	43.608	64.069	63.233	64.084	66.643	69.647
Omzet derden	7.035	10.885	7.772	8.383	7.936	7.997	8.064
Rentebaten	0	0	0	0	0	0	0
Vrijval voorzieningen	0	0	0	0	0	0	0
Bijzondere baten	33	0	0	0	0	0	0
Totaal baten	100.064	93.070	104.132	102.350	100.814	102.731	105.830
Lasten							
Apparaatskosten	96.650	92.864	101.057	98.076	95.339	96.656	99.755
– personele kosten	33.222	28.860	34.359	33.346	32.415	32.863	33.917
– waarvan eigen personeel	13.716	16.157	19.684	20.078	20.479	20.889	21.307
– waarvan externe inhuur	19.506	12.704	14.675	13.268	11.936	11.974	12.610
– materiële kosten	63.428	64.004	66.698	64.730	62.924	63.793	65.838
– waarvan apparaat ICT	0	2.000	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000
– waarvan bijdrage SSO's	0	2.000	0	0	0	0	0
Rentelasten	76	25	75	75	75	75	75
Afschrijvingskosten	1.298	1.381	3.000	4.200	5.400	6.000	6.000
– materieel	1.298	1.381	3.000	4.200	5.400	6.000	6.000
– waarvan apparaat ICT	0	1.381	0	0	0	0	0
– immaterieel	0	0	0	0	0	0	0
Overige kosten	0	0	0	0	0	0	0
– dotaties voorzieningen	0	0	0	0	0	0	0
– bijzondere lasten	0	0	0	0	0	0	0
Totaal lasten	98.024	94.270	104.132	102.350	100.814	102.731	105.830
Saldo van baten en lasten	2.040	- 1.200	0	0	0	0	0

Toelichting op baten en lasten

Uitgangspunt voor de begroting van baten en lasten van Logius is een kostendeekkende exploitatie.

Voor het jaar 2015 zijn de lasten van de voorzieningen die in beheer zijn bij BZK gelijk gemaakt aan de beschikbare begrotingsgelden. Als gevolg hiervan wordt een rem gezet op zowel het beheer en de doorontwikkeling van de huidige voorzieningen (o.a. DigiD, MijnOverheid, Stelselvoorzieningen) als nieuwe ontwikkelingen (eID-stelsel en Kennisvoorziening). De lasten bedragen in 2015 € 104 mln. Het betreft de kosten die worden gemaakt voor de taken beheer en exploitatie € 91 mln. en doorontwikkeling € 13 mln.

Hieronder worden de grootste posten toegelicht.

De lasten voor het beheer van DigiD en DigiD machtigen zijn € 26,1 mln., waarvan € 1,1 mln. voor fraude. De lasten voor de stelselvoorzieningen (digikoppeling, digilevering, digimelding en stelselcatalogus) bedragen € 6,1 mln., Daarnaast zijn er nog enkele kleine voorzieningen zoals PKI Overheid € 1,2 mln., Diginetwerk € 1,2 mln., Webrichtlijnen, Overheid.nl en Samenwerkende catalogi.

De lasten van zowel voor het beheer als doorontwikkeling zijn voor MijnOverheid (berichtenbox) € 19,6 mln., Standard Business Reporting (SBR) € 18,4 mln., Digilinkoop € 8,7 mln., Haagse Ring € 3,2 mln.,

De baten-lastenagentschappen

eHerkenning € 2,5 mln., Bureau Forum Standaardisatie € 2,1 mln., Supd@x € 2,1 mln. en overige voorzieningen € 4,0 mln.

De materiële lasten ad € 66,7 mln. bestaan uit de kosten die worden gemaakt voor het in stand houden van de netwerken, waaronder de contracten met leveranciers en uitbesteding. De personele lasten bedragen € 34,4 mln., waarvan € 14,7 mln. externe inhuur.

Kasstroomoverzicht

Baten-lastenagentschap Logius							
Kasstroomoverzicht over het jaar 2015 (Bedragen x € 1.000)							
	2013 Stand Slotwet	2014 Stand 1e supplettoire begroting	2015	2016	2017	2018	2019
1. Rekening courant RHB 1 januari 2015 + depositorekeningen	53.470	0	50.000	50.000	50.000	50.000	50.000
2. Totaal operationele kasstroom	7.657	1.381	3.000	4.200	5.400	6.000	6.000
-/- totaal investeringen	- 9	- 5.000	- 6.000	- 6.000	- 6.000	- 6.000	- 6.000
+/+ totaal boekwaarde desinvesteringen	0	0	0	0	0	0	0
3. Totaal investeringskasstroom	- 9	- 5.000	- 6.000	- 6.000	- 6.000	- 6.000	- 6.000
Enmalige uitkering aan moederdepartement (-/-)	0	0					
Enmalige storting door het moederdepartement (+)	0	0					
Aflossingen op leningen (-/-)	- 2.098	- 1.381	- 3.000	- 4.200	- 5.400	- 6.000	- 6.000
Beroep op leenfaciliteit (+)	0	5.000	6.000	6.000	6.000	6.000	6.000
4. Totaal financieringskasstroom	- 2.098	3.619	3.000	1.800	600	0	0
5. Rekening courant RHB 1 januari 2015 + stand depositorekeningen (=1+2+3+4) (noot: maximale roodstand 0,5 miljoen euro)	59.020	0	50.000	50.000	50.000	50.000	50.000

Toelichting bij het kasstroomoverzicht

Operationele kasstroom

Het operationele kasstroomoverzicht toont de meerjarige ontwikkeling van de rekening courant. De kasstroom wordt bepaald door het jaarlijkse bedrijfsresultaat, de investeringen, aflossingen op leningen en overige financiële transacties.

Investeringskasstroom

Voor 2015 wordt de omvang van de investeringen geraamd op € 6 mln. Het grootste deel van de investeringen betreft investeringen ten behoeve van Digipoort OTP. Desinvesteringen worden niet verwacht.

Aflossingen op leningen

Deze bedragen betreffen de aflossingen van de aangegane leningen om investeringen te financieren.

Beroep op leenfaciliteit

Het beroep op leenfaciliteit omvat de door Logius bij het Ministerie van Financiën geleende bedragen. Het beroep op de leenfaciliteit wordt gedaan ter financiering van investeringen.

Doelmatigheid

Baten-lastenagentschap Logius							
Overzicht doelmatigheidsindicatoren							
Omschrijving Generiek Deel	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Kostprijzen per product (groep)	30	26	22	16	14	14	11
Tarieven/uur	96,2	97,0	96,2	96,2	96,2	96,2	96,2
FTE-totaal (excl. externe inhuur)	143	171	194	194	194	194	194
Saldo van baten en lasten (%)	2,0%	- 1,3%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Klanttevredenheid (KTO)	6,9	7,0	7,0	7,0	7,0	7,0	7,0
Specifiek deel ICT diensten							
Omzet per productgroep (in %)							
*Beheer & exploitatie	53%	94%	79%	79%	79%	79%	79%
*In beheername trajecten	3%	1%	0%	0%	0%	0%	0%
*Doorontwikkeling	5%	1%	21%	21%	21%	21%	21%
*Stimulering gebruik	0%	2%	0%	0%	0%	0%	0%
*Projecten	39%	2%	0%	0%	0%	0%	0%
DidiD							
*Aantal aangesloten organisaties	617	625	640	660	680	700	700
*Aantal burgers met DigiD	11,0 mln.	9,2 mln.	12,0 mln.	12,5 mln.	13,0 mln.	13,0 mln.	13,0 mln.
*Aantal DigiD authenticaties	117 mln.	70 mln.	350 mln.	520 mln.	640 mln.	800 mln.	1.000 mln.
*Kostprijs per authenticatie	€ 0,11	€ 0,10	€ 0,08	€ 0,06	€ 0,05	€ 0,05	€ 0,04
PKI-Overheid							
*Aantal nieuwe certificaatverstrekkers	0	0	0	1	0	0	0
Digipoort (OTP)							
*Aantal aangesloten bedrijven	1.246	1.200	1.400	1.400	1.400	1.400	1.400
*Aantal berichten via Digipoort	74 mln.	80 mln.	83 mln.	83 mln.	83 mln.	83 mln.	83 mln.
Overige indicatoren**							
Vragen/klachten							
*Aantal vragen/klachten	2	2	2	2	2	2	2
*Snelheid van eerste reactie	3 dagen	3 dagen	3 dagen	3 dagen	3 dagen	3 dagen	3 dagen
*Snelheid van afhandeling	15 dagen	15 dagen	15 dagen	15 dagen	15 dagen	15 dagen	15 dagen
*Contract- en leveranciersmanagement							
*Prijzbenchmark	n.v.t.	uitgevoerd	n.v.t.	uitgevoerd	n.v.t.	uitgevoerd	n.v.t.
Aantal inhuurkrachten vs. eigen medewerkers	48%	45%	40%	40%	40%	40%	40%
Proces inbeheername nieuwe producten							
*Tijdigheid van overdracht/conform planning	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%
*Operationeel conform klantverwachting	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Toelichting op de doelmatigheidsindicatoren

- Indexcijfer kostprijs per product (groep) is gebaseerd op het gemiddelde verloop van de volwassen producten, te weten DigiD en de Digipoort OTP. Door een forse stijging van het aantal aangesloten organisaties neemt het gebruik fors toe. De kosten van de voorzieningen nemen niet evenredig toe. Dit heeft als gevolg dat de kostprijzen per eenheid flink dalen;
- De tarieven per uur zijn de tarieven eigen personeel en gebaseerd op de handleiding overheidsstarieven. Het streven is om voor structureel werk zoveel mogelijk ambtelijk personeel in te zetten. De doelstelling daarbij is het sturingspercentage terug te brengen naar 40%, waarbij verambtelijking alleen wordt ingezet indien er sprake is van structureel werk;
- Klanttevredenheid: jaarlijks organiseert Logius een onderzoek naar klanttevredenheid met betrekking tot de dienstverleningsprestaties. De

- doelstelling is jaarlijks een score van 7 te halen. Dit is hoger dan de klanttevredenheid zoals deze in de markt is;
- Benchmark: Het algemeen beleid van Logius is om elke twee jaar een benchmark uit te laten voeren over de volwassen voorzieningen die bij Logius in beheer zijn. Benchmarking is voor Logius een methode om op een objectieve wijze inzicht te verkrijgen in de marktconformiteit van haar dienstverlening, die van haar externe leveranciers en transparantie van de dienstverlening;
 - De stijging van het aantal DigiD authenticaties is het gevolg van een toename in het gebruik DigiD. Hierbij is ook rekening gehouden met de verdere stijging door gebruik via mijnoverheid.nl;
 - PKI Overheid: dit programma zorgt voor een betrouwbare elektronische communicatie binnen en met de Nederlandse overheid. Met behulp van PKI Overheid-certificaten wordt de informatie beveiligd. Verstrekkers van certificaten moeten voldoen aan wettelijke eisen.

4.2 P-Direkt

Inleiding

P-Direkt is het Shared Service Center HR-zaken van de Rijksdienst. Met het P-Direktportaal, Rijksportaal Personeel en het contactcenter P-Direkt bedient P-Direkt alle rijksambtenaren.

P-Direkt is een kenmerk van hoe de nieuwe Rijksdienst zich wil profileren: compact, betrouwbaar, efficiënt en innovatief.

P-Direkt biedt een gevarieerd pakket aan HR-services aan 123.000 rijksambtenaren. De diensten worden via het Rijksportaal Personeel en het P-Direktportaal aangeboden. Deze diensten zijn modern en gericht op zelfverantwoordelijkheid, vertrouwen en zelfbediening. De medewerker en manager kan zichzelf bedienen. Als hij dat wil, kan hij daarbij hulp krijgen van het contactcenter. De salarisbetaling en de personele informatievoorziening zijn belangrijke eindproducten.

De doelstellingen voor 2015 zijn:

1 Realisatie programma Optimaal Verbinden

In 2012 startte P-Direkt samen met de Ministeries het programma «Optimaal Verbinden». Het doel van het programma is het gebruiksgemak te verbeteren en de managementondersteuning te verbeteren. Het programma draagt ook bij aan het realiseren van de nog onbenutte efficiencywinst in de HR-keten. De efficiencywinst bestaat naar verwachting uit € 5 mln. extra aan jaarlijkse besparingen op de personeelskosten en verdere kwaliteitswinst in de gehele dienstverleningsketen en per saldo een bezuiniging van 120 fte bij de Ministeries op de HR-Ondersteuners (HRO) populatie.

De dienstverleningsketen wordt geoptimaliseerd door samenvoeging van de schakels HR ondersteuner (departementale rol) en HR verwerker (rol bij P-Direkt) tot HR Servicemedewerker (HRS). Op deze manier zijn minder overdrachtsmomenten nodig en snellere doorlooptijden mogelijk, daalt het risico op fouten (in één keer goed) en reduceert de samenvoeging de kans op verwijzingen van kastje naar de muur. Dit betekent het onderbrengen van de gehele HR-administratie en gebruikersondersteuning bij P-Direkt.

Om te komen tot de nieuwe organisatie en werkwijzen is het programma verdeeld in 3 sporen: dienstverleningsprocessen, mens & organisatie en ICT. In 2013 is samen met medewerkers van de Ministeries gestart met de herontwerp van de processen en is een proactieve aanpak voor het personeel ontwikkeld. De ICT veranderingen vinden plaats vanaf 2014, nadat de processen zijn opgeleverd. In 2015 wordt de aansluiting van de Ministeries verder voorbereid zodat het in 2016 kan worden afgerond. De investering in de ontwikkeling van het programma is opgenomen in de meerjaren afschrijvingen vanaf 2016. De exploitatie van de dienstverlening is nog niet in de meerjarenbegroting opgenomen.

2 Project Rijksbreed Identiteits Management (RIdM)

Rijksbreed Identiteiten Management (RIdM) is een essentiële voorwaarde voor realisatie van de ambities van Compacte Rijksdienst, I-strategie en Hervormingsagenda. Toegang richt zich op het realiseren van een rijksbrede voorziening voor identiteitenbeheer («wie ben je») en autorisatiebeheer («wat mag je»). Daarmee wordt veilige fysieke en logische toegang gewaarborgd voor de juiste mensen tot de juiste generieke

fysieke en digitale omgevingen. De ICBR stemde in maart 2014 in met het eindbeeld RIdM en het realiseren daarvan.

Opdrachtnemer voor het Rijksbrede Identiteiten Management (RIdM) is P-Direkt. Dit programma zorgt ondermeer voor een eenduidig register van alle identiteiten binnen de rijksoverheid en borgt daarmee een uniforme toegang tot generieke voorzieningen. Door het programma RIdM wordt het bijvoorbeeld mogelijk om, binnen 15 minuten na het scannen van het paspoort van een nieuwe medewerker, de beschikking te krijgen over generieke voorzieningen als Rijkspas of DWR account. Daarbij zorgt het programma RIdM dat deze voorzieningen niet langer Ministerie gebonden zijn, maar bij doorstroom of tijdelijke tewerkstelling, behouden kunnen blijven.

In het eerste kwartaal van 2015 zullen het Ministerie van SZW en het Ministerie van VWS verhuizen naar het Rijkskantoor «De Resident». DGOBR heeft opdracht gegeven aan P-Direkt om via het Residentproject de eerste stap van het rijksbreed identiteiten management (RIdM) te realiseren.

3 Vernieuwen en ontwikkelen van de dienstverlening.

P-Direkt blijft voortdurend de mogelijkheden onderzoeken naar nieuwe diensten voor haar klanten. Dit kan zowel individueel als door aansluiting bij andere rijksbrede ontwikkelingen. In 2014 is reeds gestart met de projecten Centrale archiefvoorziening personeelsdossiers, Interdepartementaal detacheren, Tijdschrijven en Roosterplanning. In 2015 zullen deze projecten verdere doorgang vinden.

4 De Bezuinigingstaakstelling Rutte I en II

De bezuinigingstaakstelling Rutte I is door het Ministerie van BZK doorvertaald naar P-Direkt voor een bedrag voor 2015 van € 1,871 mln. oplopend naar € 2,071 mln. structureel in 2016. Deze bezuiniging heeft P-Direkt in haar tarieven verwerkt met behoud van de afgesproken basis dienstverlening.

De bezuinigingstaakstelling Rutte II die ingaat per 2016 is door P-Direkt vertaald in het doortrekken van de efficiencytaakstelling tot 2019 met jaarlijks 1,5% en dat is ook zodanig in het tarief basis dienstverlening verwerkt.

Daarbij moet opgemerkt worden dat P-Direkt inmiddels vanaf 2008 alweer zo'n 6 jaar lang elk jaar 2 a 3% efficiënter werkt en dat zet druk op de organisatie. P-Direkt heeft de ambitie dit met een versterkte inzet van het interne LEAN-programma te realiseren.

De doorbelasting van de dienstverlening laat de komende jaren een verdere daling zien. Gerekend vanaf 2013 betekent dit voor de basis dienstverlening (95% van de totale dienstverlening) een daling van – 13,3% (– € 9,1 mln.). Deze daling komt ten goede aan de Ministeries die daarmee invulling kunnen geven aan de taakstellingen Rutte I en II.

Staat van baten en lasten

Baten-lastenagentschap P-Direkt Begroting van baten-lastenagentschap voor het jaar 2015 (Bedragen x € 1.000)							
	2013 Stand Slotwet	2014 Vastge- stelde begroting	2015	2016	2017	2018	2019
Baten							
Omzet moederdepartement	5.126	4.558	67.096	70.011	68.578	66.955	65.621
Omzet overige departementen	66.846	69.295	4.437	1.718	1.601	1.484	1.367
Omzet derden	0	0	0	0	0	0	0
Rentebaten	20	0	0	0	0	0	0
Vrijval voorzieningen	0	0	0	0	0	0	0
Bijzondere baten	0	0	0	0	0	0	0
Totaal baten	71.992	73.853	71.533	71.729	70.179	68.439	66.988
Lasten							
Apparaatskosten	56.524	58.145	58.088	56.626	55.434	54.053	52.960
– personele kosten	33.796	34.304	34.711	34.302	33.372	32.175	31.324
– waarvan eigen personeel	26.565	24.493	26.536	25.893	25.250	24.607	23.964
– waarvan externe inhuur	7.231	9.811	8.175	8.409	8.122	7.568	7.360
– materiële kosten	22.728	23.841	23.377	22.324	22.062	21.878	21.636
– waarvan apparaat ICT	12.665	12.197	11.941	11.734	11.537	11.362	11.173
– waarvan bijdrage SSO's	7.777	9.228	8.880	8.100	8.100	8.155	8.168
Rentelasten	3.173	3.100	1.696	1.452	1.094	736	378
Afschrijvingskosten	11.813	13.350	11.750	13.650	13.650	13.650	13.650
– materieel	64	86	75	75	75	75	75
– waarvan apparaat ICT	0	81	75	75	75	75	75
– immaterieel	11.749	13.264	11.675	13.575	13.575	13.575	13.575
Overige kosten	0	0	0	0	0	0	0
– dotaties voorzieningen	0	0	0	0	0	0	0
– bijzondere lasten	0	0	0	0	0	0	0
Totaal lasten	71.510	74.595	71.533	71.729	70.179	68.439	66.988
Saldo van baten en lasten	482	– 742	0	0	0	0	0

Toelichting op baten en lasten

Ontwikkelingen – Centrale bekostiging

Het SGO heeft in het voorjaar van 2014 de voorstellen uit de pijlerprojecten Kwaliteit, Aansturing en Bekostiging voor SGO5, onderdeel Bekostiging P-Direkt aangenomen. Onderdeel van de voorstellen van de pijlergroep Bekostiging is om per 1 januari 2015 voor P-Direkt te werken met centrale bekostiging, waardoor het totale budget identificeerbaar op de rijksbegroting van BZK komt te staan. De betreffende structurele budgettaire reeksen van de Ministeries worden daartoe overgeheveld naar BZK. De Ministeries ontvangen geen factuur meer. Met het overhevelen van de budgetten van P-Direkt van de Ministeries naar het Ministerie van BZK, verandert ook de huidige plaats van de opdrachtgever. De opdrachtgeversrol van de Ministeries verdwijnt en is centraal neergelegd bij de centrale opdrachtgever BZK. De taken van de opdrachtgever staan beschreven in de regeling agentschappen van het Ministerie van Financiën en zijn nader uitgewerkt in het SGO5 project pijler Aansturing.

Saldo van baten en lasten

Uitgangspunt voor de begroting van baten en lasten van P-Direkt is een kostendekkende exploitatie en een vermogensbuffer van maximaal 5% van de gemiddelde omzet over de laatste drie jaar.

De baten-lastenagentschappen

Apparaatskosten

De personeelskosten omvatten alle personele uitgaven van de ambtenaren in dienst en de gedetacheerde ambtenaren inclusief de kosten van uitzendkrachten en inhuur van externen.

De materiële kosten omvatten de directe inkoopkosten van de dienstverlening (cRMA, HRM-portaal, P-Direktportaal, SAP HR, Licenties en Contactcenter) en de uitgaven voor overige personele lasten, de normale huisvesting, communicatie, automatisering, kantoorkosten, verkoopkosten, adviesopdrachten en overige kosten ten behoeve van het apparaat. De personele kosten stijgen vanaf 2015 doordat de nieuwe dienstverlening «centrale archiefdiensten» aan het dienstverleningspakket van P-Direkt is toegevoegd.

Rentelasten

De rentelasten hebben betrekking op de financieringslasten voor de bij het Ministerie van Financiën aangegane leningen ten behoeve van de aanschaf van de licenties en de bouw van de dienstverlening.

Afschrijvingskosten

De afschrijvingskosten bestaan uit afschrijvingen van de investeringen in de immateriële en materiële vaste activa.

Kasstroomoverzicht

Baten-lastenagentschap P-Direkt Kasstroomoverzicht over het jaar 2015 (Bedragen x € 1.000)							
	2013 Stand Slotwet	2014 Vastge- stelde begroting	2015	2016	2017	2018	2019
1. Rekening courant RHB 1 januari 2015 + depositorekeningen	21.927	18.714	12.820	8.970	9.320	9.670	10.020
2. Totaal operationele kasstroom	12.417	7.456	9.800	14.000	14.000	14.000	14.000
-/- totaal investeringen	- 1.261	- 10.000	- 10.000	0	0	0	0
+/+ totaal boekwaarde desinvesteringen	0	0	0	0	0	0	0
3. Totaal investeringskasstroom	- 1.261	- 10.000	- 10.000	0	0	0	0
Eenmalige uitkering aan moederdepartement (-/-)	0	0	- 1.000	0	0	0	0
Eenmalige storting door het moederdepartement (+)	0	0	1.000	0	0	0	0
Aflossingen op leningen (-/-)	- 22.566	- 13.350	- 13.650	- 13.650	- 13.650	- 13.650	- 13.650
Beroep op leenfaciliteit (+)	9.500	10.000	10.000	0	0	0	0
4. Totaal financieringskasstroom	- 13.066	- 3.350	- 3.650	- 13.650	- 13.650	- 13.650	- 13.650
5. Rekening courant RHB 1 januari 2015 + stand depositorekeningen (=1+2+3+4) (noot: maximale roodstand 0,5 mln. euro)	20.017	12.820	8.970	9.320	9.670	10.020	10.370

Toelichting bij het kasstroomoverzicht

Voor 2015 wordt een beroep gedaan op de leenfaciliteit voor de te verwachten systeembouw voor onder andere het programma Toegang. Deze lening wordt bij aanvang van de dienstverlening in vijf jaar afgelost. In 2015 en verder is sprake van een sluitende liquiditeitsbegroting waarin kasbetalingen worden gematched door de kasinkomsten.

Doelmatigheid

P-Direkt verbetert de doelmatigheid in de HR-kolom van de rijksoverheid en levert een bijdrage aan een slagvaardige rijksdienst. Naast deze «macro»- doelmatigheid streeft P-Direkt naar doelmatigheid van de eigen

De baten-lastenagentschappen

bedrijfsvoering. Door bundeling van taken van de bestaande dienstverlening uit de verschillende Ministeries binnen P-Direkt wordt een efficiëncyslag gemaakt door verdere automatisering van taken.

Optimaal beheer bedrijfsvoering:

P-Direkt geeft uitvoering aan de doelmatigheidseis door bij een kwalitatief goede dienstverlening:

- te sturen op een optimaal contractmanagement binnen de dienstverlening met leveranciers en afnemers. Onder andere door bij leveranciers afspraken te maken om de dienstverlening jaarlijks goedkoper af te nemen;
- te sturen op het niveau van kostprijzen om inzichtelijkheid te bieden in het kostenverloop en de resultaten van de dienstverlening.

Kengetallen

P-Direkt werkt met een Producten en Diensten Gids (PDG) en servicelevels die zijn vastgesteld in overleg met de opdrachtgevers. De servicelevels zijn geen doel op zich, maar dienen als minimaal te realiseren normen. De opdrachtgevers mogen er op vertrouwen dat P-Direkt in de dienstverlening streeft naar een zo hoog mogelijke score. De opdrachtgevers worden maandelijks geïnformeerd over de gerealiseerde servicelevels. Samen met hen stelt P-Direkt vast of eventuele tekortkomingen hierin hebben geleid tot onoverkomelijke problemen. Op basis hiervan maakt P-Direkt afspraken voor de servicelevels in de volgende maand(en). Indien noodzakelijk zal P-Direkt de werkzaamheden (her)prioriteren en aanvullende verbetermaatregelen nemen. De invulling van de taakstellingen hebben voornamelijk geen invloed gehad op de het niveau van de servicelevels.

De score op de servicelevels wordt uitgedrukt in percentages of de score op een schaal van 1–10.

Baten-lastenagentschap P-Direkt Overzicht doelmatigheidsindicatoren

Omschrijving Generiek Deel	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Kostprijzen per product (groep)	580	570	540,5	539,5	538	534,5	531,5
Verloop tarieven/uur (basisjaar 2011=100)	102	99,1	94,0	93,8	93,6	93,0	92,4
Aantal individuele arbeidsrelaties (IAR)	123.670	121.430	120.091	117.455	115.241	113.240	111.432
Totale omzet basisdienstverlening (x1.000)	68.384	67.688	64.927	63.338	62.007	60.478	59.234
Totale omzet overige + projecten (x1.000)	3.588	6.165	6.606	8.391	8.172	7.961	7.754
FTE-totaal (excl. externe inhuur)	421	407	444	433	422	412	401
Saldo van baten en lasten (%)	0,67%	- 0,98%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Medewerkerstevredenheid	nvt	7	nvt	7	nvt	7	nvt

De baten-lastenagentschappen

Omschrijving Specifiek Deel ICT diensten	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Gebruikerstevredenheid							
De mate waarin de gebruiker tevreden is over de dienstverlening	6,7	7	7	7	7	7	7
Tijdige afhandeling wijzigingen:							
P-Direkt heeft de opdracht verwerkt voor afgesproken salarisbetaling	99,7%	95%	95%	95%	95%	95%	95%
P-Direkt handelt de aangeboden «kritische mutatieopdrachten binnen 5 werkdagen af (aanstelling, overplaatsing, ontslag)		95%	95%	95%	95%	95%	95%
Vraagafhandeling contactcenter:							
P-Direkt handelt de vragen die per telefoon, email of post binnenkomen binnen 5 werkdagen af	94%	90%	90%	90%	90%	90%	90%
P-Direkt handelt de vragen die per email binnenkomen in 1 keer goed af		90%	90%	90%	90%	90%	90%
Klachtbehandeling: P-Direkt handelt de klachten volgens de klachtenprocedure binnen 5 dagen inhoudelijk af	100%	90%	90%	90%	90%	90%	90%
Responsetijden Contactcenter: de responstijd om de telefoon op te nemen is gemiddeld minder dan 30 seconden (na keuzemenu)	42 sec	30 sec	30 sec	30 sec	30 sec	30 sec	30 sec
Beschikbaarheid systeem: De							
P-Direktsystemen (P-Direktportaal, Rijksportaal Personeel en het personeelsdossier) zijn 7 dagen per week en 24 uur per dag beschikbaar. De servicewindow voor de systemen is van 8.00 uur tot 17.00 uur. Tijdens deze tijden geldt de beschikbaarheidsnorm	99,6%	98%	98%	98%	98%	98%	98%
Wet en regelgeving up to date. Men kan wijzigingen in de wet- en regelgeving binnen 2 weken na publicatie in de Staatscourant op het Rijksportaal Personeel raadplegen	100%	98%	98%	98%	98%	98%	98%
Betrouwbaarheid:							
P-Direkt zorgt ervoor dat gegevens op tijd en juist worden opgeleverd (interfaces, rapportages)		98%	98%	98%	98%	98%	98%
P-Direkt verwerkt een deel van de aangeboden wijzigingen handmatig in het geautomatiseerde systeem. Deze worden op de juiste manier verwerkt volgens de opdracht		98%	98%	98%	98%	98%	98%
P-Direkt zorgt voor de juiste en volledige verwerking van wijzigingen die financiële gevolgen hebben		98%	98%	98%	98%	98%	98%
Doorlichting uitgevoerd cq. gepland in:		2014					

4.3 Uitvoeringsorganisatie Bedrijfsvoering Rijk

Inleiding

Uitvoeringsorganisatie Bedrijfsvoering Rijk (UBR) is een multidisciplinaire uitvoerder en ontwikkelaar van dienstverlening op het gebied van bedrijfsvoering binnen het Rijk. Een organisatie die met haar expertise het Rijk helpt haar doelen en resultaten te realiseren. UBR heeft een breed aanbod aan diensten in huis en kan de afnemer daarom op bijna alle terreinen van de bedrijfsvoering van dienst zijn en integrale oplossingen bieden.

De Hervormingsagenda Rijk is mede aanleiding geweest het concept van de organisatie als geheel te herzien. Ook was het na een pioniersfase nodig de strategie en focus opnieuw te definiëren, om naar de toekomst een helder profiel te hebben van wat de organisatie het Rijk te bieden heeft. De 2 grote onderdelen die te onderscheiden zijn in de nieuwe organisatie zijn enerzijds dienstverlening en anderzijds het ontwikkelbedrijf.

In de tak dienstverlening is er de (reguliere) dienstverlening op het vlak van advisering, interim-, project- en programmamanagement, zowel in het P&O-domein als in de domeinen informatie en ICT, facilitair/huisvesting en inkopen. In het ontwikkelbedrijf worden complexe transities en implementaties op het gebied van rijksbrede bedrijfsvoering uitgevoerd.

Bij het opstellen van de begroting 2015 is uitgegaan van de 2014 tarieven waarbij rekening is gehouden met de generieke taakstellingen. Ingeval van grote structurele stijgingen van toeleveranciers zal UBR dit doorberekenen in de betreffende tarieven.

Ontwikkelingen

De activiteiten van UBR worden bekostigd uit de omzet gebaseerd op aan afnemers geleverde producten en diensten tegen jaarlijks vastgestelde tarieven (PxQ). Implementatie van kabinetsvoornemens rond lage loonschalen bij de onderdelen Rijksbeveiligingsorganisatie (RBO), Interdepartementale Post- en KoeriersDienst (IPKD) en Vijfkeerblauw (VKB) leidt ook tot incidentele projectmatige en/of frictiekosten. Met de financiële gevolgen van het voorgenomen besluit tot het naar de markt brengen van de activiteiten van VKB is geen rekening gehouden in de begroting 2015.

Staat van baten en lasten

Baten-lastenagenschap UBR Begroting van baten-lastenagenschap voor het jaar 2015 (Bedragen x € 1.000)							
	2013 Stand Slotwet	2014 Vastge- stelde begroting	2015	2016	2017	2018	2019
Baten							
Omzet moederdepartement	33.194	32.838	35.942	36.025	36.111	36.199	36.199
Omzet overige departementen	65.493	67.205	69.017	69.046	69.077	69.108	69.108
Omzet derden	2.010	7.602	4.063	4.096	4.129	4.163	4.163
Rentebaten	5	0	0	0	0	0	0
Vrijval voorzieningen	343	0	0	0	0	0	0
Bijzondere baten	1.288	0	4.956	2.413	1.413	1.413	1.413
Totaal baten	102.333	107.645	113.977	111.580	110.730	110.883	110.883
Lasten							
Apparaatskosten	106.761	106.805	107.626	107.810	107.997	108.437	108.474
– personele kosten	83.213	79.534	85.617	85.850	85.780	85.703	85.703
– waarvan eigen personeel	71.801	73.874	72.637	72.857	73.084	73.319	73.319
– waarvan externe inhuur	11.412	5.660	12.980	12.994	12.696	12.384	12.384
– materiële kosten	23.548	27.271	22.009	21.960	22.217	22.734	22.771
– waarvan apparaat ICT	3.323	6.818	5.502	5.490	5.554	5.684	5.693
– waarvan bijdrage SSO's	8.621	9.282	9.474	9.495	9.516	9.538	9.538
Rentelasten	5	35	183	145	108	70	33
Afschrijvingskosten	909	410	1.213	1.213	1.213	963	963
– materieel	491	410	660	660	660	660	660
– waarvan apparaat ICT		0	0	0	0	0	0
– immaterieel	418	0	553	553	553	303	303
Overige kosten	2.154	0	4.956	2.413	1.413	1.413	1.413
– dotaties voorzieningen	0	0	0	0	0	0	0
– bijzondere lasten	2.154	0	4.956	2.413	1.413	1.413	1.413
Totaal lasten	109.829	107.251	113.977	111.580	110.730	110.883	110.883
Saldo van baten en lasten	-7.496	394	0	0	0	0	0

Toelichting op baten en lasten

Uitgangspunt voor de begroting van baten en lasten van UBR is een kostendeekkende exploitatie.

Baten

De eenheden die de grootste bijdrage in 2015 leveren aan de omzet en kosten bij zijn het EC O&P voor ca. € 47 mln., I-Interim Rijk voor ca. € 17 mln. en HIS voor ca. € 10 mln. De meerjarenontwikkeling van de omzet is een resultante van de verwachte toename van de reguliere productieafzet bij meerdere bedrijfseenheden als gevolg van uitbreiding van de interdepartementale klantenkring en/of aanpassing van het producten en dienstenaanbod op de vraag.

De afname van omzet derden is veroorzaakt doordat bij EC O&P € 3,2 mln. (betreft omzet Ministerie van BZK) abusievelijk is verantwoord onder omzet moederdepartement in plaats van omzet derden in de jaren 2015 tot en met 2019.

Voor de bezuinigingstaakstelling Rutte II zal UBR in samenspraak met haar klanten komen tot afspraken voor de invulling van de taakstelling. In de begroting gaat UBR ervan uit dat de vraaguital uit hoofde van de additionele taakstelling zal worden gecompenseerd door de aansluiting van (onderdelen van) Ministeries die nog geen producten en diensten afnemen bij UBR.

De baten-lastenagentschappen

Lasten

De generieke en additionele taakstellingen vragen van UBR, door het verlagen van de tarieven, ook een verlaging van de kosten. Door de verwachte organische groei en door besparende maatregelen te treffen, houdt UBR haar kostenniveau de komende jaren ongeveer op hetzelfde niveau. Besparingsmaatregelen zijn o.a. het verhogen van declarabiliteit, het verminderen van het aantal indirecte functies en efficiëntere interne bedrijfsvoering.

De externe inhuur voor UBR komt naar verwachting uit op € 12,9 mln. in 2015. De stijging van de externe inhuur wordt veroorzaakt door het nieuwe business model dat in 2013 bij EC O&P is ingevoerd bij de onderdelen Workflow en Bedrijfsgeneeskundige dienst, waarbij gewerkt wordt met een kleine vaste bezetting en aangevuld met een grote flexibele schil van ZZP-ers conform afspraken in het ICOP. Tevens heeft de start van het VWNW-beleid geleid tot een explosieve groei van VWNW-onderzoeken door Workflow.

Bijzondere baten en lasten

De bijzondere lasten samenhangend met de lageloooschaalprojecten zijn voor 2015 geraamd op ca € 2,5 mln.; deze kosten zijn extern gefinancierd. De overige bijzondere lasten in 2015 tot en met 2019 zijn de verwachte jaarlijkse mobiliteitskosten. Deze verwachte mobiliteitskosten zijn niet-tarief gefinancierd.

Kasstroomoverzicht

Baten-lastenagentschap UBR Kasstroomoverzicht over het jaar 2015 (Bedragen x € 1.000)							
	2013 Stand Slotwet	2014 Vastge- stelde begroting	2015	2016	2017	2018	2019
1. Rekening courant RHB 1 januari 2015 + depositorekeningen	19.450	19.773	16.814	16.927	15.640	14.352	12.815
2. Totaal operationele kasstroom	- 4.563	804	1.213	1.213	1.213	963	963
-/- totaal investeringen	- 1.316	- 1.000	- 2.000	- 1.000	- 1.000	- 1.000	- 1.000
+/+ totaal boekwaarde desinvesteringen	1.315	0	0	0	0	0	0
3. Totaal investeringskasstroom	- 1	- 1.000	- 2.000	- 1.000	- 1.000	- 1.000	- 1.000
Enmalige uitkering aan moederdepartement (-/-)	- 980	0	0	0	0	0	0
Enmalige storting door het moederdepartement (+)	2.500	0	0	0	0	0	0
Aflossingen op leningen (-/-)	- 98	- 298	- 1.100	- 1.500	- 1.500	- 1.500	- 1.500
Beroep op leenfaciliteit (+)	0	1.000	2.000	0	0	0	0
4. Totaal financieringskasstroom	1.422	702	900	- 1.500	- 1.500	- 1.500	- 1.500
5. Rekening courant RHB 1 januari 2015 + stand depositorekeningen (=1+2+3+4) (noot: maximale roodstand 0,5 miljoen euro)	16.308	20.279	16.927	15.640	14.352	12.815	11.279

Toelichting bij het kasstroomoverzicht

De investering van € 2 mln. in 2015 betreft voor € 1 mln. transportmiddelen bij IPKD en € 1 mln. overige materiële vaste activa bij de overige organisatieonderdelen van UBR.

Het hoge Rekening-courantsaldo ultimo 2015 wordt verklaard door omvangrijk geldverkeer bij enkele bedrijfseenheden. De ontwikkeling in het saldo van de rekening courant is een resultante van de ontwikkeling

De baten-lastenagentschappen

van de operationele kasstroom en de verwachte investeringen. In 2014 zal door UBR nog een beroep worden gedaan op de leenfaciliteit ter grootte van € 5,5 mln. Dit verklaart het bedrag aan aflossing op leningen.

UBR streeft ernaar bij een omvangrijke rekening-courantstand een beperkt beroep te doen op de leenfaciliteit. De opgenomen lening betreft dan ook alleen investeringen boven € 0,5 mln. Vanaf 2016 wordt er geen beroep gedaan op de leenfaciliteit. De investering van € 1 mln. zal worden gefinancierd uit het hoge Rekening-courantsaldo in de jaren 2016 t/m 2019.

Doelmatigheid

UBR levert als Shared Service Organisatie vele producten en diensten. Door de diversiteit van producten en diensten en de tarieven is gekozen voor een tweetal overall indicatoren voor de integrale kostprijzen en de verkooptarieven. Beide zijn door indexcijfers weergegeven (2011 = 100).

Baten-lastenagentschap UBR Overzicht doelmatigheidsindicatoren							
Omschrijving Generiek Deel	2013 Stand Slotwet	2014 Vastge- stelde begroting	2015	2016	2017	2018	2019
Kostprijzen per product (groep) (indexcijfer)	106	99	100	99,5	99,5	99,5	99,5
Tarieven/uur (indexcijfer)	98,5	99	100	99,5	99,5	99,5	99,5
Omzet per FTE	122.801	125.612	120.996	121.024	121.056	121.091	121.091
FTE-totaal (excl. externe inhuur)	820	857	901	902	903	904	904
Saldo van baten en lasten (%)	- 7,50%	0,37%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Kwaliteitsindicator 1 – KTO	6,8	7,1	7,1	7,1	7,1	7,1	7,1
Kwaliteitsindicator 2 – MTO	-	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5
Doorlichting uitgevoerd cq. gepland in:	2014						

Toelichting op de doelmatigheidsindicatoren

Vanwege de taakstelling op basis van de tarieven van 2011 verlaagt UBR in de periode 2012 t/m 2016 haar tarieven jaarlijks. De generieke taakstelling is vertaald in jaarlijkse taakstellingsbedragen. UBR heeft de generieke taakstelling verwerkt door een verlaging van haar tarieven toe te passen. De verlagingen zijn berekend door de taakstellingsbedragen af te zetten in percentages van de omzet van 2011. De BTW verhoging van 2012 is verwerkt in de tarieven van 2013. UBR rekent externe kostenstijging door in haar tarieven. In 2014 zijn als gevolg hiervan de tarieven gemiddeld met 1,5% verhoogd.

De tarieven van UBR ontwikkelen zich volgens de trend van de bovenstaande indexcijfers. Om een nul resultaat te behalen, moeten de integrale kostprijzen dezelfde trend volgen als de tarieven.

Groei van UBR is geen doel op zich, maar zal organisch groeien als gevolg van het vollediger aansluiten van Ministeries. Hierdoor hoeven de Ministeries minder in eigen beheer uit te voeren dan wel uit te besteden in de markt.

4.4 FMHaaglanden

Inleiding

FMHaaglanden verzorgt de facilitaire dienstverlening voor de Ministeries Buitenlandse Zaken (BZ), Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW), Infrastructuur en Milieu (IenM), Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK), Veiligheid en Justitie (VenJ), Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW), Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) en Economische zaken (EZ). Op termijn zullen ook Financiën (FIN) en Algemene Zaken (AZ) aansluiten.

FMHaaglanden levert producten en diensten op het gebied van gebouw-beheer, exploitatie, consumptieve diensten, risicobeheersing, schoonmaak, verhuizen, post en reprografie, verstrekken van inrichting, voorzieningen, vervoer, facility management en overige diensten. Middels een kostprijsmodel verdisconteert FMHaaglanden al zijn kosten via de producten aan de afnemers.

FMHaaglanden wil de professionele dienstverlener zijn voor rijksorganisaties in de regio Haaglanden, die gefaciliteerde rijkswerkplekken levert waardoor klanten comfortabel kunnen werken.

De volgende hoofddoelstellingen worden onderscheiden:

- Het faciliteren van alle rijkorganisaties, uitgezonderd Defensie, binnen het verzorgingsgebied van de regio Haaglanden;
- Het leveren van rijksbrede producten en diensten met eenduidige normen en uniforme doorbelasting;
- Tevreden klanten en opdrachtgevers.

Ontwikkelingen

De komende jaren staan voor FMHaaglanden in het teken van nieuwe aansluitingen, het masterplan huisvesting, de samenwerking met facilitaire concerndienstverleners en de governance en sourcing van de Rijksbrede bedrijfsvoering (project SGO-5).

De realisatie van het masterplan huisvesting leidt tot veel mutaties in het verzorgingsgebied. Dit zal in de komende jaren gepaard gaan met relatief veel verhuisbewegingen tussen de diverse panden.

FMHaaglanden, Belastingdienst (BD), Dienst Justitiële inrichtingen (DJI) en Rijkswaterstaat (RWS) werken gezamenlijk toe naar een rijksbreed netwerk van facilitaire concerndienstverleners (ambitie 2020). Hiervoor is het samenwerkingsverband Landelijk Facilitair Management Overleg (LFMO) opgericht. De concerndienstverleners streven naar een gestandaardiseerd basispakket aan dienstverlening, één kostprijsmodel en een gelijke klantbenadering door de vier facilitaire concerndienstverleners vanaf 2015. FMHaaglanden zal in 2015 het grootste deel van de Rijksbrede Producten en Diensten Catalogus aanbieden in het verzorgingsgebied. Verder zijn de voorbereidingen voor een vaste verrekenprijs middels een gezamenlijk kostprijsmodel per 2016 in volle gang.

In het regeerakkoord is vanaf 2016 een taakstelling voor de Rijksdienst opgenomen. Het project SGO-5 is geïnitieerd om bij te dragen aan de toekomstige organisatie en sturing van de bedrijfsvoering bij het concern Rijk. Om het eindbeeld in 2016 te implementeren is in 2014 gestart met een aantal pilot Ministeries die samen met de SSO's, waaronder FMHaaglanden, volgens het nieuwe governancemodel gaan werken. Daarnaast zal vanuit het deelproject bekostiging toegewerkt worden naar één verreken-

De baten-lastenagenschappen

prijs en uiteindelijk één centraal budget. FMHaaglanden is bezig met voorbereidingen om het eindbeeld in 2016 te realiseren. De effecten hiervan zijn op moment van schrijven nog niet te overzien en derhalve niet verwerkt in de ontwerpbegroting.

Staat van baten en lasten

Baten-lastenagenschap FMH							
Begroting van baten-lastenagenschap voor het jaar 2015 (Bedragen x € 1.000)							
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
	Stand	1e					
	Slotwet	supplettoire					
		begroting					
Baten							
Omzet moederdepartement	30.645	17.336	16.882	16.890	16.898	16.906	16.914
Omzet overige departementen	86.008	91.255	97.961	98.008	96.055	96.101	96.147
Omzet derden	181	0	0	0	0	0	0
Rentebaten	10	0	0	0	0	0	0
Vrijval voorzieningen	23	20	20	20	20	20	20
Bijzondere baten	0	0	0	0	0	0	0
Totaal baten	116.867	108.611	114.863	114.918	112.973	113.027	113.081
Lasten							
Apparaatskosten	111.887	104.343	108.135	108.186	106.337	106.388	106.438
– personele kosten	29.598	33.646	30.446	30.461	26.478	26.492	26.507
– waarvan eigen personeel	23.958	27.752	23.946	23.961	23.478	23.492	23.507
– waarvan externe inhuur	5.640	5.894	6.500	6.500	3.000	3.000	3.000
– materiële kosten	82.289	70.697	77.689	77.726	79.859	79.895	79.932
– waarvan apparaat ICT	1.285	1.894	4.752	4.755	4.758	4.760	4.763
– waarvan bijdrage SSO's	19.888	20.700	21.506	21.519	21.532	21.545	21.558
Rentelasten	472	549	557	558	554	554	554
Afschrijvingskosten	5.728	6.090	6.151	6.154	6.062	6.065	6.068
– materieel	5.728	6.090	6.151	6.154	6.062	6.065	6.068
– waarvan apparaat ICT	0	0	0	0	0	0	0
– immaterieel	0	0	0	0	0	0	0
Overige kosten	0	20	20	20	20	20	20
– dotaties voorzieningen	0	20	20	20	20	20	20
– bijzondere lasten	0	0	0	0	0	0	0
Totaal lasten	118.087	111.002	114.863	114.918	112.973	113.027	113.081
Saldo van baten en lasten	- 1.220	- 2.391	0	0	0	0	0

Toelichting op baten en lasten

Uitgangspunt voor de begroting van baten en lasten van FMHaaglanden is een kostendeekkende exploitatie. Een eventueel batig saldo zal aan het eigen vermogen worden toegevoegd; een eventueel surplus zal worden uitgekeerd aan de eigenaar.

In de ontwerpbegroting is geen rekening gehouden met de baten en lasten van de PPS constructie van Korte Voorhout 7, het pand waar het Ministerie van Financiën huisvest. Reden hiervoor is dat FMHaaglanden nog geen volledig inzicht heeft in de dienstverlening en de hiermee samenhangende baten en lasten.

In de begroting 2015 is de dienstverlening van EZ en AZ voor een volledig boekjaar meegenomen. In de cijfers van 2014 is voor AZ en EZ uitgegaan van respectievelijk zeven en elf maanden vanaf aansluiting.

Tot slot is de impact van de demarcatie RGD niet meegenomen in de begroting. Hierbij worden enkele onderdelen van producten die via FMHaaglanden worden aangeboden overgedragen aan de RGD. Dit traject

De baten-lastenagentschappen

is onderhanden en derhalve zijn de effecten op FMHaaglanden nog niet bekend.

FMHaaglanden werkt samen met de opdrachtgevers aan een versoering van het dienstverleningspakket. Doordat BZK heeft besloten een deel van Rutte II in te vullen als efficiency taakstelling is de taakstelling Rutte I ad 1.5% per jaar doorgetrokken over de jaren. Deze is zowel verwerkt in de baten als lasten. Dit is niet direct zichtbaar door wijzigingen in het verzorgingsgebied en de dienstverlening.

Omzet per productgroep:

- **Basis:** het afgesproken pakket van producten en diensten dat de opdrachtgever afneemt van de opdrachtnemer en waarvoor de opdrachtgever een vaste prijs betaalt per vaste verrekeneenheid. De prijs (p) en de hoeveelheid (q) staan in principe gedurende het jaar vast. Bij substantiële wijzigingen in de dienstverlening zijn aanpassingen gedurende het jaar mogelijk. Het af te nemen volume (q) wordt in het jaar t-1 door de opdrachtgever bepaald;
- **Basis plus:** producten en diensten waarvoor de opdrachtgever, afhankelijk van de hoeveelheid afgenomen producten en diensten, een prijs per artikel/product/dienst betaalt. De prijs (p) staat gedurende het jaar vast, de hoeveelheid (q) is afhankelijk van de vraag van artikelen/producten/diensten door de klant/opdrachtgever in het betreffende jaar;
- **Maatwerk:** producten en diensten waarover tussen de opdrachtgever en de opdrachtnemer aparte afspraken worden gemaakt en waarvoor opdrachtnemer eerst een offerte uitbrengt aan opdrachtgever. Zowel de prijs (p) als de hoeveelheid (q) zijn dan ook vraag dan wel afname gestuurd;
- **Werkelijke kosten:** producten die tegen de werkelijke gemaakte kosten bij de opdrachtgever in rekening worden gebracht. Zowel de prijs (p) en de hoeveelheid (q) zijn dan ook vraag dan wel afname gestuurd;
- **Overig:** producten en diensten die buiten de productdientencatalogus vallen van FMHaaglanden en zijn opgenomen in de specifieke dienstverleningsafspraken (DVA's) met de opdrachtgever.

Personele kosten

De personele kosten omvatten alle personele uitgaven van de ambtenaren in dienst, gedetacheerde ambtenaren en kosten van uitzendkrachten en inhuur van externen. Vanaf 2017 vindt een verschuiving plaats van inhuur naar materiële kosten, immers de kosten voor de personele inzet van het consortium worden via het contract doorbelast als materiële kosten. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door de verschuiving van BZ en lenM naar een PPS pand.

Materiële kosten

De materiële kosten bestaan voor een belangrijk deel uit de directe inkoopkosten van de dienstverlening. Daarnaast vallen de kosten voor huisvesting, ICT en de servicekosten BZK onder deze post. Onder de uitsplitsing naar SSO's hebben met name de kosten voor UBR een groot aandeel. Hierin zitten bijvoorbeeld de kosten voor RBO in de panden waar FMHaaglanden de dienstverlening verzorgt.

Rentelasten

Onder deze post zijn alle rentelasten opgenomen die verband houden met de financiering van materiële en immateriële vaste activa vanuit het Ministerie van Financiën.

De baten-lastenagentschappen

Afschrijvingskosten

De overgenomen activa van de Ministeries is geactiveerd en worden conform de betreffende regelgeving afgeschreven. Voor nieuwe investeringen is dit eveneens van toepassing.

Kasstroomoverzicht

Baten-lastenagentschap FMH							
Kasstroomoverzicht over het jaar 2015 (Bedragen x € 1.000)							
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
	Stand	1e					
	Slotwet	supplettoire					
		begroting					
1. Rekening courant RHB 1 januari 2015 + depositorekeningen	22.853	7.391	7.151	7.151	7.151	7.151	7.151
2. Totaal operationele kasstroom	- 3.738	3.679	4.913	5.472	5.542	5.366	5.602
-/- totaal investeringen	- 7.626	- 6.100	- 12.500	- 4.000	- 4.000	- 4.000	- 4.000
+/+ totaal boekwaarde desinvesteringen	1.103	0	0	0	0	0	0
3. Totaal investeringskasstroom	- 6.523	- 6.100	- 12.500	- 4.000	- 4.000	- 4.000	- 4.000
Eenmalige uitkering aan moederdepartement (-/-)	0	0	0	0	0	0	0
Eenmalige storting door het moederdepartement (+)	0	0	0	0	0	0	0
Aflossingen op leningen (-/-)	- 5.201	- 3.919	- 4.913	- 5.472	- 5.542	- 5.366	- 5.602
Beroep op leenfaciliteit (+)	0	6.100	12.500	4.000	4.000	4.000	4.000
4. Totaal financieringskasstroom	- 5.201	2.181	7.587	- 1.472	- 1.542	- 1.366	- 1.602
5. Rekening courant RHB 1 januari 2015 + stand depositorekeningen (=1+2+3+4) (noot: maximale roodstand 0,5 miljoen euro)	7.391	7.151	7.151	7.151	7.151	7.151	7.151

Toelichting bij het kasstroomoverzicht

In 2015 is naast de aansluiting AZ en vervangingsinvesteringen rekening gehouden met de investeringen voor de inrichting van het pand waar SZW en VWS gaan huisvesten (Parnassusplein 5). Vanaf 2016 is het uitgangspunt dat er een gelijkmatig investeringsniveau is het beroep op de leenfaciliteit blijft hierdoor gelijk.

Doelmatigheid

Baten-lastenagentschap FMH Overzicht doelmatigheidsindicatoren							
Omschrijving Generiek Deel	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Verloop tarieven basisdienstverlening (norm 2011)							
Omzet per productgroep (pxq)	116.834	108.592	116.843	114.898	112.953	113.006	113.060
*Basis	81.711	86.703	91.447	91.502	89.557	89.610	89.664
*Basis+	5.577	5.972	8.791	6.791	6.791	6.791	6.791
*Maatwerk	18.675	2.203	2.188	2.188	2.188	2.188	2.188
*Werkelijk	9.178	10.878	11.175	11.175	11.175	11.175	11.175
*Overig	1.693	2.836	3.242	3.242	3.242	3.242	3.242
Saldo van baten en lasten (%)	- 1,0%	- 2,2%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Personele kosten als % van de totale kosten	25,0%	30,3%	26,5%	26,5%	23,4%	23,4%	23,4%
Materiële kosten als % van de totale kosten	70,0%	69,7%	73,5%	73,5%	76,6%	76,6%	76,6%
Apparaatskosten (in €)	39.547	38.648	40.205	40.225	39.557	39.576	39.595
Klanttevredenheid		Tevreden	Tevreden	Tevreden	Tevreden	Tevreden	Tevreden
Medewerkerstevredenheid		Tevreden	Tevreden	Tevreden	Tevreden	Tevreden	Tevreden
FTE-totaal (excl. Externe inhuur)	361	471	471	471	471	471	471

Toelichting op de doelmatigheidsindicatoren

Als gevolg van het nieuwe werken wordt dezelfde werkplek intensiever gebruikt. Een resultaat hiervan is dat ook de invulling van de dienstverlening wijzigt. De eenheid werkplek krijgt door het nieuwe werken een andere definitie. Deze definitie wordt vastgesteld in de Interdepartementale Commissie Facilitair en Huisvesting. De aanpassing van de definitie zal invloed hebben op de index «verloop tarieven basisdienstverlening». Omdat hierdoor het verloop van de tarieven een verkeerd beeld zal geven is deze niet meegenomen in de doelmatigheidsindicatoren.

Omdat FMHaaglanden een flexibele schil heeft gecreëerd middels de inhuur blijft het aantal fte gelijk. In de inhuurkosten en dus personeelskosten zal wel een dalende trend te zien zijn vanaf 2017.

4.5 SSC ICT Haaglanden

Inleiding

SSC-ICT Haaglanden is de rijksbrede shared service organisatie die de Compacte Rijksdienst ontzorgt met generieke en gemeenschappelijk ICT oplossingen. Per 1 januari 2015 wordt het baten-lastenagentschap GDI, de ICT organisatie van VenJ die per 1 januari 2014 is overkomen naar BZK, in SSC-ICT Haaglanden geïntegreerd. In 2015 wordt de dienstverlening van voormalig GDI en SSC-ICT Haaglanden volledig samengevoegd.

SSC-ICT Haaglanden levert generieke Rijksbrede toepassingen als Rijksportaal en de Samenwerkingsruimte.

Daarnaast verzorgt SSC-ICT Haaglanden voor de aangesloten Ministeries de telecommunicatie, hosting van bedrijfspecifieke applicaties en op de Digitale Werkplekomgeving Rijk (DWR) gebaseerde kantoorautomatisering. In 2015 betreft dit de Ministeries van AZ, BZK, FIN, IenM, VWS en SZW.

Naar verwachting wordt conform project 7 van de Compacte Rijksdienst de dienstverlening per 1 oktober 2014 verder uitgebreid met BZ en medio 2015 met EZ. De financiële verwerking hiervan zal na definitieve besluitvorming plaatsvinden in de eerstvolgende begroting.

SSC-ICT Haaglanden is in het kader van project 4 van de Compacte Rijksdienst aangewezen als dienstverlener voor het Overheids Data Center (ODC) voor de Haagse km2. Dit datacenter wordt naar verwachting eind 2014 door de bouwer opgeleverd, waarna in 2015 de exploitatie start. De hiermee verband houdende omzet en kosten zijn onderdeel van deze begroting. De migratie van de departementale datacenters naar het nieuwe Overheids DataCenter voor de Haagse vierkante kilometer (ODC DH KM2) betekent voor SSC-ICT Haaglanden een stijging van baten en lasten.

De bekostiging van SSC-ICT Haaglanden is volledig tarief gefinancierd. De generieke ICT wordt gefinancierd met een solidariteitstarief gebaseerd op aantal IAR'n per Ministerie. De gemeenschappelijke ICT wordt verrekend met tarieven per hoeveelheid afgenomen product. Het maatwerk wordt in rekening gebracht op basis van vooraf geoffreerde vaste prijzen of nacalculatie.

Staat van baten en lasten

Baten-lastenagentschap SSC-ICT Haaglanden

Begroting van baten-lastenagentschap voor het jaar 2015 (Bedragen x € 1.000)

	2013 Stand Slotwet ¹	2014 1e supplettoire begroting	2015	2016	2017	2018	2019
Baten							
Omzet moederdepartement	35.663	29.536	28.000	27.000	27.000	27.000	27.000
Omzet overige departementen	80.636	155.390	150.000	147.000	147.000	147.000	147.000
Omzet derden	0	0	0	0	0	0	0
Rentebaten	0	0	0	0	0	0	0
Vrijval voorzieningen	0	0	0	0	0	0	0
Bijzondere baten	686	0	0	0	0	0	0
Totaal baten	116.985	184.926	178.000	174.000	174.000	174.000	174.000
Lasten							
Apparaatskosten	90.668	157.788	149.000	143.000	143.000	143.000	143.000
– personele kosten	39.908	86.833	85.000	84.000	82.000	82.000	82.000
– waarvan eigen personeel	22.996	48.543	51.000	53.000	55.000	55.000	55.000
– waarvan externe inhuur	16.912	38.290	34.000	31.000	27.000	27.000	27.000
– materiële kosten	50.760	70.955	64.000	59.000	61.000	61.000	61.000
– waarvan apparaat ICT	47.259	60.865	53.000	48.000	50.000	50.000	50.000
– waarvan bijdrage SSO's	3.501	4.560	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000
Rentelasten	77	1.542	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
Afschrijvingskosten	16.235	25.496	28.000	30.000	30.000	30.000	30.000
– materieel	16.235	25.496	28.000	30.000	30.000	30.000	30.000
– waarvan apparaat ICT		23.249	28.000	30.000	30.000	30.000	30.000
– immaterieel	0	0	0	0	0	0	0
Overige kosten	83	0	0	0	0	0	0
– dotaties voorzieningen	0	0	0	0	0	0	0
– bijzondere lasten	83	0	0	0	0	0	0
Totaal lasten	107.063	184.826	178.000	174.000	174.000	174.000	174.000
Saldo van baten en lasten	9.922	0	0	0	0	0	0

¹ Cijferbeeld betreft alleen SSC ICT.*Toelichting op baten en lasten*

Uitgangspunt voor de begroting van baten en lasten van agentschap SSC-ICT is een kostendekkende exploitatie. Hierbij is rekening gehouden met de taakstelling op de tarieven.

Personele kosten

De personele kosten omvatten alle personele uitgaven van de ambtenaren in dienst, gedetacheerde ambtenaren en kosten van uitzendkrachten en inhuur van externen. Doordat wordt ingezet op verambtelijking, stijgen de kosten eigen personeel en dalen de externe inhuur kosten.

Materiële kosten

De materiële kosten bestaan voor een belangrijk deel uit de directe inkoopkosten van de dienstverlening, zoals kosten voor de (reguliere) ICT-werkplek en hostingskosten voor applicaties. Daarnaast vallen de kosten voor huisvesting, ICT en de servicekosten Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties onder deze post. Door efficiëntere inzet van materieel en scherpere inkoop hiervan dalen deze kosten de komende jaren.

De baten-lastenagentschappen

Rentelasten

De rentelasten hebben betrekking op de financieringslasten van de bij het Ministerie van Financiën aangegane leningen voor de aanschaf van de voor de dienstverlening benodigde hard- en software en overige materiële vaste activa. De rente in deze begroting is bepaald met een rekenrente van 2%.

Afschrijvingskosten en specifieke ICT middelen

De afschrijvingen bestaan uit afschrijvingen van de investeringen in hard- en software en overige materiële vaste activa. De voor de generieke en gemeenschappelijke basis- en basisplustdienstverlening benodigde activa zijn in eigendom bij SSC-ICT Haaglanden. Voorzieningen die met projectgebonden rijksmiddelen, bijvoorbeeld Vernieuwing Rijksdienst, zijn gefinancierd worden niet geactiveerd. Specifieke ICT middelen zijn eigendom van de opdrachtgever. Door uitbreiding van bestaande dienstverlening en nieuwe dienstverlening zijn extra investeringen voorzien waarmee hogere afschrijvingslasten gepaard gaan.

Taakstelling

SSC-ICT Haaglanden heeft vanaf 2012 tot en met 2016 als taakstelling haar tarieven jaarlijks met 1,5% te laten dalen. Het in deze begroting geïntegreerde GDI heeft aanvullend een taakstelling op de tarieven van 2015 van 3,5%. Beide taakstellingen zijn in deze begroting verwerkt.

SSC-ICT Haaglanden realiseert de hiervoor benodigde kostenreductie door bij uitbreiding van de dienstverlening efficiency slagen te maken, door het beperken van de externe inhuur, door efficiëntere inzet van materiaal en het scherper inkopen hiervan.

Kasstroomoverzicht

Baten-lastenagentschap SSC-ICT Haaglanden Kasstroomoverzicht over het jaar 2015 (Bedragen x € 1.000)							
	2013 Stand Slotwet ¹	2014 1e supplettoire begroting	2015	2016	2017	2018	2019
1. Rekening courant RHB 1 januari 2015 + depositorekeningen	0	25.829	17.673	17.000	17.000	17.000	17.000
2. Totaal operationele kasstroom	25.868	8.065	8.065	27.327	30.000	30.000	30.000
-/- totaal investeringen	- 19.168	- 35.996	- 30.000	- 32.000	- 32.000	- 26.000	- 26.000
+/+ totaal boekwaarde desinvesteringen	2.411	0	0	0	0	0	0
3. Totaal investeringskasstroom	- 16.757	- 35.996	- 30.000	- 32.000	- 32.000	- 26.000	- 26.000
Enmalige uitkering aan moederdepartement (-/-)	- 25.450	0	0	0	0	0	0
Enmalige storting door het moederdepartement (+)	7.332	0	0	0	0	0	0
Aflossingen op leningen (-/-)	- 9.982	- 16.221	- 28.000	- 30.000	- 30.000	- 30.000	- 30.000
Beroep op leenfaciliteit (+)	42.103	35.996	30.000	32.000	32.000	26.000	26.000
4. Totaal financieringskasstroom	14.003	19.775	2.000	2.000	2.000	- 4.000	- 4.000
5. Rekening courant RHB 1 januari 2015 + stand depositorekeningen (=1+2+3+4) (noot: maximale roodstand 0,5 miljoen euro)	23.114	17.673	- 2.262	14.327	17.000	17.000	17.000

¹ Cijferbeeld betreft alleen SSC ICT.

De baten-lastenagentschappen

Toelichting bij het kasstroomoverzicht

In het kasstroomoverzicht worden 3 geldstromen onderscheiden:

- Het totaal operationele kasstroom is het saldo van ontvangsten van afnemers en betalingen aan personeel en crediteuren.
- Bij het totaal investeringskasstroom zijn de uitgaven verantwoord die verband houden met de investeringen in materiële vaste activa. Dit betreft onder andere reguliere vervangingsinvesteringen en investeringen voor het Overheids Data Center.
- Onder totaal financieringskasstroom is het saldo weergegeven van de van het Ministerie van Financiën voor de investeringen ontvangen leningen en de aflossingen daarop.

Al deze geldstromen verlopen via de bij de Rijkshoofdboekhouding aangehouden rekening courant. Dagelijks wordt hierop het saldo bijgeschreven van alle mutaties op de bankrekeningen van SSC-ICT Haaglanden.

Doelmatigheid

Baten-lastenagenschap SSC-ICT Overzicht doelmatigheidsindicatoren							
Omschrijving Generiek Deel	2013 ¹	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Taakstellende tariefverlaging	1,5%	1,5%	1,5%	1,5%			
Verbetering kostprijzen infrastructuur componenten		1,0%	1,0%	1,0%			
Verbetering kostprijzen werkplekcomponenten		1,0%	1,0%	1,0%			
Kostprijs voor beheertaken (werkplektarief, exclusief datacenter)	1.875	1.850	1.822	1.795	1.795	1.795	1.795
Totale omzet per product of dienst generiek (infrastructuur, rijksportaal en samenwerkfunctionaliteit, ODC DH km2)	115.799	184.926	178.000	174.000	174.000	174.000	174.000
gemeenschappelijk (basis kantoorautomatisering + hosting)	14.431	14.100	14.000	14.000	14.000	14.000	14.000
specifiek (plusdiensten en maatwerk)	83.992	110.000	108.000	106.000	106.000	106.000	106.000
FTE-totaal (excl. externe inhuur)	17.376	60.826	56.000	54.000	54.000	54.000	54.000
Aantal externe fte's in % van de totale fte's	377,5	626	658	683	709	709	709
		44%	40%	37%	33%	33%	33%
Saldo van baten en lasten (%)	8,5%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Verskil benchmarkvergelijking		2%	2%	2%	2%	2%	2%
Klanttevredenheid (KTO)		7	7	7	7	7	7
Medewerkertevredenheid (MTO)		7	7	7	7	7	7
Omschrijving Specifiek Deel – ICT Diensten	2013*	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Beschikbaarheid (betrouwbaarheid) basisfunctionaliteit	100%	98%	98%	98%	98%	98%	98%
Geleverd binnen gestelde termijn	93%	90%	90%	90%	90%	90%	90%
Incidenten hersteld binnen afgesproken tijd	93%	90%	90%	90%	90%	90%	90%
Kwaliteit beantwoorden vragen							
beantwoorden helpdeskvragen binnen afgesproken tijd	99%	95%	95%	95%	95%	95%	95%
direct beantwoorden helpdeskvragen	88%	80%	80%	80%	80%	80%	80%

¹ Cijferbeeld betreft alleen SSC ICT.

4.6 Rijksgebouwendienst

Inleiding

De Minister voor Wonen en Rijksdienst is verantwoordelijk voor de uitvoering van de rijkshuisvesting door de Rijksgebouwendienst en voor de kaderstelling voor het rijksbrede beleid op het terrein van de rijkshuisvesting, die vanuit het directoraat generaal Organisatie en Bedrijfsvoering Rijk wordt vormgegeven.

De Rijksgebouwendienst:

- draagt bij aan het succesvol functioneren van zijn gebruikers door het bieden van efficiënte en effectieve huisvestingsoplossingen;
- verzorgt voor de Minister voor Wonen en Rijksdienst de huisvesting van de Hoge Colleges van Staat en het Ministerie van Algemene Zaken, de huisvesting van het Koninklijk Huis voor zover vallend onder de verantwoordelijkheid van de Staat en de instandhouding van de monumenten in beheer van de dienst;
- draagt bij aan de studies en activiteiten van de Rijksbouwmeester zoals advisering over architectuur(beleid), stedenbouw, monumentenzorg en beeldende kunst;
- is naast Rijkshuisvester, als Corporate Real Estate Manager, ook beheerder over het in de rijkshuisvesting geïnvesteerde vermogen en heeft een verantwoordelijkheid voor het in stand houden van het culturele erfgoed in de vorm van ruim 400 monumenten³. Als Corporate Real Estate Manager adviseert de Rijksgebouwendienst over het aankopen, plannen en afstoten van rijkshuisvesting met als doel een bijdrage te leveren aan het primaire proces en het algemene resultaat van de rijksoverheid.

³ Conform tellingmethodiek van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Exploitatie

Baten-lastenagenschap RGD Begroting van baten-lastenagenschap voor het jaar 2015 (Bedragen x € 1.000)							
	2013 Stand Slotwet	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Baten							
Omzet moederdepartement	22.060	19.848	18.850	19.562	16.530	16.530	16.095
Omzet overige departementen	1.355.306	1.258.720	1.221.996	1.224.295	1.209.535	1.212.223	1.176.915
Omzet derden	12.312	8.800	8.888	8.977	9.067	9.157	9.249
Rentebaten	997	–	–	–	–	–	–
Vrijval voorzieningen	12.447	–	–	–	–	–	–
Overige baten	34.698	12.300	10.706	10.813	10.921	11.030	11.141
Totaal baten	1.437.820	1.299.668	1.260.440	1.263.647	1.246.053	1.248.940	1.213.400
Lasten							
<i>Product Huisvesting</i>							
Apparaatskosten (netto)	68.531	70.916	70.981	70.389	68.104	67.215	61.119
Huren	255.253	237.785	240.163	230.588	216.766	210.788	208.783
PPS lasten	51.277	49.260	49.603	72.116	91.785	98.816	97.445
Rentelasten	282.222	234.949	232.055	243.815	244.179	235.559	228.532
Afschrijvingen	356.963	316.348	323.659	329.523	335.967	341.433	325.235
Onderhoud	134.199	140.095	139.501	132.989	129.691	130.452	129.901
Dotaties voorzieningen	33.337	40.400	14.035	12.641	12.763	12.367	12.487
Belastingen en heffingen	23.200	21.700	21.994	21.035	20.108	19.908	19.894
Investerings buiten gebruiksvergoedingen	78.221	78.265	61.097	57.689	56.183	56.203	55.784
<i>Overige producten</i>							
Services	37.860	36.000	34.340	34.683	35.030	35.381	35.734
Adviezen	11.631	11.390	11.322	11.251	11.384	11.517	11.653
Beleidsondersteuning	5.326	6.188	6.642	5.742	4.242	4.242	4.242
Overige lasten	85.727	30.150	20.806	21.014	16.073	16.233	16.396
Totaal lasten	1.423.747	1.273.446	1.226.198	1.243.476	1.242.275	1.240.114	1.207.204
Saldo van baten en lasten	14.073	26.222	34.242	20.171	3.777	8.826	6.196

*Toelichting op baten en lasten**Omzet moederdepartement*

De Minister voor Wonen en Rijksdienst betaalt de kosten voor het onderhoud van de monumenten in beheer van de Rijksgebouwendienst. De Minister is tevens opdrachtgever voor de Rijksgebouwendienst voor het leveren van ondersteuning aan het moederdepartement en voor de uitvoering van het rijksbeleid gerelateerd aan de rijkshuisvesting (zie artikel 6 van de begroting). Aan het moederdepartement worden de werkelijke kosten in rekening gebracht, inclusief de apparaatskosten die toegerekend worden aan deze (deel) producten.

Omzet overige departementen

De omzet overige departementen omvat alle opbrengsten voor geleverde producten en diensten. Het gaat daarbij om ontvangen gebruiksvergoedingen, egalisatie, bijdragen voor kleine projecten, services, adviezen en vergoedingen voor verrichte taxaties.

Binnen het huur-verhuurstelsel voor rijkshuisvesting worden interne verhuurcontracten afgesloten tussen de Rijksgebouwendienst en de Ministeries. Op basis van de «Huurprijsmethodiek Rijksgebouwendienst» brengt de Rijksgebouwendienst een gebruiksvergoeding in rekening. De gebruiksvergoedingen van kantoren zijn sinds 2013 (met uitzondering van de jaarlijkse indexatie) bevroren op het niveau van 2012. Voor de specialties (voor zover het rijksonderdelen betreft) geldt bevroering per

1 januari 2014 (eveneens met uitzondering van de jaarlijkse indexatie) op het niveau van 2013. Daartegenover staat dat de Rijksgebouwendienst nu verantwoordelijk is voor de uitvoering en instandhouding in die delen van de voorraad.

De huidige gebruiksvergoeding bij eigendomspanden bestaat uit componenten voor rente en afschrijving en één component voor de kosten van onderhoud, leegstand, belastingen en het apparaat van de Rijksgebouwendienst voor zover zich dat bezig houdt met rijkshuisvesting. Bij huurpanden bestaat de gebruiksvergoeding ten minste uit componenten voor de markthuur en apparaatskosten. Daarnaast zijn hier de opbrengsten van PPS-contracten opgenomen.

In de raming van de gebruiksvergoeding is rekening gehouden met het opleveren van nieuwe projecten en met de voorziene krimp van huisvesting van de overheid. Met ingang van 2016 wordt als onderdeel van een vernieuwd rijkshuisvestingstelsel de nieuwe beprijzing ingevoerd. Doelstelling is o.a. vereenvoudiging van het rijkshuisvestingstelsel. Het betreft een vaste m²-prijs voor kantoren per regio (Den Haag, Randstad, rest van Nederland). Voor de specialties wordt nog gewerkt aan de nieuwe beprijzingmethode per complex.

Sinds 2010 betaalt het moederdepartement naar analogie van het huur-verhuurstelsel, ook een gebruiksvergoeding voor de huisvesting van het Koninklijk Huis voor zover vallend onder de verantwoordelijkheid van de Staat, de Hoge Colleges van Staat en het Ministerie van Algemene Zaken. Deze organisaties betalen zelf geen gebruiksvergoeding voor hun huisvesting, maar worden betaald via de begroting van W&R, die verantwoordelijk is voor de huisvesting van de genoemde diensten.

De huurprijsmethodiek Rijksgebouwendienst heeft als uitgangspunt een (afgezien van de toegepaste indexering) constante huurprijs over de contractperiode. De jaarlijkse opbrengst is daarom een constante reeks, terwijl de kosten van rente en afschrijving per jaar variëren. Het verschil tussen de baten en lasten van rente en afschrijving wordt jaarlijks op contractniveau geëgaliseerd. In de balans is dit zichtbaar als een langlopende vordering op de gebruikers van de panden onder de post «egalisatierekening».

Met de invoering van de vaste m²-prijs voor kantoren per 1 januari 2016 vervalt deze werkwijze. De stand van de vordering op 31 december 2015 wordt met de Ministeries afgerekend. Voor specialties is nog niet besloten over de nieuwe beprijzing en de egalisatie.

Bij omzet departementen gaat het daarnaast ook om investeringen buiten gebruiksvergoeding (kleine, à fonds perdu gefinancierde huisvestingsprojecten) voor Ministeries, die door de Rijksgebouwendienst worden uitgevoerd.

Omzet derden

De Rijksgebouwendienst heeft ook de zorg voor de huisvesting van organisaties op het niveau van de centrale overheid, die (vrijwel) geheel bekostigd wordt uit collectieve middelen. Indien organisaties die binnen deze definitie vallen daar om verzoeken, kan de Rijksgebouwendienst de zorg voor de huisvesting op zich nemen. Daarnaast exploiteert de Rijksgebouwendienst een aantal bijzondere objecten zoals parkeergarages en de grafelijke zalen.

De baten-lastenagentschappen

Rentebaten

De Rijksgebouwendienst kent rentebaten als gevolg van positieve saldi op de rekening-courant Rijkshoofdboekhouding (dagrente) en op de depositorekeningen Rijkshoofdboekhouding. Vanwege de huidige lage rentevergoeding worden de komende jaren geen baten verwacht.

Overige baten

De overige baten betreffen de geraamde onttrekkingen aan de bestemmingsreserves brandveiligheid.

Apparaatskosten (netto)

De bruto apparaatskosten bestaan uit salarissen, opleidingen, externe inzet voor zowel het primaire als het secundaire proces, huisvesting, ICT en overige materiële kosten. Een groot deel van de huisvesting en ICT wordt afgenomen van het moederdepartement.

Voor een deel van de apparaatskosten wordt dekking gegenereerd door toerekening aan de (deel-) producten «huisvestingsprojecten», «services», «adviezen» en «beleidsondersteuning» («verwerkt als productkosten»). De resterende (netto) apparaatskosten moeten worden gedekt vanuit de opslag in de gebruiksvergoeding.

Huren

Deze post betreft de huren die de Rijksgebouwendienst aan de markt betaalt.

PPS-lasten

Onder deze post valt de totale vergoeding die de Rijksgebouwendienst uit hoofde van geïntegreerde PPS-contracten verschuldigd is aan een opdrachtnemer voor onderhoud, dienstverlening en rente.

Rentelasten

De rentelasten zijn geraamd op basis van de afgesloten en nog af te sluiten leningen met het Ministerie van Financiën.

Afschrijvingen

Dit zijn de afschrijvingen op gebouwen en inbouwpakketten. De standaard afschrijvingstermijn op deze componenten kan variëren van 20 jaar op inbouwpakketten tot 60 jaar op het casco.

Onderhoud

Deze post betreft het dagelijks en het planmatig onderhoud voor de rijkshuisvesting. Het dagelijks onderhoud bestaat uit regelmatig terugkerende vaste werkzaamheden (contractonderhoud en wettelijk verplichte keuringen) en storingsonderhoud. Het planmatig onderhoud betreft de vervanging van en het onderhoud aan de gebouwelementen voor rekening van de Rijksgebouwendienst, zodat het onroerend goed op het gewenste kwaliteitsniveau wordt gehouden.

Deze activiteiten worden ook uitgevoerd voor de objecten van het Koninklijk Huis voor zover vallend onder de verantwoordelijkheid van de Staat, de Hoge Colleges van Staat en het Ministerie van Algemene Zaken en voor objecten buiten het huur-verhuurstelsel.

Dotaties aan voorzieningen

Het gaat met name om dotaties aan de voorzieningen Herstelonderhoud, Asbest en Bodemverontreiniging. Voorts is een dotatie geraamd voor een voorziening ter gedeeltelijke financiering (ad € 20 mln.) van een renovatie aan paleis Huis ten Bosch. Deze renovatie wordt in 2015 ter hand

De baten-lastenagentschappen

genomen en betreft met name het aanpassen van de woonvleugel en het vernieuwen van de meer dan 30 jaar oude technische installaties. De representatieve ruimte en de Haagse vleugel worden nog niet verbouwd, dit komt in een later stadium aan de orde. De totale kosten van de verbouwing bedragen € 35 mln. Hiervan wordt 20 mln. gefinancierd uit het positieve resultaat van de Rijksgebouwendienst over het jaar 2014. Hiervoor is een dotatie gedaan aan een voorziening. Voor 15 mln. wordt, zoals gebruikelijk voor investeringen, een beroep gedaan op de leenfaciliteit bij het Ministerie van Financiën. De rente en afschrijving wordt gedurende de looptijd van de lening ingepast in de begroting van W&R. Zie ook de toelichting op het kasstroomoverzicht.

Belastingen en heffingen

Deze post betreft het eigenaardeel van de onroerendezaakbelasting over de voorraad onroerend goed.

Investeringen buiten de gebruiksvergoedingen

Onder deze post zijn investeringen opgenomen die niet leiden tot een (aanpassing van de) gebruiksvergoeding. Het betreft hier kleine projecten voor Ministeries en investeringen voor gebruikers buiten het huur-verhuurstelsel. Deze post zal dalen als gevolg van de instandhoudingsplicht.

Services

Services zijn basistaken op het gebied van onderhoud, die door de gebruikers zijn overgedragen aan voorheen de Rijksgebouwendienst. Een deel van de kosten bestaat uit de opbouw van een vervangingsverplichting die de Rijksgebouwendienst heeft jegens een aantal gebruikers voor de vervanging van de gebruikersinstallaties.

Adviezen

Onder deze post zijn de integrale kosten van niet-projectgebonden adviezen opgenomen.

Beleidsondersteuning

Onder deze post zijn de kosten opgenomen voor het product «beleidsondersteuning». Dit product wordt door het moederdepartement gefinancierd.

Overige lasten

Onder de overige lasten worden onder andere niet projectgebonden kosten voor de uitvoering van het programma brandveiligheid voorzien.

Kasstroomoverzicht

Baten-lastenagentschap RGD Kasstroomoverzicht over het jaar 2015 (Bedragen x € 1.000)							
	2013 Stand Slotwet	2014	2015	2016	2017	2018	2019
1. Rekening courant RHB 1 januari 2015 + depositorekeningen	357.398	128.464	115.243	89.779	155.666	204.870	291.734
2. Totaal operationele kasstroom	394.270	359.463	372.758	382.474	383.939	399.089	339.843
-/- totaal investeringen	- 155.158	- 425.000	- 425.000	- 425.000	- 425.000	- 425.000	- 425.000
+/+ totaal boekwaarde desinvesteringen	136.559	96.000	49.000	76.000	59.000	56.000	50.000
3. Totaal investeringskasstroom	- 18.599	- 329.000	- 376.000	- 349.000	- 366.000	- 369.000	- 375.000
Eenmalige uitkering aan moederdepartement (-/-)	0	0	0	0	- 19.225	- 3.777	- 8.826
Eenmalige storting door het moederdepartement (+)	0	0	0	0	0	0	0
Aflossingen op leningen (-/-)	- 745.247	- 468.684	- 447.223	- 392.587	- 374.510	- 364.448	- 324.467
Beroep op leenfaciliteit (+)	140.642	425.000	425.000	425.000	425.000	425.000	425.000
4. Totaal financieringskasstroom	- 604.605	- 43.684	- 22.223	32.413	31.265	56.775	91.707
5. Rekening courant RHB 1 januari 2015 + stand depositorekeningen (=1+2+3+4) (noot: maximale roodstand 0,5 miljoen euro)	128.464	115.243	89.778	155.666	204.870	291.734	348.284

Toelichting bij het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht geeft aan hoeveel kasmiddelen beschikbaar zijn gekomen of naar verwachting zullen komen en op welke wijze gebruik (is/of) zal worden gemaakt van deze middelen.

Ad 3a, 4d.

De investeringen in rijkshuisvesting en het beroep op de leenfaciliteit zijn gebaseerd op lopende en voorgenomen huisvestingsprojecten. De Rijksgebouwendienst investeert in grond en gebouwen die in de balans onder de post materiële vaste activa worden verantwoord. In deze investeringen worden ook brandveiligheidsinvesteringen meegenomen en voor zover bekend de investeringen uit hoofde van de instandhoudingsplicht, die per 1-1-2013 bij de Rijksgebouwendienst is belegd. In ieder geval de volgende grotere projecten zullen (deels) via de leenfaciliteit gefinancierd worden ⁴:

⁴ Projecten die nog niet zijn gegund, zijn nog onderhevig aan definitieve besluitvorming. Van deze projecten, kunnen vanwege marktoverwegingen geen bedragen worden genoemd.

Tabel: Investerings boven € 15 mln., bedragen * € 1 mln.

Project	Indicatie investerings- volume leenfaciliteit	Eerste jaar investering
Amsterdam, PPS Nieuwbouw rechtbank Parnassus	Nog niet gegund	2014
Den Haag, Binnenhofcomplex	Nog niet gegund	
Utrecht, PPS nieuwbouw RIVM	85 ¹	2016
Den Haag, PPS Rijnstraat voorheen VROM	69 ²	2014
Zwolle, Nieuwbouw/renovatie Rechtbank	90	Lopend
Den Haag, Nieuwbouw Eurojust	Nog niet gegund	2015
Zaanstad, PPS Penitentiare inrichting	75 ³	2016
Utrecht, PPS de Knoop	Nog niet gegund	2015
Apeldoorn, Belastingdienst upgraden datacenters	60 ⁴	Lopend
Breda, PPS rechterlijke organisaties	Nog niet gegund	2014
Den Haag, PPS Hoge Raad	40 ⁵	Lopend
Den Haag, Depot Nationaal Archief	Nog niet gegund	2105
Bonaire, Justitiële Inrichting	Nog niet gegund	2014
Arnhem, Stationsplein West	Nog niet gegund	2015
Schiphol, Belastingdienst	Nog niet gegund	2014
Den Haag, Datacenters ICT	20	2014
Arnhem, Openluchtmuseum	Nog niet gegund	2016
Apeldoorn, Museum Het Loo	Nog niet gegund	2016
Den Haag, VWS/SZW	19 ⁶	2015
Diverse Pl's meervoudig celgebruik	Nog niet gegund	2014
Rotterdam, Belastingdienst	Nog niet gegund	2014
Emmen, Nationaal Archief	Nog niet gegund	2014
Den Haag, Renovatie paleis Huis ten Bosch	15 ⁷	2014

¹ De investering voor dit PPS-project wordt door een marktpartij gedaan en is bij het Rijk niet exact bekend. Het in de tabel vermelde bedrag is de bijdrage van het Rijk in de financiering van het project. De waarde van het met de marktpartij afgesloten contract over 25 jaar bedraagt € 267 mln. Dit betreft zowel investering, als onderhoud als de algehele exploitatie van het pand.

² De investering voor dit PPS-project wordt door een marktpartij gedaan en is bij het Rijk niet exact bekend. Het in de tabel vermelde bedrag is de bijdrage van het Rijk in de financiering van het project. De waarde van het met de marktpartij afgesloten contract over 25 jaar bedraagt ook € 267 mln. Dit betreft zowel investering, als onderhoud als de algehele exploitatie van het pand.

³ De investering voor dit PPS-project wordt door een marktpartij gedaan en is bij het Rijk niet exact bekend. Het in de tabel vermelde bedrag is de bijdrage van het Rijk in de financiering van het project.

⁴ Dit project wordt voor ruim € 20 mln. aanvullend gefinancierd vanuit de onderhoudsmiddelen en bijdragen van de Belastingdienst.

⁵ De investering voor dit PPS-project wordt door een marktpartij gedaan en is bij het Rijk niet exact bekend. Het in de tabel vermelde bedrag is de bijdrage van het Rijk in de financiering van het project. De waarde van het met de marktpartij afgesloten contract over 30 jaar bedraagt € 93 mln. Dit betreft zowel investering, als onderhoud als de algehele exploitatie van het pand.

⁶ Dit project wordt voor ca. € 30 mln. aanvullend gefinancierd vanuit de onderhoudsmiddelen en klantbijdragen.

⁷ De totale projectkosten bedragen € 35 mln. Hiervan wordt € 20 mln. gefinancierd uit het resultaat van de Rijksgebouwendienst voor het jaar 2014.

Doelmatigheid

Met de producten «huisvesting», «services» en «adviezen» bestrijkt de Rijksgebouwendienst de gehele keten van de huisvesting, vanaf de initiële vraag van een afnemer tot en met de realisatie (bouw en/of verbouw) en het beheer. De Rijksgebouwendienst is vraggestuurd. Dit betekent dat de jaarlijkse omzet voor een groot deel bepalend is voor de benodigde omvang van het personeelsbestand. Vanwege de afslanking van de rijksoverheid zal er op termijn minder huisvestingsvraag zijn. De Rijksgebouwendienst zal daardoor minder m² huisvesting en minder kleine investeringen buiten de gebruiksvergoeding leveren.

De Rijksgebouwendienst vult de taakstellingen (waaronder de 1,5% efficiencytaakstelling van Rutte I) op de rijkshuisvesting onder andere in door het m2-tarief (ter dekking van het apparaat) jaarlijks zodanig te verlagen, dat het in totaliteit leidt tot besparingen overeenkomstig de reeks die bij de Ministeries is ingeboekt. De verlaging van het tarief wordt jaarlijks toegepast bij de doorvoering van de indexerings van de gebruiksvergoedingen om de administratieve belasting tot een minimum te beperken. Dit betekent dat vóór het uitvoeringsjaar het tarief bekend is.

De baten-lastenagenschappen

Als gevolg van de dalende vraag en de krimpende omvang van de rijksoverheid (mede als gevolg van volumetaakstellingen op de rijkshuisvesting), zal ook de Rijksgebouwendienst in omvang afnemen, dit is in de apparaatskostenbegroting zichtbaar in een dalende reeks voor inzet van externen en een verder krimpende ambtelijke organisatie.

Baten-lastenagentschap RGD Specificatie apparaatskosten (bedragen * € 1.000)							
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Levering producten/diensten							
Personele kosten	81.919	82.208	82.408	80.941	79.841	77.931	71.704
<i>waarvan eigen personeel</i>	65.970	65.208	65.743	67.170	65.932	63.883	62.560
<i>waarvan externe inhuur</i>	15.949	17.000	16.665	13.771	13.909	14.048	9.144
Materiele kosten	28.897	27.391	28.492	29.787	30.085	30.386	30.689
<i>waarvan ICT</i>	14.187	15.240	14.645	14.791	14.939	15.089	15.240
<i>waarvan bijdrage SSO's</i>		135	135	135	135	135	135
Totaal bruto apparaatskosten	110.816	109.599	110.900	110.728	109.926	108.316	102.393
Verwerkt als productkosten	42.284	38.683	39.920	40.339	41.822	41.101	41.275
Apparaatskosten (netto)	68.531	70.916	70.980	70.389	68.104	67.215	61.118

Baten-lastenagentschap RGD Overzicht doelmatigheidsindicatoren (bedragen * € 1.000)							
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Producten en diensten							
Omzet product huisvesting * € 1.000	1.381.032	1.211.330	1.176.334	1.178.361	1.163.121	1.165.325	1.129.528
Omzet product adviezen * € 1.000	11.631	11.390	11.322	11.251	11.384	11.517	11.653
Omzet product services * € 1.000	39.831	36.000	34.340	34.683	35.030	35.381	35.734
Saldo van baten en lasten * € 1.000	14.073	26.222	34.242	20.171	3.777	8.826	6.196
Saldo van baten en lasten (%)	1,2%	2,0%	2,7%	1,6%	0,3%	0,7%	0,5%
Huisvestingsvoorraad in mln. m ² BVO	6.859	6.514	6.349	5.859	5.624	5.562	5.458
<i>waarvan verhuurd</i>	6.153	5.766	5.572	5.183	5.015	4.988	4.913
Gemiddelde leegstand voor rekening RGD	6,3%	6,8%	7,4%	6,0%	4,8%	4,1%	3,6%
Indicator technische kwaliteit	2,32	2,1-2,8	2,1-2,8	2,1-2,8	2,1-2,8	2,1-2,8	2,1-2,8
Bedrijfsvoering							
Bezetting fte's jaarultimo	750	750	750	745	710	685	667
Bruto Apparaat/omzet	7,7%	8,4%	8,8%	8,8%	8,8%	8,7%	8,4%

Toelichting op de doelmatigheidsindicatoren

Saldo baten en lasten

Uitgangspunt voor de begroting van baten en lasten van de Rijksgebouwendienst is een kostendekkende exploitatie. Het saldo van baten en lasten laat incidentele positieve resultaten zien. Deze zijn met name een gevolg van de baten die optreden als gevolg de bevrozing van de gebruiksvergoeding voor kantoren (per 1 januari 2013) en specialties (per 1 januari 2014 en het nog niet op «stoom» zijn van de herinvesteringslasten in het kader van de instandhouding.

Huisvestingsvoorraad in mln. m² BVO

De huisvestingsvoorraad zal de komende jaren door enerzijds het kabinetsbeleid en anderzijds sturing door de Rijksgebouwendienst afnemen. Bij de gepresenteerde afname is rekening gehouden met de gevolgen vanuit de verschillende masterplannen voor kantoren en vanuit het masterplan voor de Dienst Justitiële Inrichtingen.

De baten-lastenagenschappen

Baten-lastenagentschap RGD

Voorraad rijkshuisvesting per jaartijdstip, eigendom en huur * 1.000 m²

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
eigendom	5.240	5.066	4.901	4.486	4.351	4.339	4.260
huur	1.619	1.519	1.519	1.444	1.344	1.294	1.269
Totaal	6.859	6.585	6.420	5.930	5.695	5.633	5.529

Toelichting

Gezien de huidige markt is het lastig om objecten af te stoten. Indien de voorraad niet in de voorziene mate daalt, zullen de leegstandkosten voor de Rijksgebouwendienst stijgen en daarmee het saldo van baten en lasten dalen.

Percentage gemiddelde leegstand

Dit betreft leegstand voor rekening van de Rijksgebouwendienst in relatie tot de totale voorraad. De totale huisvestingsbehoefte zal minder worden door de afslanking bij de rijksoverheid. Daarnaast ontstaat behoefte aan andersoortige huisvesting waardoor de huisvestingsmutaties toenemen. Hierdoor loopt het percentage leegstand (tijdelijk) op. De leegstand daalt weer wanneer de eigendomsobjecten verkocht kunnen worden, dan wel wanneer wordt besloten tot sloop. Leeggekomen huurpanden zullen veelal niet door het Rijk herbezet worden door de voorgenomen krimp.

Indicator technische kwaliteit (ITK)

Dit betreft het gewogen gemiddelde van de technische conditie van alle gebouwen op een schaal van 1 (nieuwbouw) t/m 6 (extreem slecht). Voor een deel van de (niet-strategische) voorraad is een lagere waardering mogelijk waarbij nog altijd voldoende en daarmee economisch betere afwegingen gemaakt kunnen worden.

Bezetting fte's

Het aantal voltijds eenheden ambtelijk personeel neemt als gevolg van de volume- en efficiencytaakstellingen de komende jaren af. Indien de voorraad rijkshuisvesting niet in de voorziene mate daalt, zal dit uiteraard effect hebben op de omvang van het personeelsbestand.

Apparaat-omzetindicator

Dit betreft de procentuele verhouding van de apparaatskosten van de Rijksgebouwendienst tot de omzet (totale baten) van de dienst. Een daling van de waarde van de indicator geeft aan dat de verhouding tussen de omzet en het ingezette apparaat en daarmee de efficiënte inzet verbetert.

Daarnaast beoogt de Rijksgebouwendienst in 2015 de volgende prestatie te realiseren:

Duurzaamheid/Functioneel Controleren, Inregelen en Beproeven

In 2015 worden de maatregelen voor Energiebesparing in het kader van FCIB (het Functioneel Controleren, Inregelen en Beproeven van klimaatinstallaties) voor tranche 2 (objecten met een publieksfunctie, zoals musea en gerechtsgebouwen) en tranche 3 (objecten met een (rijks)kantoorfunctie) afgerond. Met FCIB worden klimaatinstallaties in gebouwen zodanig ingeregeld, dat een optimaal thermisch comfort wordt bereikt bij een minimale verstoring van het bedrijfsproces en een zo laag mogelijk energieverbruik.

4.7 Rijksvastgoed- en ontwikkelingsbedrijf

Inleiding

Het Rijksvastgoed- en ontwikkelingsbedrijf (RVOB) bestaat uit twee directies, namelijk de directies Vastgoed en Ontwikkeling. De hoofddoelstelling van de Directie Vastgoed is het doelmatig in gebruik geven van rijksvastgoed en het doelmatig verkopen van overtollig rijksvastgoed. De Directie Ontwikkeling is de ontwikkelpoot van de dienst en opereert namens het Rijk bij de planvorming en in sommige gevallen bij de uitvoering van complexe ruimtelijke projecten.

Staat van baten en lasten

Baten-lastenagentschap RVOB							
Begroting van het baten-lastenagentschap voor het jaar 2015 (bedragen x € 1.000)							
	2013 Stand Slotwet	2014 1e supplettoire begroting	2015	2016	2017	2018	2019
Baten							
Omzet moederdepartement	21.888	24.079	20.315	19.289	18.000	17.454	17.454
Omzet overige departementen	46	100	50	50	50	50	50
Omzet derden	1.764	1.350	13.541	34.941	63.909	88.230	100.711
– waarvan omzet KORV	0	0	11.841	33.241	62.209	86.530	99.011
Rentebaten	172	20	124	124	124	124	124
Vrijval voorzieningen	425	0	0	0	0	0	0
Bijzondere baten	9	0	0	0	0	0	0
Totaal baten	24.304	25.549	34.030	54.404	82.083	105.858	118.339
Lasten							
Apparaatskosten	20.852	21.949	33.230	53.095	80.112	103.413	115.608
– personele kosten	15.902	15.453	16.590	15.548	14.711	14.350	14.350
– waarvan eigen personeel	14.721	15.053	15.690	14.648	13.811	13.450	13.450
– waarvan externe inhuur	1.181	400	900	900	900	900	900
– materiële kosten	4.950	6.496	16.640	37.547	65.401	89.063	101.258
– waarvan apparaat ICT	1.261	1.400	1.400	1.400	1.400	1.400	1.400
– waarvan bijdrage SSO's	661	750	750	750	750	750	750
– waarvan inkoopwaarde KORV	0	0	10.964	30.687	57.386	79.802	91.254
– waarvan huisvesting en overige kosten							
RVOB	3.028	4.346	2.923	2.923	2.476	2.378	2.378
– waarvan verkoopkosten KORV	0	0	55	252	519	743	913
– waarvan onderhoud KORV	0	0	548	1.535	2.870	3.990	4.563
Rentelasten	0	0	274	767	1.435	1.995	2.282
– waarvan financiering KORV	0	0	274	767	1.435	1.995	2.282
Afschrijvingskosten	329	312	356	345	308	308	333
– materieel	306	287	331	320	283	283	308
– waarvan apparaat ICT	0	233	262	257	230	248	286
– immaterieel	23	25	25	25	25	25	25
Overige kosten	0	3.100	0	0	0	0	0
– dotaties voorzieningen	0	0	0	0	0	0	0
– bijzondere lasten	0	3.100	0	0	0	0	0
Totaal lasten	21.181	25.361	33.860	54.207	81.855	105.716	118.223
Saldo van baten en lasten	3.123	188	170	197	228	142	116

Toelichting op baten en lasten (aparte kop lasten ..ook aparte kop baten?)
Uitgangspunt voor de begroting van baten en lasten van het RVOB is een kostendeekkende exploitatie.

In de meerjarige apparaatbegroting zijn de diverse taakstellingen van het kabinet Rutte (I en II) geheel verwerkt. Grotendeels worden deze taakstellingen opgevangen door efficiënter te werken, wat in het neerwaarts

De baten-lastenagentschappen

verloop van de gehanteerde uurtarieven en de kostprijzen per product tot uiting komt. Als gevolg van de taakstellingen neemt de post Omzet moederdepartement over de jaren af. De invulling van de taakstellingen vindt plaats binnen de personele en materiële lasten en zal met name worden bereikt door een natuurlijk personeelsverloop en terughoudend personeelsbeleid. Voor een deel van taakstelling Rutte II (€ 1,8 mln. vanaf 2018) is tot op heden nog geen invulling gevonden. Momenteel worden de besparingsmogelijkheden onderzocht, zoals versoering van de dienstverlening. Hier zal overleg over moeten plaatsvinden tussen opdrachtgever en opdrachtnemer.

KORV

Het nieuwe Kader Overname Rijksvastgoed (KORV) houdt in dat het RVOB met ingang van 1 juli 2014 de verplichting krijgt al het overtollig (rijks-)vastgoed over te nemen tegen directe betaling op het moment van overname door het RVOB. De afstotende partijen ontvangen direct 60% van de overnamesom. De overige 40% (of een deel daarvan) wordt jaarlijks betaald ná verkoop van het betreffende vastgoed door het RVOB, mits en voor zover het netto verkoopresultaat van de deelportefeuille dat toelaat. Indien na de nabetaling een positief resultaat overblijft, zal dit op basis van een 50/50 verhouding verdeeld worden tussen het RVOB en de ministeries die vastgoed hebben overgedragen.

Het vastgoed wordt bij overname geactiveerd op onderhanden werk op de balans van het RVOB en tussentijds gemaakte kosten worden hieraan toegevoegd. Bij verkoop worden de verkoopopbrengsten en de hiermee verband houdende verwervingskosten en verkoopkosten verantwoord in de begroting van baten en lasten.

Door een ontbreken aan empirische kennis aangaande dit stelsel, zijn in deze begroting de opbrengsten en kosten als even hoog ingeschat.

Onderstaande tabel geeft een samenvattend overzicht van de in de begrotingstabel verwerkte KORV omzet en lasten.

Omzet en kosten KORV							
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Omzet KORV			11.841	33.241	62.209	86.530	99.011
Kostprijs inkopen objecten			10.964	30.687	57.386	79.802	91.254
Verkoopkosten (1% verkoopwaarde)			55	252	519	743	913
Opslag planmatig onderhoud (5% verkoopwaarde)			548	1.535	2.870	3.990	4.563
Rentekosten			274	767	1.435	1.995	2.282
Kostprijs verkopen			11.841	33.241	62.210	86.530	99.011
Saldo KORV	nvt	nvt	0	0	0	0	0

Omzet moederdepartement

De omzet moederdepartement (€ 20,3 mln.) heeft betrekking op de bijdrage van het moederdepartement aan het agentschap.

De baten-lastenagentschappen

Producten (x € 1.000)	Omzet	Producten (x € 1.000)	Omzet
Homogeen		Heterogeen	
Erfpacht	902	Beheerstaken in eigen beheer	577
Huur	3.776	Verkopen	6.335
Pacht	1.508	Aankopen	75
Medegebruik	1.697	Taxaties en Advies	1.706
Behandelen zakelijke lasten	886	Projectopdrachten gebiedsontwikkeling	417
Onbeheerde nalatenschappen	924	Business cases gebiedsontwikkeling	1.058
Bodemmaterialen	244	Adviezen over ontwikkelmogelijkheden	210
Totaal	9.937	Totaal	10.378

Omzet overige departementen

De omzet betreft vergoedingen in verband met te verrichten taxaties ten behoeve van overige departementen.

Omzet derden

De betreffende omzet heeft betrekking op:

- Opbrengsten omzet KORV in verband met verkoopopbrengsten uit gerealiseerde KORV-projecten, in 2015 € 11,8 mln. De verkoopopbrengsten zijn geraamd op basis van de te verwachten overtolligstellingen van de ministeries na 1 juli 2014 en de verwachte doorlooptijden van de te verkopen objecten;
- Opbrengsten Domeinen Roerende Zaken (DRZ) i.v.m. ICT-dienstverlening (€ 1,0 mln.);
- Opbrengst activiteiten in verband met Onbeheerde nalatenschappen (€ 0,2 mln.);
- Opbrengst externe taxatiewerkzaamheden en ureninzet voor tijdelijk beheer (€ 0,5 mln.).

Rentebaten

De rentebaten zijn berekend op basis van een rentevoet van 1,24%.

Lasten

De personele kosten zijn met ingang van 2015 gebaseerd op de rijksbrede kostensoortentabel. Dit heeft tot gevolg dat er een verschuiving heeft plaatsgevonden van materiële kosten naar personele kosten. Het betreft de categorieën reis- en verblijfkosten, opleiding en wervingskosten, kosten Arbo en kosten Landsadvocaat.

De materiële kosten (€ 16,6 mln.) bestaan grotendeels uit inkoopwaarde KORV-kosten (€ 11 mln.), huisvestingskosten (€ 2,9 mln.) en automatiseringskosten (€ 1,4 mln.).

In verband met de verkoop van KORV projecten zijn de gerelateerde aankopen en gemaakte verkoopkosten vanuit de balans (onderhanden werk) ten laste van het resultaat gebracht, bedrag € 11,8 mln.

Kasstroomoverzicht

Baten Kasstroomoverzicht over het jaar 2015 (bedragen x € 1.000)-lastenagentschap RVOB							
	2013 Stand Slotwet	2014 1e supplettoire begroting	2015	2016	2017	2018	2019
1. Rekening courant RHB 1 januari 2015 + depositorekeningen	29.100	20.003	18.286	16.935	16.440	15.876	14.986
2. Totaal operationele kasstroom	- 3.435	- 6.467	- 919	- 91	- 78	- 165	- 165
-/- totaal investeringen	- 5.696	- 23.631	- 81.244	- 69.234	- 62.289	- 64.496	- 64.252
+/+ totaal boekwaarde desinvesteringen	0	0	6.824	19.373	36.680	52.099	61.311
3. Totaal investeringskasstroom	- 5.696	- 23.631	- 74.420	- 49.861	- 25.609	- 12.397	- 2.941
Eenmalige uitkering aan moederdepartement (-/-)	0	- 76	- 188	- 170	- 197	- 229	- 142
Eenmalige storting door het moederdepartement (+)	0	0	0	0	0	0	0
Aflossingen op leningen (-/-)	0	0	- 6.824	- 19.373	- 36.680	- 52.099	- 61.311
Beroep op leenfaciliteit (+)	8.417	23.200	81.000	69.000	62.000	64.000	64.000
4. Totaal financieringskasstroom	8.417	23.124	73.988	49.457	25.123	11.672	2.547
5. Rekening courant RHB 1 januari 2015 + stand depositorekeningen (=1+2+3+4) (noot: maximale roodstand 0,5 miljoen euro)	28.386	13.029	16.935	16.440	15.876	14.986	14.427

Toelichting bij het kasstroomoverzicht

1. Het jaar 2013 betreft de daadwerkelijke realisatiegegevens. Het jaar 2014 betreft de gegevens Ontwerpbegroting 2014. De eindstanden 2013 – beginstanden 2014, respectievelijk eindstanden 2014 – beginstanden 2015, sluiten om deze reden niet aan.
2. De totale operationele kasstroom komt tot stand door het resultaat van baten en lasten te vermeerderen met de geplande afschrijvingen en te verminderen met de onttrekking aan voorzieningen (betalingen).
- 3.a De investeringen hebben betrekking op aankoop van gronden, gebouwen en activering van plan- en uitvoeringskosten met betrekking tot gebiedsontwikkelingsprojecten (€ 31 mln.) en KORV projecten (€ 50 mln.). Hiernaast is sprake van ICT (vervangings)investeringen (€ 0,2 mln.).
- 3.b De boekwaarde van de desinvesteringen betreft de verkopen van KORV projecten.
- 4.a De post «eenmalige uitkering aan het moederdepartement» heeft betrekking op de bestemming van de vastgestelde winst van het voorgaande dienstjaar. (5%-regeling eigen vermogen).
- 4.c De aflossing op leningen betreft de gerealiseerde KORV projecten.
- 4.d Het beroep op de leenfaciliteit betreft de investeringen met betrekking tot Gebiedsontwikkelingsprojecten en KORV.

Doelmatigheid

Het management bewaakt de doelmatigheid door middel van de planning&control en interne controlecyclus via welke strakke budgetsturing plaatsvindt en continu wordt nagedacht over verdere efficiencies, verbeteringen en opbrengstmogelijkheden. Hierbij is sprake van sturing op productiviteit en het zoveel mogelijk beperken van personele en materiële kosten en uitgaven, daarbij hanteert zij een sober personeelsbeleid. Jaarplan en tariefnotitie zijn in dit kader belangrijke conditionerende stukken welke als kaderstellend en richtinggevend gelden voor de

De baten-lastenagentschappen

dienst. Naast het minimaliseren van de kosten wordt ook gestuurd op het maximaliseren van de opbrengst.

Baten-lastenagentschap RVOB							
Overzicht doelmatigheidsindicatoren							
Omschrijving Generiek Deel	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
<i>Kostprijzen per product (* € 1)</i>							
Pacht	594	600	597	594	589	583	578
Huur	632	709	705	702	696	689	683
Erfpacht	624	491	600	594	589	583	578
Medegebruik/overig	470	436	382	378	375	371	368
Zakelijke lasten	243	273	218	216	214	212	210
<i>Omzet per productgroep (* € 1.000)</i>							
Homogene producten	10.388	10.622	9.937	9.355	8.625	8.315	8.315
Heterogene producten	13.916	14.927	24.093	45.049	73.458	97.543	110.024
Totale omzet	24.304	25.549	34.030	54.404	82.083	105.858	118.339
Aandeel directe uren	63%	62%	64%	65%	66%	67%	67%
Aantal directe uren voor medewerker in primair proces	1.361	1.320	1.330	1.340	1.350	1.360	1.360
FTE-totaal (excl. externe inhuur), begrotingssterkte	208,6	242,1	242,1	242,1	242,1	242,1	242,1
Mate van kostendekkendheid	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%
Saldo van baten en lasten (%)	13%	1%	1%	1%	1%	1%	1%
Percentage in het gelijkgestelde procedures (WOZ)	96%	70%	80%	80%	80%	80%	80%
Uitkomst klanttevredenheidsonderzoek			7			7	
Klachten binnen termijn van 6 weken afgehandeld	100%	80%	80%	80%	80%	80%	80%

Toelichting op de doelmatigheidsindicatoren

Kostprijzen per product

De hierboven vermelde kostprijzen zijn berekend op basis van normtijden, vermenigvuldigd met het voor het betreffende jaar ingeschatte uurtarief. Het betreft alleen homogene producten. Voor de heterogene producten zijn geen normtijden vastgesteld. De daling in de kostprijzen wordt

De baten-lastenagentschappen

gerealiseerd door voortgaande efficiëncymaatregelen. Dit wordt bereikt door verbeterde werkprocessen, toename van kostenbewustzijn en sober personeelsbeleid.

Omzet per productgroep

Binnen het RVOB is sprake van homogene en heterogene producten. Er is een inschatting gemaakt van de omzetten per product.

Aandeel directe uren voor totaal RVOB

Dit kengetal geeft aan hoe het totale aantal netto te werken uren (aanwezige uren) aan directe en indirecte uren besteed wordt. Het geeft daarmee inzicht in het aandeel van de overhead (bedrijfsvoering, management en beleid).

Aantal directe uren voor medewerker in primair proces

Dit kengetal laat de ontwikkeling zien van het aantal directe uren dat een medewerker (in fte) in het primaire proces op jaarbasis levert.

FTE-totaal

Het vermelde aantal fte's betreft de begrotingssterkte en geeft het maximaal toegestaan aantal fte's weer.

Mate van kostendekkendheid

Het uitgangspunt is dat het baten-lastenagentschap RVOB volledig kostendekkend is.

Saldo van baten en lasten (%)

Het (streef)percentage betreft het saldo van baten en lasten gedeeld door de totale baten.

Percentage in het gelijkgestelde procedures (WOZ)

Het RVOB betaalt namens het Rijk de onroerendezaakbelasting. Zij beoordeelt hiertoe de aanslagen en maakt waar nodig bezwaar. Door het aantal gehonoreerde bezwaarschriften te vergelijken met het aantal ingediende bezwaarschriften ontstaat een beeld van de effectiviteit van het maken van bezwaar. De in de tabel vermelde norm stelt dat minimaal 80% van alle ingediende bezwaarschriften door de gemeente toegekend moet worden.

Uitkomst klanttevredenheidsonderzoek

Met een interval van drie jaar wordt een klanttevredenheidsonderzoek uitgevoerd. Het doel is dat de klanten het RVOB tenminste met een 7 waarderen.

Klachten binnen termijn van 6 weken afgehandeld

Doelstelling is dat alle ontvangen klachten binnen de gestelde termijn van de klachtenprocedure, binnen 6 weken, inhoudelijk worden beantwoord. Er worden weinig klachten ontvangen. Om te voorkomen dat een kleine onvolkomenheid (bijvoorbeeld 1 klacht 1 dag buiten de termijn) leidt tot een onevenredig negatief beeld is een kleine foutenmarge in het kengetal ingebouwd (80%-score).

4.8 Dienst van de Huurcommissie

Inleiding

Het werkterrein van de Huurcommissie wordt gevormd door het gereguleerde deel van de markt voor huurwoonruimte. Als huurders en verhuurders een geschil hebben en er onderling niet uitkomen, dan doet de Huurcommissie op verzoek van de huurder of de verhuurder een uitspraak in geschillen omtrent de hoogte van huurprijzen en servicekosten. Met ingang van 2012 beslecht de Huurcommissie ook geschillen in het kader van de Wet op het overleg huurders verhuurders (WOHV). Het Zelfstandig Bestuursorgaan (ZBO) Huurcommissie functioneert als een landelijke huurcommissie. Het ZBO (zonder eigen rechtspersoonlijkheid) wordt ondersteund door de Dienst van de Huurcommissie (DHC). Voor de huurders en verhuurders presenteert de Huurcommissie zich als één landelijk opererende, onpartijdige en toegankelijke organisatie. De Huurcommissie streeft naar een zakelijke aansturing op resultaat en doelmatigheid. Daarom hanteert zij een baten-lastenadministratie, die het verbeteren van de doelmatigheid ondersteunt door het verband te leggen tussen de kostprijs enerzijds en de kwantiteit en kwaliteit van de diensten anderzijds. In de begroting zijn ook de kosten van het ZBO verwerkt. De Huurcommissie wil zich ontwikkelen tot een huurders- en verhuurdersgerichte, snel en doelmatig werkende uitvoeringsorganisatie, met een prima dienstverlening gericht op het voorkomen, helpen oplossen en waar nodig beslechten van geschillen tussen huurder en verhuurder. Een organisatie die ook flexibel kan inspelen op wijzigingen in het aantal en soort informatievragen, het aantal en soort geschillen en op wijzigingen in de huurprijswet- en regelgeving. De Huurcommissie is bezig met het doorvoeren van een aantal maatregelen om dit toekomstbeeld te realiseren. Het meer centraal stellen van huurders en verhuurders, het vergroten van hun zelfredzaamheid en het bereiken van een grotere efficiëntie vormen daarbij de rode draden. Uitgangspunt bij deze maatregelen is het kader van de wet- en regelgeving van het huurprijsbeleid en de rijksbrede ontwikkelingen die bij alle uitvoeringsorganisaties spelen.

Staat van baten en lasten

Baten-lastenagentschap DHC Begroting van baten-lastenagentschap voor het jaar 2015 (Bedragen x € 1.000)							
	2013 Stand Slotwet	2014 Vastge- stelde begroting	2015	2016	2017	2018	2019
Baten							
Omzet moederdepartement	13.300	10.125	9.976	8.271	7.566	7.185	7.186
Omzet overige departementen	0	0	0	0	0	0	0
Omzet derden	983	2.058	1.666	1.666	1.666	1.666	1.666
Rentebaten	11	0	0	0	0	0	0
Vrijval voorzieningen	71	0	0	0	0	0	0
Bijzondere baten	3.703	0	0	0	0	0	0
Totaal baten	18.068	12.183	11.642	9.937	9.232	8.851	8.852
Lasten							
Apparaatskosten	13.099	11.186	10.342	8.637	7.932	7.551	7.552
– personele kosten	7.081	5.578	4.378	3.383	3.036	2.898	2.898
– waarvan eigen personeel	5.375	5.278	3.686	3.101	2.754	2.616	2.616
– waarvan externe inhuur	1.706	300	692	282	282	282	282
– materiële kosten	6.018	5.608	5.964	5.254	4.896	4.653	4.654
– waarvan apparaat ICT	2.164	2.892	0	0	0	0	0
– waarvan bijdrage SSO's	0	0	0	0	0	0	0
Rentelasten	0	0	0	0	0	0	0
Afschrijvingskosten	960	1.372	1.300	1.300	1.300	1.300	1.300
– materieel	33	569	500	500	500	500	500
– waarvan apparaat ICT	0	250	250	250	250	250	250
– immaterieel	927	803	800	800	800	800	800
Overige kosten	5.829	0	0	0	0	0	0
– dotaties voorzieningen	1.837	0	0	0	0	0	0
– bijzondere lasten	3.992	0	0	0	0	0	0
Totaal lasten	19.888	12.558	11.642	9.937	9.232	8.851	8.852
Saldo van baten en lasten	- 1.820	- 375	0	0	0	0	0

Toelichting op baten en lasten

Omzet moederdepartement

De reeks bedragen voor Omzet moederdepartement komt vanaf 2015 overeen met de geraamde bedragen voor bijdrage aan Huurcommissie, zoals opgenomen op artikel 1, Woningmarkt van de ontwerpbegroting Wonen en Rijksdienst 2015. Deze reeks kent een sterk dalend verloop met name als gevolg van de taakstellingen uit hoofde van de Regeerakkoorden 2010 en 2012. De daadwerkelijke opbrengst uit productie ten laste van de begroting Wonen en Rijksdienst wordt gebaseerd op de uitvoering van de opdracht van de desbetreffende beleidsdirectie aan de Huurcommissie. Deze opbrengst wordt bepaald door het gerealiseerde aantal verzoeken dat in 2015 wordt afgewikkeld en de daarbij behorende tarieven, die de goedkeuring behoeven van de eigenaar van de Dienst van de Huurcommissie.

Aantal zaken in 2015

Procedure	Aantal zaken
Beslechting van huurprijsgeschillen	5.100
Beslechting van servicekostengeschillen	1.700
Beslechting van huurverhogingsgeschillen op basis van punten	1.000
Beslechting van huurverhogingsgeschillen op basis van inkomen	2.275
Beslechting van WOHV-geschillen	10
Verstrekking van verklaringen omtrent de redelijkheid van de huurprijs	100
Totaal	10.185

Omzet derden

Deze baten betreffen de legesopbrengsten die gebaseerd zijn op de veroordeling door de Huurcommissie van geschilpartijen tot vergoeding aan de Staat. Deze vergoeding is verschuldigd door de partij die naar het oordeel van de Huurcommissie geheel of voor het grootste deel de in het ongelijk gestelde partij is. Indien de Huurcommissie van oordeel is dat beide partijen in ongeveer gelijke mate in het ongelijk worden gesteld, kan zij gemotiveerd uitspreken dat elke partij de helft van de voor hem geldende vergoeding aan de Staat verschuldigd is. De hoogte van deze vergoeding bedraagt € 25 voor huurders alsmede voor verhuurders die een natuurlijk persoon zijn, en € 450 voor verhuurders die rechtspersoon zijn.

Bij de hoogte van de berekende legesopbrengst, is voor 2015 uitgegaan van het aantal geschillen zoals vermeld in de bovenstaande tabel. Vanaf 2015 wordt een verlaging van de legesopbrengsten ten opzichte van de raming voor 2014 verwacht als gevolg van een wijziging van de regeling. Bij de opstelling van de ontwerpbegroting 2014 is uitgegaan van het bij de Tweede Kamer ingediende wetsvoorstel «Modernisering en vereenvoudiging van de werkwijze van de Huurcommissie» waarbij het onderscheid tussen natuurlijke personen en rechtspersonen vervangen werd door huurders en verhuurders. Hierdoor zou een verhuurder die een natuurlijke persoon is en veroordeeld wordt in de legesvergoeding € 450 verschuldigd zijn, in plaats van € 25. Als gevolg van een nota van wijziging, geldt het lage legestartief van € 25 ook voor de verhuurder die aantoont dat hij een natuurlijke persoon is. Het effect hiervan is een lagere legesopbrengst in 2015 dan is opgenomen in de vastgestelde begroting voor 2014 en aanvankelijk geraamd voor 2015.

Apparaatskosten

De apparaatskosten betreffen zowel de Dienst van de Huurcommissie als de salarissen en vergoedingen van voorzitter, plaatsvervangend voorzitter, zittingsvoorzitters en zittingsleden van de Huurcommissie.

Personele kosten

De personele kosten dalen ten opzichte van de realisatie in 2013 fors doordat zowel de kosten voor eigen personeel als de inhuur van externe medewerkers lager worden geraamd. Alleen voor het opvangen van pieken alsmede op incidentele basis voor specifieke projecten waarvoor DHC zelf geen of onvoldoende expertise en capaciteit in huis heeft, zal nog beroep worden gedaan op externe medewerkers.

De baten-lastenagentschappen

Materiële kosten

De belangrijkste posten zijn huisvesting, bureaunkosten, communicatie en ICT. De hoogte van de raming is gebaseerd op de realisatie in 2013 en verwachte ontwikkelingen in 2015 en verder.

De bijdrage aan SSO's loopt via het kerndepartement en is daarom niet zichtbaar in de staat van baten en lasten.

Afschrijvingskosten

De afschrijvingskosten zijn conform de door de Minister van Financiën voorgeschreven afschrijvingstermijnen. Er is rekening gehouden met regelmatige vervangingsinvesteringen.

Kasstroomoverzicht

Baten-lastenagenschap DHC Kasstroomoverzicht over het jaar 2015 (Bedragen x € 1.000)							
	2013 Stand Slotwet	2014 Vastge- stelde begroting	2015	2016	2017	2018	2019
1. Rekening courant RHB 1 januari 2015 + depositorekeningen	13.345	3.340	3.340	2.924	2.924	2.924	2.924
2. Totaal operationele kasstroom	- 263	1.372	1.300	1.300	1.300	1.300	1.300
-/- totaal investeringen	- 232	- 1.372	- 1.300	- 1.300	- 1.300	- 1.300	- 1.300
+/+ totaal boekwaarde desinvesteringen	0	0	0	0	0	0	0
3. Totaal investeringskasstroom	- 232	- 1.372	- 1.300	- 1.300	- 1.300	- 1.300	- 1.300
Eenmalige uitkering aan moederdepartement (-/-)	- 1.245	0	- 416	0	0	0	0
Eenmalige storting door het moederdepartement (+)	0	0	0	0	0	0	0
Aflossingen op leningen (-/-)	0	0	0	0	0	0	0
Beroep op leenfaciliteit (+)	0	0	0	0	0	0	0
4. Totaal financieringskasstroom	- 1.245	0	- 416	0	0	0	0
5. Rekening courant RHB 1 januari 2015 + stand depositorekeningen (=1+2+3+4) (noot: maximale roodstand 0,5 miljoen euro)	11.605	3.340	2.924	2.924	2.924	2.924	2.924

Toelichting bij het kasstroomoverzicht

Uitgangspunt is een beginsaldo van € 3,34 mln. per 1 januari 2015.

Operationele kasstroom

Uitgegaan is van een jaarlijks exploitatieresultaat van nul en een stabiel saldo van debiteuren en crediteuren.

Investeringskasstroom

Voor 2015 en volgende jaren is het uitgangspunt dat het investeringsniveau gelijk blijft op een niveau van € 1,3 mln.

Doelmatigheid

Baten-lastenagentschap DHC Overzicht doelmatigheidsindicatoren							
Omschrijving Generiek Deel	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
% Huurprijsgeschillen afgerond binnen 4 maanden	58%	90%	90%	90%	90%	90%	90%
% Servicekostengeschillen afgerond binnen 4 maanden	49%	90%	90%	90%	90%	90%	90%
% Huurverhogingsgeschillen afgerond binnen 4 maanden	99%	90%	90%	90%	90%	90%	90%
% WOVH-geschillen afgerond binnen 8 weken	19%						
% WOVH-geschillen afgerond binnen 13 weken	44%	90%	90%	90%	90%	90%	90%
FTE-totaal (excl. externe inhuur)	62	63	69	69	69	69	69
Saldo van baten en lasten (%)	- 10%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Doorlichting uitgevoerd cq. gepland in:	2014						

*Toelichting op de doelmatigheidsindicatoren**Doorlooptijden*

Voor de doorlooptijden van geschilbeslechting staat in de Uitvoeringswet huurprijzen woonruimte een termijn van maximaal vier maanden. In de afgelopen jaren is geïnvesteerd in de ICT-ondersteuning van het behandelingsproces om deze termijn vanaf 2013 te kunnen realiseren. Ook de in 2012 doorgevoerde reorganisatie moet daaraan bijdragen. Omdat de Huurcommissie bij het behalen van vermelde doorlooptijd ook afhankelijk is van de medewerking van huurder en verhuurder (het verstrekken van de benodigde informatie, het meewerken aan onderzoek in de woning, aanwezigheid op hoorzittingen), kan de termijn van vier maanden niet in alle gevallen gerealiseerd worden. De wet kent de mogelijkheid in die gevallen gemotiveerd een langere doorlooptijd te hanteren. Om deze reden is het streven erop gericht in 2015 de maximale doorlooptijd van vier maanden voor 90% van de verzoeken te realiseren.

Voor de geschilbeslechting op basis van de Wet op het overleg huurders verhuurder geldt een wettelijke termijn van acht weken, met eveneens de mogelijkheid, indien nodig, gemotiveerd een langere doorlooptijd te hanteren. De ervaringen met de WOHV-geschillen leren dat partijen hechten aan overleg onder auspiciën van de Huurcommissie, als gevolg waarvan de termijn van acht weken niet gehaald wordt zonder dat dit op bezwaren van betrokkenen stuit. Om deze reden is als streeftermijn (voor 90% van de WOHV-geschillen) dertien weken geformuleerd.

Saldo van baten en lasten

Het saldo van baten en lasten (uitgedrukt als percentage van de totale baten) is feitelijk gezien geen doelmatigheidsindicator, want slechts de resultante van de teruglopende baten (waar de Huurcommissie geen invloed op heeft) bij dalende lasten.

Personeel

Het aantal medewerkers in vaste dienst neemt in 2015 ten opzichte van 2014 toe in het kader van het streven het aantal en het aandeel inhuur van externe medewerkers te verminderen.

De baten-lastenagentschappen

Doorlichting

De doorlichting van DHC zoals bedoeld in de Regeling agentschappen vindt plaats in 2014.

5. BIJLAGEN

5.1 ZBO's en RWT's

Bijlage Rechtspersonen met een Wettelijke Taak en Zelfstandige Bestuursorganen

Tabel 1: Overzicht Rechtspersonen met een Wettelijke Taak en Zelfstandige Bestuursorganen (vallend onder de Minister voor Wonen en Rijksdienst)

Naam organisatie	RWT	ZBO	Functie	Begrotings-artikel	Begrotings-ramingen (x € 1.000)	Verwijzing (URL-link) naar website RWT/ZBO
Bureau Architectenregister	x	x	Het beheren van het architectenregister. De Wet op de architectentitel heeft tot doelstelling het scheppen van waarborgen voor de vakbekwame beroepsuitoefening door bouwkundig architecten, stedenbouwers, tuin- en landschap- en interieurarchitecten, het uitvoeren van de EU-architectenrichtlijn en consumentenbescherming.	Artikel 4 «Uitvoering Rijkshuisvesting»	33	http://www.architectenregister.nl/
Centraal Fonds voor de Volkshuisvesting	x	x	Het houden van financieel toezicht op corporaties en de sector als geheel. Daarnaast verstrekking van sanering- en projectsteun in het belang van de volkshuisvesting.	Artikel 1 «Woningmarkt»	315	http://www.cfv.nl/
Stichting Waarborgfonds Eigen Woningen		x	Het bevorderen van het eigenwoningbezit en kwaliteitsverbetering woning; de stichting is verantwoordelijk voor het beleid en de uitvoering van de Nationale Hypotheek Garantie.	Artikel 1 «Woningmarkt»	0	http://www.nhg.nl/
Huurcommissie		x	Onafhankelijk beslechten van geschillen tussen huurders en verhuurders over onderhoud, huurprijs en servicekosten van huurwoningen. Daarnaast het toetsen op verzoek van de Belastingdienst van de redelijkheid van de huurprijs bij aanvraag van huurtoeslag.	Artikel 1 «Woningmarkt»	9.976	http://www.huurcommissie.nl/

Bijlagen

Tabel 2: Overzicht Rechtspersonen met een Wettelijke Taak en Zelfstandige Bestuursorganen (vallend onder andere Ministeries)

Naam organisatie	Ministerie	RWT	ZBO	Functie	Begrotingsartikel	Begrotingsramingen (x € 1.000)	Verwijzing (URL-link) naar website RWT/ZBO
Waarderingskamer	Financiën		x	De Waarderingskamer controleert of alle Nederlandse gemeenten de Wet waardering onroerende zaken (Wet WOZ) volgens de voorgeschreven regels uitvoeren. Verder houdt de Waarderingskamer toezicht op de uitvoering van de Basisregistratie waarde onroerende zaken. Op basis van de Wet WOZ dragen gemeenten voor dit doel bij in de kosten van de Waarderingskamer. Dit is verder uitgewerkt in artikel 5 van het Uitvoeringsbesluit kostenverrekening en gegevensuitwisseling Wet waardering onroerende zaken. Bepaald is dat gemeenten uit het gemeentefonds structureel voor de helft bijdragen in de begrote kosten van de Waarderingskamer.	Artikel 1 «Gemeentefonds»	1.821	http://www.waarderingskamer.nl

5.2 Verdiepingshoofdstuk

In de onderstaande tabellen is bij de nieuwe mutaties voor het jaar 2019 tevens de extrapolatiestand voor het artikelonderdeel meegenomen.

Artikel 1 Woningmarkt

Uitgaven (x € 1.000)						
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Stand ontwerpbegroting 2014	3.031.676	3.241.582	3.457.293	3.674.634	3.876.182	0
1.1 Betaalbaarheid	3.024.498	3.236.183	3.452.194	3.669.535	3.871.083	0
1.2 Onderzoek en kennisoverdracht	7.178	5.399	5.099	5.099	5.099	0
Mutaties 1e suppletoire begroting 2014					–	–
1.1 Betaalbaarheid	110.078	61.017	33.460	– 6.940	18.940	76.240
1.2 Onderzoek en kennisoverdracht	109.078	60.377	31.460	– 8.940	– 20.940	– 78.240
	1.000	640	2.000	2.000	2.000	2.000
Nieuwe mutaties	68	32.814	31.054	31.055	16	4.098.899
1.1 Betaalbaarheid	0	31.686	30.986	30.987	– 52	4.093.732
a. Huurtoeslag		31.040	31.040	31.040		
b. Afschaffen ouderentoeslag			– 22.000	– 22.000	– 22.000	– 22.000
1.2 Onderzoek en kennisoverdracht	68	1.128	68	68	68	5.167
waarvan:						
c. Herijking budgetten		1.060				
Stand ontwerpbegroting 2015	3.141.822	3.335.413	3.521.807	3.698.749	3.857.258	4.022.659
1.1 Betaalbaarheid	3.133.576	3.328.246	3.514.640	3.691.582	3.850.091	4.015.492
1.2 Onderzoek en kennisoverdracht	8.246	7.167	7.167	7.167	7.167	7.167
Ontvangsten (x € 1.000)						
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Stand ontwerpbegroting 2014	471.230	475.416	478.100	478.700	479.200	0
Mutaties 1e suppletoire begroting 2014	19.100	25.000	29.800	31.300	31.300	31.300
Nieuwe mutaties	0	700	0	0	0	479.400
Stand ontwerpbegroting 2015	490.330	501.116	507.900	510.000	510.500	510.700

Toelichting

a. Huurtoeslag

Het kabinet heeft besloten de bij voorjaarsnota 2014 voorgenen bezuiniging op de huurtoeslag van € 31 mln. vanaf 2015 niet door te voeren in 2015, 2016 en 2017.

b. Afschaffen ouderentoeslag

Het kabinet heeft besloten om per 2016 de verhoogde vrijstelling in box 3 voor ouderen (de ouderentoeslag) af te schaffen.

Deze maatregel leidt tot een lager beroep op de huurtoeslag van € 22 mln. vanaf 2016.

c. Herijking budgetten

Bij voorjaarsnota is extra budget beschikbaar gesteld zodat actuele gegevens over de ontwikkelingen op de woningmarkt beschikbaar zijn. Deze zijn noodzakelijk voor ondersteuning en doorrekening van het beleid.

Bijlagen

Daarbij is de periodiciteit van de WoON (WoonOnderzoek Nederland) teruggebracht naar drie jaar om de door de Kamer gevraagde jaarrapportages te kunnen leveren.

Artikel 2 Woonomgeving en bouw

Uitgaven (x € 1.000)						
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Stand ontwerpbegroting 2014	176.384	45.155	39.649	32.571	231.521	0
2.1 Energie en bouwkwaliteit	162.975	24.369	19.364	13.267	212.947	0
2.2 Woningbouwproductie	9.635	7.067	7.066	7.085	6.355	0
2.3 Kwaliteit woonomgeving	3.774	13.719	13.219	12.219	12.219	0
Mutaties 1e suppletoire begroting 2014	7.266	51.568	985	1.700	0	1.500
2.1 Energie en bouwkwaliteit	- 566	50.021	- 54	400	- 1.300	200
2.2 Woningbouwproductie	7.668	1.453	577	0	0	0
2.3 Kwaliteit woonomgeving	164	94	462	1.300	1.300	1.300
Nieuwe mutaties	- 6.482	4.900	400	400	400	231.421
2.1 Energie en bouwkwaliteit	- 64.610	- 10.900	- 200	- 200	- 200	212.447
waarvan:						
a. Revolverend fonds	- 60.000	- 15.000				
b. Nieuw systeem energielabel	- 4.300	4.300				
2.2 Woningbouwproductie	- 200	400	200	200	200	6.355
2.3 Kwaliteit woonomgeving	328	0	0	0	0	12.219
2.4 Revolverend Fonds Energiebesparing Verhuurders	58.000	15.400	400	400	400	400
waarvan:						
c. Revolverend fonds	60.000	15.000				
d. Uitvoeringskosten	- 2.000	400	400	400	400	400
Stand ontwerpbegroting 2015	177.168	101.623	41.034	34.671	231.921	232.921
2.1 Energie en bouwkwaliteit	97.799	63.490	19.110	13.467	211.447	212.647
2.2 Woningbouwproductie	17.103	8.920	7.843	7.285	6.555	6.355
2.3 Kwaliteit woonomgeving	4.266	13.813	13.681	13.519	13.519	13.519
2.4 Revolverend Fonds Energiebesparing Verhuurders	58.000	15.400	400	400	400	400
Ontvangsten (x € 1.000)						
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Stand ontwerpbegroting 2014	91	91	91	91	91	0
Nieuwe mutaties	0	0	0	0	0	91
Stand ontwerpbegroting 2015	91	91	91	91	91	91

Toelichting

a. en c. Revolverend fonds

In het in 2013 gesloten woonakkoord is besloten tot het oprichten van een revolverend fonds voor verhuurders (RFE II). Het fonds voorziet verhuurders van goedkope financiering voor energiebesparende projecten binnen de gebouwde omgeving. In de jaren 2014 en 2015 is hiervoor in totaal € 75 mln. beschikbaar. Het fonds is als instrument binnen een separaat artikelonderdeel vormgegeven binnen de begroting van Wonen en Rijksdienst. Middels deze budgetneutrale herschikking worden de middelen van het fonds verantwoord op het juiste instrument.

Bijlagen

b. Nieuw systeemenergielabel

Als onderdeel van het SER energieakkoord wordt voor het vernieuwde energielabel een geheel nieuw systeem ontwikkeld. Als gevolg van recente inzichten over de planning van de ontwikkeling en uitrol van dit systeem, schuift 4.3 mln. hiervoor van 2014 naar 2015.

d. Uitvoeringskosten

Dit betreft een meerjarige kasschuif van de uitvoeringskosten voor het Revolverend Fonds Energiebesparing verhuurders (RFE II). Deze kosten worden aanvankelijk gedekt binnen de beschikbare beleidsmiddelen voor het fonds (in totaal € 75 mln.). De verantwoording van de uitvoeringskosten vindt plaats op het instrument bijdragen baten-lasten agent-schappen. Doordat de beheerskosten één-op-één worden doorberekend in de renteopslag, worden de fondsbeheerskosten uiteindelijk terugverdiend binnen de beleidsmiddelen voor het fonds.

Artikel 3 Kwaliteit Rijksdienst

Uitgaven (x € 1.000)						
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Stand ontwerpbegroting 2014	17.896	17.696	17.355	17.070	16.828	0
3.1 Kwaliteit Rijksdienst	17.896	17.696	17.355	17.070	16.828	0
Mutaties 1e suppletoire begroting 2014	10.010	637	637	637	637	637
3.1 Kwaliteit Rijksdienst	10.010	637	637	637	637	637
Nieuwe mutaties	433	0	0	0	0	16.828
3.1 Kwaliteit Rijksdienst	433	0	0	0	0	16.828
Stand ontwerpbegroting 2015	28.339	18.333	17.992	17.707	17.465	17.465
3.1 Kwaliteit Rijksdienst	28.339	18.333	17.992	17.707	17.465	17.465

Ontvangsten (x € 1.000)						
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Stand ontwerpbegroting 2014	250	250	250	250	250	0
Mutaties 1e suppletoire begroting 2014	6.978	- 250	- 250	- 250	- 250	- 250
Nieuwe mutaties	92	0	0	0	0	250
Stand ontwerpbegroting 2015	7.320	0	0	0	0	0

Bijlagen

Artikel 6 Uitvoering Rijksvastgoedbeleid

Uitgaven (x € 1.000)						
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Stand ontwerpbegroting 2014	144.826	144.146	143.227	139.809	139.135	0
6.1 Een doelmatige uitvoeringspraktijk van de Rijkshuisvesting	57.753	57.716	57.823	55.694	55.566	0
6.2 Beheer materiele activa	87.073	86.430	85.404	84.115	83.569	0
Mutaties 1e suppletoire begroting 2014	10.058	3.544	4.072	4.547	4.498	4.006
6.1 Een doelmatige uitvoeringspraktijk van de Rijkshuisvesting	720	- 1.105	- 65	435	435	0
6.2 Beheer materiele activa	9.338	4.649	4.137	4.112	4.063	4.006
Nieuwe mutaties	0	0	- 900	- 900	- 900	138.335
6.1 Een doelmatige uitvoeringspraktijk van de Rijkshuisvesting	0	0	- 900	- 900	- 900	54.966
6.2 Beheer materiele activa	0	0	0	0	0	83.369
Stand ontwerpbegroting 2015	154.884	147.690	146.399	143.456	142.733	142.341
6.1 Een doelmatige uitvoeringspraktijk van de Rijkshuisvesting	58.473	56.611	56.858	55.229	55.101	54.966
6.2 Beheer materiele activa	96.411	91.079	89.541	88.227	87.632	87.375
Ontvangsten (x € 1.000)						
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Stand ontwerpbegroting 2014	116.841	118.741	117.141	136.741	136.741	0
Mutaties 1e suppletoire begroting 2014	4.970	1.500	1.500	1.500	1.500	1.500
Nieuwe mutaties	0	0	0	0	0	136.741
Stand ontwerpbegroting 2015	121.811	120.241	118.641	138.241	138.241	138.241

5.3 Moties en toezeggingen

A.1 In behandeling zijnde moties

Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken
De motie van het lid Paulus Jansen c.s.; Verzoekt de regering om, de effecten van zelfrealisatie grondig te onderzoeken en de uitkomsten te delen met de Tweede Kamer	Kamerdebat 11-03-2014 Rapport tijdelijke commissie huizenprijzen	De Tweede Kamer wordt in najaar 2014 geïnformeerd.
De motie van het lid Barth c.s.; Verzoekt de regering haar visie uit te werken op de demografische ontwikkelingen van de komende 20 jaar, de te verwachten daar uit voortvloeiende sociaal-economische ontwikkelingen en de maatregelen die noodzakelijk zijn om een evenwichtige verdeling van welvaart en welzijn over het hele land te borgen, en de Eerste Kamer daarover uiterlijk 1 januari 2015 over te berichten	Kamerdebat 29-10-2013 Algemene Politieke Beschouwingen	De Eerste en Tweede Kamer worden voor 1 januari 2015 geïnformeerd.
De motie van de leden Monasch en Koolmees; Roept de regering op, om samen met de bouwsector, corporatiesector en decentrale overheden een routekaart voor 2020 te ontwikkelen waarin innovatie, duurzaamheid en betaalbaarheid met elkaar worden verenigd	Kamerdebat 11-03-2014 Rapport tijdelijke commissie huizenprijzen	De Tweede Kamer wordt in najaar 2014 geïnformeerd.
De motie van het lid Th. de Graaf c.s.; Verzoekt de regering nadrukkelijk om de coördinatie van het privatiserings- en verzelfstandigingsbeleid in het algemeen te beleggen bij de meest aangewezen Minister op het Ministerie van BZK	Kamerdebat 21-01-2014	De Eerste Kamer wordt eind 2014 geïnformeerd.
De motie van het lid Schouw; Verzoekt de regering, het aanbieden van opleidingen zo veel mogelijk aan de markt te laten en de Rijksacademies te beperken tot specialistische opleidingen of opleidingen waarbij sprake is van beleidsintimiteit	Kamerdebat 03-07-2014 Hervorming Rijksdienst	De Minister zal (bij de Jaarrapportage Bedrijfsvoering Rijk 2014) de Tweede Kamer informeren over de resultaten van het huidige kabinet op het gebied van leren en opleiden (tav opleidingsinstututen en academies bij de Rijksdienst) en over de uitvoering van deze motie
De motie van het lid Ortega-Martijn; Verzoekt de regering, in kaart te brengen in hoeverre corporaties deze gegevens bewaren en voor welke doelen deze worden gebruikt, en met nadere regelgeving te komen met als doel dat deze gegevens worden verwijderd zodra het niet meer noodzakelijk is om deze gegevens te bewaren	Kamerdebat 04-04-2012 Wijziging van de Uitvoerings-wet huurprijzen woonruimte en Boek 7 van het Burgerlijk Wetboek (huurverhoging op grond van inkomen, 33 129)	In de brief Evaluatie uitvoering inkomensafhankelijke huurverhoging van 11 oktober 2013 (Kamerstukken II 2013/14, 27 926, nr. 206) is aangegeven dat het al dan niet langer dan noodzakelijk bewaren van inkomens-gegevens nog niet in kaart kan worden gebracht doordat nog niet over alle huurverhogingsgeschillen is beslist. Onderzoek zou plaatsvinden in eerste kwartaal 2014, maar is uitgesteld wegens nieuwe werkwijze uitvoering inkomensafhankelijke huurverhoging 2014, waaraan de verhuurders hun bedrijfsvoering in eerste en tweede kwartaal moesten aanpassen. Onderzoek vindt nu plaats na zomer 2014, waarna in najaar 2014 aan de Kamer gerapporteerd wordt.

Bijlagen

Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken
De motie van de leden Monasch en Schouten; Verzoekt de regering, de condities te creëren waardoor de propositie «nul op de meter»-renovatie ook voor brede groepen particuliere woningeigenaren beschikbaar komt en hiervoor: de initiatiefnemers van de Stroomversnelling te verzoeken eraan bij te dragen dat kennis over «nul op de meter»-woningenrenovaties breed in de bouwsector beschikbaar komt; in gesprek te gaan met deze initiatiefnemers en met banken, de koplopende bouwpartijen en belanghebbende partijen, zoals de Vereniging Eigen Huis, teneinde banken te bewegen te komen tot een uniform bancaire product, met als uitgangspunt dat de energienota kan worden aangewend als een (toereikend) investeringsbedrag voor het realiseren van «nul op de meter»-renovatie van bestaande particuliere woningen	Kamerdebat 20-11-2013 Begroting Wonen en Rijksdienst	De Tweede Kamer wordt in najaar 2014 geïnformeerd.
De motie van het lid Paulus Jansen; Verzoekt de regering, te onderzoeken hoe een uitspraak van de huurcommissie over een casus bij onzelfstandige woonruimte actiever ingezet kan worden voor het verbeteren van de situatie voor de andere huurders in het pand en de Tweede Kamer hierover zo snel mogelijk te rapporteren	Kamerdebat 28-01-2014 Wijziging van Boek 7 van het Burgerlijk Wetboek en de Uitvoeringswet huurprijzen woonruimte in verband met de modernisering en vereenvoudiging van de werkwijze van de huurcommissie (33 698)	De Tweede Kamer wordt begin 2015 geïnformeerd.
De motie van het lid Visser; Verzoekt de regering, bij de evaluatie van de wet specifiek in te gaan op de bewezen effectiviteit van de extra regelgeving; Verzoekt de regering voorts, regelgeving bij gebleken ineffectiviteit terug te draaien en zo mogelijk te vervangen door effectievere maatregelen op het gebied van bijvoorbeeld gedragsveranderingen als alternatief voor de extra regelgeving	Kamerdebat 24-09-2013 Bouwregelgeving	De Tweede Kamer wordt medio 2017 geïnformeerd.
De motie van de leden Knops en Verhoeven; Verzoekt de regering om, vanaf 2014 jaarlijks voorafgaand aan de begrotingsbehandeling een rapportage aan de Kamer te sturen met daarin naast een overzicht van de voor de ontwikkelingen op de woningmarkt relevante indicatoren ook een overzicht inzake de betaalbaarheid voor de verschillende groepen woningzoekenden en dit te plaatsen tegen de achtergrond van het aantal uitzettingen, gedwongen verkopen, cijfers van het Nibud en de energiekosten	Kamerdebat 20-11-2013 Begroting Wonen en Rijksdienst	Voorafgaand aan de begrotingsbehandeling ontvangt de Tweede Kamer een rapportage (najaar 2014) met daarin naast een overzicht van de voor de ontwikkelingen op de woningmarkt relevante indicatoren ook een overzicht inzake de betaalbaarheid voor de verschillende groepen.

Bijlagen

Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken
De motie van de leden Visser en Knops; Verzoekt de regering om bij de uitwerking van de Omgevingswet en Natuurbeschermingswet de economische gevolgen voor (agrarische) ondernemers in kaart te brengen en hier de Kamer op korte termijn over te informeren; Verzoekt de regering om, indien de uitkomsten van bovengenoemd onderzoek hiertoe aanleiding geven, spoedig met bouwregelgevingsvoorstellen te komen die het ondernemingsklimaat verbeteren	Kamerdebat 20-11-2013 Begroting Wonen en Rijksdienst	Na het zomerreces 2014 wordt de Tweede Kamer geïnformeerd.
De motie van de leden Verhoeven en Visser; Verzoekt de regering, het energiebesparingsfonds ook beschikbaar te maken voor vrijesectorhuurwoningen	Kamerdebat 19-12-2013 Energiebesparing gebouwen	De Tweede Kamer wordt in najaar 2014 geïnformeerd.
De motie van het lid Van Bochove; Verzoekt de regering, om na de eerste jaarverslagen die opgesteld zijn na inwerkingtreding van de herzieningswet, te evalueren of de vereisten uit beide wetten voldoende zijn om te borgen dat woningcorporaties voldoende legitimiteit binnen het werkgebied hebben voor hun beslissingen; Verzoekt de regering, direct na deze evaluatie en uiterlijk voor 1 januari 2015 aan te geven op welke wijze het element van «voice», zoals dat in het WRR-rapport Maatschappelijke dienstverlening is verwoord, nadrukkelijker gekoppeld kan worden aan het interne toezicht, zodat de woningcorporaties weer ingebed raken in de samenleving door brede vormen van participatie en betrokkenheid van huurders, potentiële huurders en andere lokale betrokkenen (stakeholders)	Kamerdebat 26-06-2012 Herzieningswet toegelaten instellingen volkshuisvesting (32 769)	De evaluatie zal medio 2015 plaatsvinden op basis van de jaarverslagen over 2014, waarna de Tweede Kamer zal worden geïnformeerd.

A.2 Uitgevoerde moties

Omschrijving motie	Vindplaats	Stand van zaken
De gewijzigde motie Monasch en Van Dekken; Verzoekt de regering in overleg te treden met de koepelorganisatie voor woningcorporaties en de direct betrokken corporaties om te bevorderen dat corporaties blijven investeren in de leefbaarheid van kleine kernen; Verzoekt de regering dit beleid in samenhang te zien met andere voorzieningen zoals het beleid ten aanzien van kleine scholen	Kamerdebat 19-01-2012 Bevolkingsdaling	Afgedaan. Er is met alle betrokkenen overleg geweest over krimp en hun aanwezigheid in de kleine kernen.
De motie van het lid Ortega-Martijn; Verzoekt de regering, dit proces voor het einde van het jaar te evalueren in overleg met Aedes en de Woonbond en de Kamer te informeren over het aantal aangevraagde verklaringen en de verdeling over de inkomensgroepen van deze verklaringen	Kamerdebat 04-04-2012 Wijziging van de Uitvoeringswet huurprijzen woonruimte en Boek 7 van het Burgerlijk Wetboek (huurverhoging op grond van inkomen, 33 129	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 11 oktober 2013 per brief geïnformeerd (TK 2013–2014, 27 926 nr. 206)

Bijlagen

Omschrijving motie	Vindplaats	Stand van zaken
De motie van het lid Pechtold c.s.; Verzoekt de regering, de gevolgen van deze maatregelen voor de financiële positie van woningcorporaties, de doorstroming op de huurmarkt en de toekomstige woningbouwopgave in kaart te brengen	Kamerdebat 13-11-2012 Debat over de regeringsverklaring	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 13 februari 2014 per brief geïnformeerd (TK 2013–2014, 32 847 nr. 42)
De motie van de leden Van Toorenburg en Visser; Verzoekt de regering om, namens de lidstaat Nederland deze commissie-Stoiber een brandbrief te sturen met het verzoek om de betreffende richtlijn door te lichten op administratieve lasten en de totstandkoming te evalueren zodat hieruit lessen voor de toekomst worden getrokken	Kamerdebat 15-11-2012 Wet kenbaarheid energieprestaties gebouwen (33 124) re- en dupliek	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 3 juli 2013 per brief geïnformeerd (TK 2013–2014, 32 757 nr. 74)
De motie van de leden Paulus Jansen en Albert de Vries; Verzoekt de regering, private toetsing aan het Bouwbesluit pas mogelijk te maken op het moment dat ook de verplichte verzekerde rechtsbescherming van opdrachtgevers, gebruikers en derden afdoende is geregeld	Kamerdebat 19-12-2012 Bouwregelgeving en brandveiligheid	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 27 november 2013 per brief geïnformeerd (TK 2013–2014, 32 757 nr. 91)
De motie van de leden Albert de Vries en Paulus Jansen; Verzoekt de regering, te onderzoeken hoe het toezicht op veiligheidsaspecten van complexe bouwwerken effectiever en minder versnipperd ingericht kan worden, bijvoorbeeld door relevante inspectieactiviteiten van bouwtoezicht, brandweer en Arbeidsinspectie onder te brengen bij de veiligheidsregio's of de RUD's en de Tweede Kamer hierover uiterlijk bij de indiening van de begroting 2014 te informeren	Kamerdebat 19-12-2012 Bouwregelgeving en brandveiligheid	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 27 november 2013 per brief geïnformeerd (TK 2013–2014, 32 757 nr. 91)
De motie van de leden Visser en Monasch; Verzoekt de regering, in de vormgeving van het nieuwe systeem van woningwaardering er rekening mee te houden dat de bedoelde woningen ook in veranderende omstandigheden onderdeel blijven uitmaken van de voorraad in de vrije huursector	Kamerdebat 20-12-2012 Begroting Wonen en Rijksdienst	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 13 september 2013 per brief geïnformeerd (TK 2012–2013, 32 847 nr. 86)
De motie van het lid Knops; Verzoekt de regering, uit te spreken dat zij het tarief van de hypotheekrenteaftrek in deze regeerperiode niet verder zal aanpassen dan de verlaging die reeds is aangekondigd in het regeerakkoord	Kamerdebat 20-12-2012 Begroting Wonen en Rijksdienst	Afgedaan. De motie is afgedaan in de memorie van toelichting van het wetsvoorstel Wet maatregelen woningmarkt 2014.
De motie van het lid Albert de Vries; Verzoekt de regering om, op korte termijn voor al haar leegstaande of vrijkomende vastgoed een passend transformatieplan op te stellen waarmee transformatie op korte termijn geconcretiseerd kan worden in samenwerking met de betreffende gemeentes	Kamerdebat 26-02-2013 Rijkshuisvesting en Rijksvastgoed	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 25 juni 2013 per brief geïnformeerd (TK 2012–2013, 31 490 nr. 122)

Bijlagen

Omschrijving motie	Vindplaats	Stand van zaken
De motie van het lid Albert de Vries c.s.; Verzoekt de regering bij de uitwerking van de taakstelling door middel van tijdige en actieve coördinatie tussen alle betrokkenen organisaties te voorkomen dat de provincies Friesland, Groningen, Drenthe, Limburg en Zeeland per saldo onevenredig worden getroffen; Verzoekt de regering voorts: Voor 1 juli 2013 de per provincie uitgewerkte plannen voor herhuisvesting van rijksdiensten inclusief defensie, politie, justitie, gevangeniswezen, UWV, Kamers van Koophandel, inspecties en andere zbo's – aan de Kamer te sturen	Kamerdebat 26-02-2013 Rijkshuisvesting en Rijksvastgoed	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 28 juni 2013 per brief geïnformeerd (TL 2012–2013, 31 490 nr. 128)
De motie van het lid Paulus Jansen; Verzoekt de regering, periodiek te rapporteren over de ontwikkeling van aard en omvang van tijdelijke verhuur	Kamerdebat 20-03-2013 Wijziging van de Leegstandswet in verband met de verruiming van de mogelijkheden voor tijdelijke verhuur bij leegstand van gebouwen en woningen (33 436)	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 5 november 2013 per brief geïnformeerd (TK 2013–2014, 33 436 nr. 38)
De motie van het lid Paulus Jansen; Verzoekt de regering, in overleg te gaan met de koepel van woningcorporaties, Aedes, opdat woningcorporaties waar het gaat om tijdelijke leegstand enkel werken met tijdelijke verhuurcontracten zoals gedefinieerd onder de Leegstandwet	Kamerdebat 20-03-2013 Wijziging van de Leegstandswet in verband met de verruiming van de mogelijkheden voor tijdelijke verhuur bij leegstand van gebouwen en woningen (33 436)	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 5 november 2013 per brief geïnformeerd (TK 2013–2014, 33 436 nr. 38)
De motie van het lid Visser; Verzoekt de regering, op korte termijn met de Nederlandse Vereniging van Banken (NVB) en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) in gesprek te gaan, teneinde te bekijken op welke wijze het regime in de Leegstandwet verder kan worden vereenvoudigd en daarbij de verschillen in de hoogte van de leges te betrekken, en de Kamer daarover te informeren	Kamerdebat 20-03-2013 Wijziging van de Leegstandswet in verband met de verruiming van de mogelijkheden voor tijdelijke verhuur bij leegstand van gebouwen en woningen (33 436)	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 11 april 2014 per brief geïnformeerd (TK 2013–2014, 27 926 nr. 218)
De motie van het lid Ouwehand c.s.; Verzoekt de regering, het aanpakken van onnodige verlichting van kantoren en winkels mee te nemen in de uitwerking voor energiebesparing in de gebouwde omgeving	Kamerdebat I&M inzake Duurzame ontwikkeling en beleid	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 29 november 2013 per brief geïnformeerd (TK 2013–2014, 30 196 nr. 227)
De motie van het lid Verhoeven; Verzoekt de regering, in overleg te gaan met de VTW en Aedes om te kijken op welke wijze een artikel betreffende permanente educatie van de leden van de raad van commissarissen opgenomen kan worden in de governancecode van woningcorporaties en de Kamer hier voor de zomer van 2013 over te informeren	Kamerdebat 27-03-2013 Woningcorporaties	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 10 september 2013 per brief geïnformeerd (TK 2012–2013, 29 453 nr. 329)

Bijlagen

Omschrijving motie	Vindplaats	Stand van zaken
De motie van het lid Knops; Roept de regering op om, het voor mensen van wie een bankinstelling, verzekeraar dan wel tussenpersoon voor 1 april een schriftelijke aanvraag heeft ontvangen, dan wel voor mensen die voor 1 april beschikken over een ontvangstbevestiging dan wel een schriftelijke afwijzing van een mondelinge aanvraag bij een bankinstelling, verzekeraar dan wel tussenpersoon, mogelijk te maken dat alsnog genoemde aanvragen in behandeling kunnen worden genomen en die te laten vallen onder het voornoemde overgangsrecht, tenzij de (verhoging van de) KEW, BEW of SEW ten gevolge van die aanvraag op 31 december 2013 nog niet tot stand is gekomen	Kamerdebat 03-04-2013 Afspraken woningmarkt	Afgedaan. Naar aanleiding van de motie is op 31 mei jl. in de Staatscourant een beleidsbesluit van de Staatssecretaris van Financiën gepubliceerd (Stc. 2013, nr. 14085), waarin is neergelegd op welke wijze het kabinet aangenomen motie ten uitvoer brengt.
De motie van het lid Visser; Verzoekt de regering, binnen het geraamde kader van de opbrengst van de verhuurderheffing, te weten 1,7 miljard in 2017, verschillende varianten van de verhuurderheffing uit te werken, in die zin dat er rekening wordt gehouden met de verschillende investeringsopgaven en deze uitwerkingen inclusief effecten en haalbaarheid uiterlijk 15 juni 2013 aan de Kamer voor te leggen	Kamerdebat 03-04-2013 Afspraken woningmarkt	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 20 juni 2013 per brief geïnformeerd (TK 2012–2013, 32 847 nr. 76)
De motie van het lid Albert de Vries; Verzoekt de regering, in overleg te treden met het Kennis Centrum Aanpak Funderingproblematiek (KCAF) om mede op basis van de door dit kenniscentrum gedane suggesties tot een oplossing van deze financieringsproblematiek te komen	Kamerdebat 04-06-2013 VAO Bouwregelgeving, energiebesparing en brandveiligheid	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 17 februari 2014 per brief geïnformeerd (TK 2013–2014, 30 136 nr. 37)
De motie van het lid Verhoeven c.s.; Verzoekt de regering om, voorafgaand aan de novelle op de herzieningswet, de Kamer een overzicht te sturen met de voorziene waarborgen die moeten voorkomen dat het financieel toezicht ondergeschikt kan worden aan beleidsmatige afwegingen	Kamerdebat 04-06-2013 VAO Toezicht woningcorporaties	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 10 september 2013 per brief geïnformeerd (TK 2012–2013, 29 453 nr. 329)
De motie van het lid Visser c.s.; Verzoekt de regering om een reactie op het rapport die als basis kan dienen voor een debat met de Minister voor Wonen en Rijksdienst	Kamerdebat 27-06-2013 Debat Tweede Kamer met de tijdelijke commissie Huizenprijzen	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 18 oktober 2013 per brief geïnformeerd (TK 2013–2014, 33 194 nr. 10)
De motie van het lid Albert de Vries c.s.; Verzoekt de regering, uiterlijk 1 oktober aanvullende voorstellen te doen om het verlies aan werkgelegenheid bij de brede rijksoverheid in de provincies Friesland en Drenthe alsnog substantieel te verminderen	Kamerdebat 04-07-2013 VAO Rijkshuisvesting	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 27 september 2013 per brief geïnformeerd (TK 2013–2014, 31 490 nr. 133)

Bijlagen

Omschrijving motie	Vindplaats	Stand van zaken
De motie van het lid Albert de Vries c.s.; Verzoekt de regering, bij de invulling van de komende afslanking vanaf 2016 die coördinatie al op voorhand op zich te nemen en aan de betreffende rijksdiensten de inspanningsverplichting mee te geven dat de provincies Friesland, Drenthe, Limburg en Zeeland bij deze nieuwe operatie per saldo niet meer dan gemiddeld werkgelegenheid mogen verliezen	Kamerdebat 04-07-2013 VAO Rijkshuisvesting	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 27 september 2013 per brief geïnformeerd (TK 2013–2014, 31 490 nr. 133)
De motie van het lid Monasch; Verzoekt de regering, in het kader van de herziene Woningwet de Tijdelijke regeling diensten van algemeen economisch belang toegelaten toegelaten instellingen volkshuisvesting aan te passen conform de grens uit de brief d.d. 30 oktober 2012 en voorts met de Europese Commissie ophoging van deze grens naar € 43.000 te bespreken en over het resultaat hiervan de Kamer uiterlijk bij de behandeling van de herziene Woningwet te informeren	Kamerdebat 20-11-2013 Begroting Wonen en Rijksdienst	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 11 april 2014 per brief geïnformeerd (TK 2013–2014, 32 847 nr. 119)
De motie van het lid Albert de Vries; Verzoekt de regering, prioriteit te geven aan de vereenvoudiging van de bouwregelgeving en daarbij de genoemde voorstellen te betrekken	Kamerdebat 20-11-2013 Begroting Wonen en Rijksdienst	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 7 februari 2014 per brief geïnformeerd (TK 2013–2014, 32 757, nr. 92)
De motie van het lid Paulus Jansen; Verzoekt de regering om, na overleg met de branchevereniging, waterdichte afspraken te maken over een sluitend kwaliteitssysteem voor het energielabel utiliteitsbouw en de Kamer hierover voor 1 april 2014 te informeren	Kamerdebat 19-12-2013 Energiebesparing gebouwen	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 1 april 2014 per brief geïnformeerd (TK 2013–2014, 30 136 nr. 38)
De motie van de leden Paulus Jansen en Monasch; Verzoekt de regering om, het ambitieniveau EPN=0,4 per 1 januari 2015 te handhaven	Kamerdebat 19-12-2013- Energiebesparing gebouwen	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 10 februari 2014 per brief geïnformeerd (TK 2013–2014, 30 196 nr. 233)

B.1 In behandeling zijnde toezeggingen

Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken
De Minister zegt de Tweede Kamer toe te gaan kijken naar de juridische mogelijkheden een sanctie op te leggen als een verhuurder sleutelgeld vraagt aan huurders (lid Verhoeven zal de Minister informatie aanreiken over de omvang van deze problematiek) en de Tweede Kamer daarover te informeren	Kamerdebat 14-05-2014 Woningmarkt en Huursector	Onderzoek is gestart. Autoriteit Consument en Markt wordt bij het onderzoek betrokken. Medio najaar 2014 wordt de Tweede Kamer middels een rapportage geïnformeerd.
De Minister zegt het lid Monasch toe in overleg met belanghebbenden in kaart te brengen van mogelijke belemmeringen bij energiezuiniger maken van sociale huurwoningen, hierbij in ieder geval de 70% vereiste meenemen en hierover aan de Tweede Kamer te rapporteren	Kamerdebat 18-12-2013 Energiebesparing gebouwde omgeving	In brief aan de Tweede Kamer d.d. 20 juni jl. is gemeld dat de Tweede Kamer over de uitkomsten van het onderzoek in het derde kwartaal van 2014 geïnformeerd zal worden.

Bijlagen

Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken
De Minister zegt de Tweede Kamer toe aan Aedes te zullen vragen om de benchmark openbaar te maken en de Tweede Kamer te informeren over de reactie op dit verzoek.	Kamerdebat 05-02-2014 Woningcorporaties	De Tweede Kamer wordt na zomer 2014 – middels een update op basis van lopende gesprekken met Aedes – geïnformeerd.
De Minister zegt toe de Tweede Kamer (deze zomer) een screeningsvoorstel (wijziging Wbmgp; woningzoekenden met crimineel verleden of overlastgevend gedrag) toe te zenden	Kamerdebat 03-03-2014 Uitbreiding wet bijzondere maatregelen grootstedelijke problematiek, Woningwet, Huisvestingswet	Afhankelijk van de besluitvorming en uitkomst van de consultatie en adviezen, zal naar verwachting eind 2014 een wetsvoorstel bij de Tweede Kamer kunnen worden ingediend.
De Minister zegt toe de Tweede Kamer te informeren (in 2013) over een nader uit te voeren onderzoek om meer inzicht in de MKBA-resultaten te krijgen voor deze mogelijkheden (toegesplitst op nieuwbouw en de in zijn rapport beschreven ambitie van de CG-Raad)	Brief d.d. 28-08-2013 inzake Toezeggingen bouwregelgeving en brandveiligheid	De Tweede Kamer wordt na zomer 2014 geïnformeerd.
De Minister zegt de Eerste Kamer, naar aanleiding van vragen van de leden Duivesteyn (PvdA) en Kuiper (ChristenUnie), toe met de betrokken maatschappelijke organisaties te overleggen over de totstandkoming van een nationaal akkoord op het terrein van het wonen (T01670)	Kamerdebat 12-03-2013 33 330 Wijziging van Boek 7 van het Burgerlijk Wetboek en de Uitvoeringswet huurprijzen woonruimte (huurverhoging op grond van een tweede categorie huishoudinkomens)	De toezegging wordt meegenomen in de uitwerking van de modernisering van het WWS en de huursombenadering eind 2014/begin 2015
De Minister zegt toe (na zomer 2014) de I-strategie naar de Tweede Kamer te zenden	Kamerdebat 02-06-2014 Openbaar verhoor parlementaire enquete ICT	De Tweede Kamer wordt na zomer 2014 geïnformeerd.
De Minister zegt de Tweede toe (zodra de uitspraken van het Europese hof over implementatie van de EPBD door individuele EU lidstaten duidelijk zijn) de Tweede Kamer te informeren of er ruimte is voor het verder terugdringen van administratieve lasten van burgers als gevolg van het vernieuwde energielabel woningbouw	Kamerdebat 01-07-2014 Energiebesparing	De Tweede Kamer zal in najaar 2014 worden geïnformeerd zodra de uitspraken van het Europese hof over implementatie van de EPBD door individuele EU lidstaten duidelijk zijn
De Minister zegt toe mee te denken over financieringsmaatregelen voor particulier bezit in Rotterdam Zuid en zal de Tweede Kamer hierover informeren met de voortgangsrapportage	Kamerdebat 27-11-2013 Leefbaarheid achterstandswijken	De Voortgangsrapportage wordt najaar 2014 naar de Tweede Kamer gestuurd.
De Minister zegt de Tweede Kamer toe een integrale reactie naar de Tweede Kamer en het plattelandsparlament op de aanbevelingen in het manifest plattelandsparlament te sturen	Kamerdebat 27-11-2013 Leefbaarheid achterstandswijken	De toezegging wordt meegenomen bij de uitwerking van de motie Barth (33 750, F), die gepland staat voor najaar 2014.
De Minister heeft aangegeven in 2014 de regels rond de achtervangovereenkomst met WSW aan te passen en daarbij nogmaals te bezien of meer efficiency-prikkels in WSW systeem kunnen worden opgenomen (toezegging naar aanleiding vraag VVD) en de Tweede Kamer daarover te informeren	Kamerdebat 04-12-2013 Woningcorporaties	De Tweede Kamer wordt medio 2014 geïnformeerd.

Bijlagen

Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken
De Minister voor Wonen en Rijksdienst zegt de Eerste Kamer, naar aanleiding van een opmerking van het lid Duivesteyn (PvdA), toe voor eind 2014 komen met een uitwerking van de wooncoöperatie als nieuwe vorm van toegelaten instelling met een wettelijke basis (T01832)	Kamerdebat 17-12-2013 Wet maatregelen woningmarkt 2014	De Eerste en Tweede Kamer zijn voor de zomer geïnformeerd over de consultatie van de sector. In najaar 2014 worden de Eerste- en Tweede Kamer geïnformeerd over de verdere uitwerking van de wooncoöperatie.
De Minister zegt de Eerste Kamer, naar aanleiding van opmerkingen van de leden Duivesteyn (PvdA) en De Vries-Leggedoor (CDA), toe om, in samen-hang met de huursombenadering, eventuele fiscale alternatieven voor de huurverhoging op grond van inkomen in kaart te brengen en te schetsen (T01671)	Kamerdebat 12-03-2013 33 330 Wijziging van Boek 7 van het Burgerlijk Wetboek en de Uitvoeringswet huurprijzen woonruimte (huurverhoging op grond van een tweede categorie huishoudinkomens	De toezegging wordt meegenomen bij de uitwerking van de huursombenadering medio eind 2014/begin 2015.
De Minister zegt toe de Tweede Kamer (medio in de loop van 2014) te informeren over de effectiviteit van (het plaatsen) van rookmelders (evaluering) en zo nodig te komen met verbetervoorstellen	Brief d.d. 28-08-2013 inzake Toezeggingen bouwregelgeving en brandveiligheid	De Tweede Kamer wordt eind jaar 2014 geïnformeerd.
De Minister zegt de Tweede Kamer toe nader (in 2014) te informeren over de BTW-verhoging voor isolatie-materialen	Kamerdebat 01-07-2014 Energiebesparing	De Tweede Kamer wordt eind jaar 2014 geïnformeerd.
De Minister zegt toe de Tweede Kamer te informeren voor de begrotingsbehandeling 2015 (in 2014) inzake de vraag of sloop-nieuwbouw in aanmerking kan komen voor financiële regelingen voor energiebesparing	Kamerdebat 01-07-2014 Energiebesparing	De Tweede Kamer wordt eind jaar 2014 geïnformeerd.
De Minister zegt toe (eind van het jaar 2014) de Tweede Kamer de resultaten van de beleidsdoorlichting en midterm review van het programma Bevolkingsdaling toe te zenden	Brief d.d. 11-07-2014 inzake Reactie op Initiatiefnota «Regionale verschillen; omgaan met krimp»	De Tweede Kamer wordt eind jaar 2014 geïnformeerd.
De Minister zegt toe (najaar 2014) de Tweede Kamer te informeren over de uitkomst van de besprekingen met de genoemde gebieden (anticiperregio's die aan het criterium van minimaal 2,5% geprognoseerde bevolkingsafname tot 2040 voldoen)	Brief d.d. 11-07-2014 inzake Reactie op Initiatiefnota «Regionale verschillen; omgaan met krimp»	De Tweede Kamer wordt in najaar 2014 geïnformeerd.
De Minister zegt toe de Tweede Kamer te informeren over de huurindex in juni/juli op basis van gegevens CBS (in het kader van het EWF)	Kamerdebat 11-06-2014 Koopsector en restschulden	De Tweede Kamer wordt in najaar 2014 geïnformeerd.
De Minister zegt toe dat in de brief van Staatssecretaris SZW de Tweede Kamer geïnformeerd wordt (na het zomerreces 2014) over de mogelijkheid om pensioengeld in te zetten voor aflossen van de hypotheekschuld	Kamerdebat 11-06-2014 Koopsector en restschulden	De verkenning wordt op verzoek van de Tweede Kamerfracties van D66, de ChristenUnie en de SGP uitgebreid met een alternatief voorstel. De uitkomsten van de verkenning worden in het najaar 2014 aan de Tweede Kamer aangeboden.
De Minister zegt toe (najaar 2014) gedurende de looptijd van het Nationaal Energiebespaarfonds ieder jaar een rapportage sturen aan de Tweede Kamer over de resultaten.	Brief d.d. 20-06-2014 inzake Voortgang aantal rijksacties Energieakkoord voor energiebesparing woningen	De Tweede Kamer wordt in najaar 2014 geïnformeerd.

Bijlagen

Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken
De Minister zegt toe de Tweede Kamer (najaar 2014) – na overleg met de marktpartijen – over aanpassingen van de minimumeisen voor de energieprestatie van gebouwen in te voeren bij de volgende aanscherping in 2020 te informeren	Brief d.d. 20-06-2014 inzake Voortgang aantal rijksacties Energieakkoord voor energie-besparing woningen	De Tweede Kamer wordt in najaar 2014 geïnformeerd.
De Minister zegt toe (beantwoording via EZ) de Tweede Kamer te informeren (na zomerreces 2014) over de effecten op subsidies bij garanties van oorsprong (groene stroom)	Kamerdebat 26-06-2014 Hervorming Rijksdienst	De Tweede Kamer wordt in najaar 2014 geïnformeerd.
De Minister zegt toe de Tweede Kamer (najaar 2014) een overzicht van de risicovolle ICT-projecten de budgettering en de gemaakte kosten te doen toekomen.	Kamerdebat 26-06-2014 Hervorming Rijksdienst	De Tweede Kamer wordt in najaar 2014 geïnformeerd.
De Minister zegt toe de (najaar 2014) uitgebreide reactie brief voorzitter ARK inzake rijksgebouwen, schriftelijk te delen met de Tweede Kamer (waar nodig vertrouwelijk)	Kamerdebat 26-06-2014 Hervorming Rijksdienst	De Tweede Kamer wordt in najaar 2014 geïnformeerd.
De Minister zegt de Tweede Kamer toe (na zomer 2014) een uitgebreide reactie te doen toekomen op het rapport van het PBL over «Op weg naar een klimaatneutrale woningvoorraad in 2050»	Kamerdebat 01-07-2014 Energiebesparing	De Tweede Kamer wordt na zomer 2014 geïnformeerd.
De Minister zal de Tweede Kamer nader informeren over Nationaal Hypotheek Instituut (op de uitwerking en minimale omvang voor de NHI)	Kamerdebat 03-09-2013 De studie naar extra hypotheekbetalingen en hogere winsten van banken	Zodra de kwartiermaker het inrichtings- en realisatieplan heeft opgeleverd zal dit medio najaar 2014 aan de Tweede Kamer worden aangeboden.
De Minister zegt toe (over tenminste een jaar) een voortgangsrapportage vervreemding monumentencomplexen naar de Tweede Kamer te sturen	Kamerdebat 05-06-2013 Monumentaal vastgoed	De Minister heeft een uitstelbericht aan de Tweede Kamer gezonden; de Minister verwacht de Tweede Kamer medio najaar 2014 te informeren
De vervolgmeting concurrentie op en tussen bouwlocaties alsmede door particulier opdrachtgeverschap wordt in 2013 naar de Tweede Kamer gestuurd	Brief d.d. 25-10-2004 inzake Kabinets-standpunt resultaten onderzoekstraject concurrentie-bevordering Ontwikkelingslocaties (Nota grondbeleid)	De Tweede Kamer wordt eind 2014 over de vervolgmeting geïnformeerd.
De Ministeries zullen eind 2014 rapporteren over de voornemens m.b.t. de taakstelling op de Rijksdiensten en de regionale werkgelegenheidseffecten. Daarbij zullen de voornemens m.b.t. tot de krijgsmacht nauw worden betrokken	Kamerdebat 26-09-2013 Algemene Politieke Beschouwingen	De Tweede Kamer wordt eind 2014 geïnformeerd.
De Minister zegt toe de Tweede Kamer te informeren (1e kwartaal 2014) over de mogelijkheden voor tijdelijke huurverlaging bij schulden van de huurder	Kamerdebat 31-10-2013 Huurbeleid	De Tweede Kamer wordt in najaar 2014 geïnformeerd.
De Minister zegt toe de Tweede Kamer te informeren (eind 2014) over de uitkomsten van experimenten (o.a. A'dam) met community rights (motie SP wordt in dat verband aangehouden en op terugkomen in kader van «Doe-democratie»)	Kamerdebat 03-03-2014 Uitbreiding wet bijzondere maatregelen grootstedelijke problematiek, Woningwet, Huisvestingswet	De Tweede Kamer wordt eind 2014 geïnformeerd.

Bijlagen

Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken
De Minister zegt toe – naast de uitkomsten van het onderzoek naar de omvang van de financieringsproblematiek en de gemeentelijke aanpak van funderingsherstel – de Tweede Kamer (in het najaar van 2014) te informeren over de voortgang van de pilotprojecten	Brief d.d. 14-02-2014 inzake Funderingsproblematiek	De Tweede Kamer wordt in het najaar 2014 geïnformeerd over de pilots.
De Minister zegt de Tweede Kamer een brief toe met betrekking tot het voorstel om een bouwkostennota bij oplevering van de woning verplicht te stellen	Kamerdebat 11-03-2014 Rapport tijdelijke commissie huizenprijzen	De toezegging wordt afgedaan met wetsvoorstel Kwaliteitsborging dat eind 2014 aan de Tweede Kamer wordt gezonden.
De Minister zegt toe de Tweede Kamer (voor zomer 2014) te informeren over de uitkomsten van het legesonderzoek	Kamerdebat 27-03-2014 Stelselwijziging bouwregelgeving	Het rapport wordt in zomer 2014 opgeleverd. De Tweede Kamer wordt in najaar 2014 geïnformeerd.
De Minister zegt toe «De aanpassing van het Bouwbesluit in verband met vereenvoudigen regels voor particulier opdrachtgeverschap» dit jaar nog naar de Tweede Kamer te sturen	Kamerdebat 27-03-2014 Stelselwijziging bouwregelgeving	De Tweede Kamer wordt medio november 2014 geïnformeerd.
De Minister zegt de Eerste Kamer, naar aanleiding van een vraag van het lid Ester (ChristenUnie), toe in een notitie aan te geven hoe het kabinet zal omgaan met het besliskader uit het POC-rapport (T01838)	Kamerdebat 21-01-2014 Rapport parlementair onderzoek privatisering verzelfstandiging overheidsdiensten	De Eerste Kamer wordt eind 2014 geïnformeerd.
De Minister zegt de Tweede Kamer toe (binnen een jaar) de bevindingen van het ontslakingsteam/knelpuntenteam op het gebied van bouw, ruimtelijke ordening en milieu aan de Tweede Kamer te sturen	Kamerdebat 27-03-2014 Stelselwijziging bouwregelgeving	De Tweede Kamer wordt medio 2015 geïnformeerd.
De Minister zegt toe de Tweede Kamer te informeren over de gesprekken tussen DNB en pensioenfondsen over belemmeringen om te investeren in Nederland (nadat gesprek heeft plaatsgevonden)	Kamerdebat 06-11-2013 Financiering woningmarkt	De Tweede Kamer wordt medio voorjaar 2015 geïnformeerd.
De Minister voor W&R informeert de Eerste Kamer jaarlijks over de stand van zaken van het verzelfstandigings-beleid (T01848)	Kamerdebat 21-01-2014 Rapport parlementair onderzoek privatisering verzelfstandiging overheidsdiensten	De toezegging is deels voldaan. De Eerste Kamer wordt in mei 2015 geïnformeerd door middel van de Jaarrapportage bedrijfsvoering Rijk 2014.
De Minister zegt toe (in het kader van de Hervormingsagenda Rijksdienst) de Tweede Kamer te informeren over governance voor de schoonmaakorganisatie van het Rijk (wordt nog uitgewerkt binnen de rijksbrede governance voor de gehele bedrijfsvoering)	Brief d.d. 23-06-2014 inzake Uitwerking inbesteding schoonmaakwerkzaamheden	De Tweede Kamer wordt in mei 2015 geïnformeerd door middel van de Jaarrapportage bedrijfsvoering Rijk 2014.
De Minister zegt toe de Tweede Kamer (medio 2014) te informeren over het machtigingsmodel (ikv verbeteren funtioneren VvE)	Kamerdebat 27-03-2013 Evaluatie Wet overleg huurders verhuurder en functioneren VvE's	De Tweede Kamer zal begin 2015 de resultaten van de pilot ontvangen.
De Minister zegt de Eerste Kamer, naar aanleiding van een vraag/opmerking van het lid Essers (CDA), toe een analyse van varianten waarop de huurverhoging uit het voorliggende wetsvoorstel doorgevoerd kunnen worden aan de Kamer te zenden (T01737)	Kamerdebat 18-12-2012 Behandeling belastingplan	De toezegging is deels afgedaan. De Eerste Kamer is op 13 en 28 februari 2013 per brief geïnformeerd (EK 2013–2014, 32 847 A en B). Voor wat betreft de huursombenadering wordt de Eerste Kamer naar verwachting eind 2014 / begin 2015 geïnformeerd.

Bijlagen

Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken
De Minister zegt toe (bij de Jaarrapportage Bedrijfsvoering Rijk 2014) de Tweede Kamer te informeren over de resultaten van het huidige kabinet op het gebied van leren en opleiden (tav opleidingsinstituten en academies bij de Rijksdienst)	Brief d.d. 16 juni 2014 inzake Ontwikkelingen tav opleidingsinstituten en academies bij de Rijksdienst	De Tweede Kamer wordt in mei 2015 geïnformeerd door middel van de Jaarrapportage bedrijfsvoering rijk 2014.
De Minister zegt de Eerste Kamer, naar aanleiding van een vraag van het lid Ter Horst (PvdA), toe een wetenschappelijke evaluatie van de Wet bijzondere maatregelen grootstedelijke problematiek te laten verrichten, startend dit jaar en gericht op de beantwoording van de in het debat genoemde vragen, en de uitkomsten daarvan met de Kamer te delen (T01896)	Kamerdebat 08-04-2014 33 797 Wet uitbreiding wet bijzondere maatregelen grootstedelijke problematiek	De wetenschappelijke evaluatie is gestart. Naar verwachting zal het onderzoek eerste kwartaal 2015 gereed zijn, waarna de Eerste Kamer geïnformeerd zal worden.
De Minister zegt toe (bij de Jaarrapportage Bedrijfsvoering Rijk 2014) de Tweede Kamer te informeren over de inzet van medewerkers in de lage loonschalen binnen het Rijk	Brief d.d. 23-06-2014 inzake Uitwerking inbesteding schoonmaakwerkzaamheden	De Tweede Kamer wordt in mei 2015 geïnformeerd door middel van de Jaarrapportage bedrijfsvoering rijk 2014.
De Minister zegt toe de Tweede Kamer te informeren over de Ministeriële regeling over zorgplicht, als deze wordt toegepast	Kamerdebat 03-03-2014 Uitbreiding wet bijzondere maatregelen grootstedelijke problematiek, Woningwet, Huisvestingswet	De Tweede Kamer wordt uiterlijk najaar 2015 geïnformeerd over de Ministeriële regeling zorgplicht als deze wordt toegepast.
De Minister zegt toe de voorstellen inzake wet- en regelgeving (verbetersuggesties goed functioneren VvE's) in 2014 nader uit te werken en in 2015 aan de Tweede Kamer voor te leggen/te informeren	Brief d.d.12-06-2014 inzake Verbetering functioneren VvE's	De Tweede Kamer wordt eind 2015 geïnformeerd.
De Minister zegt toe de Tweede Kamer te informeren over de uitkomsten van pilots in het kader van de WIZ (wooninvesteringszone) ikv verbeteren functioneren VvE	Kamerdebat 27-03-2013 Evaluatie Wet overleg huurders verhuurder en functioneren VvE's	Het kabinet onderzoekt aan de hand van een aantal experimenten de investeringsbereidheid van bewoners voor het realiseren van collectieve doelen. Na afronding van de experimenten (2015) wordt bekeken of het bestaande instrumentarium al dan niet tekortschiet en of, analoog aan de Bedrijven Investeringszones (BIZ), een wettelijke basis gerealiseerd moet worden. De Tweede Kamer wordt daarover eind 2015 geïnformeerd.
De Minister zegt toe de Tweede Kamer te zijner tijd te informeren over de resultaten van de evaluatie (uitwisseling topmanagers BZ en ABD)	Brief d.d. 13-12-2013 inzake Uitwerking zinsnede regeer-akkoord «De Dienst Buitenlandse Zaken gaat per 1 januari 2013 vallen onder de Algemene Bestuursdienst»	Conform afspraak wordt momenteel gewerkt aan de uitwisseling tussen topmanagers van BZ en ABD. Na twee jaar vindt de evaluatie plaats. De Tweede Kamer wordt medio 2015 geïnformeerd over de resultaten van de evaluatie.
De Minister zegt de Eerste Kamer, naar aanleiding van vragen en opmerkingen van de leden Duivesteyn (PvdA), Van Boxtel (D66) en Kuiper (CU), toe de werking van de verhuurderheffing al na twee jaar fundamenteel te evalueren en, indien de effecten negatief zijn, deze effecten zo veel mogelijk te beperken door eventuele verlaging van het tarief van de heffing per 2017 of door verdere opties ten aanzien van de voeding van een investeringsfonds (T01831)	Kamerdebat 17-12-2013 Wet maatregelen woningmarkt 2014	De evaluatie van de verhuurderheffing zal in de eerste helft van 2016 aan de Eerste en Tweede Kamer worden gezonden.

Bijlagen

Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken
De Minister zegt de Eerste Kamer, naar aanleiding van vragen en opmerkingen van de leden Duivesteijn (PvdA), Essers (CDA), Kuiper (ChristenUnie), Ruers (SP) en De Boer (GroenLinks), toe dat het kabinet vanaf 1 januari 2014 de ervaringen met de investeringsaftrek bedoeld voor gerichte investeringen actief zal volgen, en tegelijk de mogelijkheden zal onderzoeken voor het instellen van een investeringsfonds gericht op de woningmarkt, mochten de ervaringen met de investeringsaftrek aanleiding geven om tot een dergelijke herziening van het instrumentarium te komen (T01833)	Kamerdebat 17-12-2013 Wet maatregelen woningmarkt 2014	In de evaluatie van de verhuurderheffing die in de eerste helft van 2016 aan de Eerste en Tweede Kamer wordt gezonden, zal ook ingegaan worden op de ervaringen met de investeringsaftrek en mogelijke alternatieven.
De Minister zegt toe de Tweede Kamer te informeren over nieuwe monitoring in 2016 van de afname CO-melders bij open verbrandingstoestellen (WoON 2016), waarbij ook inzichtelijk wordt hoe de afname verloopt in de particuliere huursector versus de sociale huursector	Brief d.d. 28-08-2013 inzake Toezeggingen bouwregelgeving en brandveiligheid	De Tweede Kamer wordt medio 2016 geïnformeerd.
De Minister zegt toe de evaluatie van de wet (deel verhuurderheffing) voor 1 januari 2017 aan de Tweede Kamer te zenden. (Daarbij ook aandacht voor onderscheid commerciële verhuurders en corporaties.)	Kamerdebat 07-11-2013 Wetsvoorstel maatregelen woningmarkt	De evaluatie van de verhuurderheffing zal in de eerste helft van 2016 aan de Eerste en Tweede Kamer worden gezonden.
De Minister zegt de Tweede Kamer toe t.z.t. evaluatie toepassing Wbmgp (betreft de 5-jaarsevaluatie) toe te zenden	Kamerdebat 03-03-2014 Uitbreiding wet bijzondere maatregelen grootstedelijke problematiek, Woningwet, Huisvestingswet	De Tweede Kamer wordt in 2019 geïnformeerd over de toepassing van de Wbmgp.

B.2 Afgedane toezeggingen

Omschrijving toezegging	Vindplaats	Stand van zaken
De Minister zegt toe de stand van zaken actieplan studentenhuisvesting (eind 2012) aan de Tweede Kamer toe te zenden (zoals gepland)	Kamerdebat 27-03-2012 Woningbouw	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 5 juni 2013 per brief geïnformeerd (TK 2012–2013, 33 104 nr. 4)
De Minister zegt de Eerste Kamer, naar aanleiding van vragen en opmerkingen van de leden De Boer (GroenLinks), Duivesteijn (PvdA), Kuiper (ChristenUnie) en De Vries-Leggedoor (CDA), toe dat hij de samenhang zal schetsen tussen de verschillende wetsvoorstellen en andere voornemens op het terrein van het wonen en een samenhangende beleidsvisie hierover («woonnota») aan de Eerste Kamer aan zal bieden (T01669)	Kamerdebat 12-03-2013 33 330 Wijziging van Boek 7 van het Burgerlijk Wetboek en de Uitvoeringswet huurprijzen woonruimte (huurverhoging op grond van een tweede categorie huishoudinkomens)	Afgedaan. De Eerste Kamer is op 28 juni 2013 per brief geïnformeerd (EK 2012–2013, 32 847 nr. G)
De Minister zegt toe de Tweede Kamer te informeren (in mei) over het normenkader inzake de bedrijfslasten van woningcorporaties	Kamerdebat 25-04-2013 Toezicht woningcorporaties	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 7 juni 2013 per brief geïnformeerd (TK 2012–2013, 29 453 nr. 318)

Bijlagen

Omschrijving toezegging	Vindplaats	Stand van zaken
De Minister zegt toe de Tweede Kamer te informeren (tegelijk met het wetsvoorstel) over de doorrekening van verschillende scenario's om de verhuurderheffing te differentiëren (grootstedelijke gebieden, krimpgebieden, nieuwbouw, etc.)	Kamerdebat 13-03-2013 Afspraken woningmarkt	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 20 juni 2013 per brief geïnformeerd (TK 2012–2013, 32 847 nr. 76)
De Minister zegt toe de eindplaat van alle regionale masterplannen met de Tweede Kamer te bespreken	Kamerdebat 04-07-2012 Compacte Rijksdienst/Overheidsdienstverlening	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 28 juni 2013 per brief geïnformeerd (TK 2012–2013, 31 490 nr. 129)
De Minister zegt toe medio 2013 een samenhangend beeld te geven van de effecten in de kantorenlocaties en hoe daarbij invulling wordt gegeven aan de aangenomen moties	Brief d.d. 18-12-2012, kenmerk 2012–0000709352	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 28 juni 2013 per brief geïnformeerd (TK 2012–2013, 31 490 nr. 128)
De Minister zegt toe met de drie noordelijke provincies te gaan spreken alvorens de implementatie plaatsvindt. Er zal met de provincies voor de verdere uitwerking overleg gepland worden. De Minister zal de Tweede Kamer op de hoogte stellen van de uitkomsten van dat overleg	Kamerdebat 11-10-2011 Mondelinge vraag van het lid HEIJNEN (PvdA) aan de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties over het verlies van overheidsbanen in ondermeer Drenthe (Volkskrant, 7 oktober 2011)	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 28 juni 2013 per brief geïnformeerd (TK 2012–2013, 31 490 nr. 129)
De Minister zegt toe samen met de Minister van Financiën de Tweede Kamer te informeren (in de eerste helft van 2013) inzake positie flexwerkers en ZZP-ers op de woningmarkt	Kamerdebat 20-12-2012 Begroting Wonen en Rijksdienst	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 17 juni 2013 per brief geïnformeerd (TK 2012–2013, 32 847 nr. 75)
De Minister zegt toe (voor het zomerreces) een integraal totaalbeeld naar de Tweede Kamer te zenden waarin de beelden van defensie en V&J zijn geïntegreerd. Het totaalbeeld geeft ondermeer de regionale werkgelegenheidseffecten	Kamerdebat 05-02-2013 Rijkshuisvesting en rijksvastgoed	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 28 juni 2013 per brief geïnformeerd (TK 2012–2013, 31 490 nr. 128)
De Minister zegt toe de Tweede Kamer (rond de zomer) het Actieplan ouderenhuisvesting toe te zenden (conform planning)	Kamerdebat 27-03-2012 Woningbouw	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 6 juni 2013 per brief geïnformeerd (TK 2012–2013, 29 389 nr. 54)
Voorkomen moet worden dat de krimp van de rijksoverheid disproportioneel neerslaat in sommige regio's. Daartoe worden de personele effecten bijgehouden	Brief d.d. 17-12-2012, kenmerk 2012-0000745523	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 28 juni 2013 per brief geïnformeerd (TK 2012–2013, 31 490 nr. 128)
De Minister zegt de Eerste Kamer, naar aanleiding van een vraag van het lid De Boer (GroenLinks), toe deze vraag over het deel van de huurwoningen in de geregeleerde sector waarvoor geldt dat huurverhoging tot 5,5% van de WOZ-waarde een lagere maximale huur oplevert dan de maximaal redelijke huur volgens het woningwaarderingssysteem, schriftelijk te beantwoorden bij de behandeling van de verhuurderheffing (T01674)	Kamerdebat 12-03-2013 33 330 Wijziging van Boek 7 van het Burgerlijk Wetboek en de Uitvoeringswet huurprijzen woonruimte (huurverhoging op grond van een tweede categorie huishoudinkomens)	Afgedaan. De Eerste Kamer is op 20 juni 2013 per brief geïnformeerd (EK 2012–2013, 32 847 nr. E).
De Minister zegt de Eerste Kamer, naar aanleiding van een vraag van het lid De Boer (GroenLinks) over het moment van huurverlaging, toe deze vraag schriftelijk te beantwoorden (T01673)	Kamerdebat 12-03-2013 33 330 Wijziging van Boek 7 van het Burgerlijk Wetboek en de Uitvoeringswet huurprijzen woonruimte (huurverhoging op grond van een tweede categorie huishoudinkomens)	Afgedaan. De Eerste Kamer is op 17 juni 2013 per brief geïnformeerd (EK 2012–2013, 33 330 nr. H)

Bijlagen

Omschrijving toezegging	Vindplaats	Stand van zaken
De Minister zegt, naar aanleiding van een opmerking van het lid Duivesteyn (PvdA), toe om in de vormgeving van de verhuurderheffing te kijken of er investeringsprijkkels in gewezen kunnen worden (T01672)	Kamerdebat 12-03-2013 33 330 Wijziging van Boek 7 van het Burgerlijk Wetboek en de Uitvoeringswet huurprijzen woonruimte (huurverhoging op grond van een tweede categorie huishoudinkomens)	Afgedaan. De Eerste Kamer is op 20 juni 2013 per brief geïnformeerd (EK 2012–2013, 32 847 nr. E).
De Minister zegt toe de (voor het zomerreces) de Leefbaarometer aan de Tweede Kamer toe te zenden	Kamerdebat 06-06-2013 Woononderzoek Nederland 2012	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 24 juni 2013 per brief geïnformeerd (TK 2012–2013, 30 995, nr. 94)
De Minister zegt toe (voor het zomerreces 2013) het rapport over scheefwonen aan de Eerste Kamer toe te zenden	Kamerdebat 02-07-2013 Wijziging wet verhuurderheffing (33 407)	Afgedaan. De Eerste Kamer is op 4 juli 2013 per brief geïnformeerd (EK 2012–2013, 33 129 nr. K)
De Minister zegt toe (voor de zomer) een voortgangsbericht over het overleg met institutionele belegger over betrokkenheid bij hypotheekfinanciering aan de Tweede Kamer toe te zenden	Kamerdebat 06-06-2013 Woononderzoek Nederland 2012	Afgedaan. Antwoordbrief is verzonden door Minister EZ, namens Minister W&R, d.d. 23 september 2013
De Minister zegt toe – nu de evaluatie totstandkomingsproces Bouwbesluit 2012 is afgerond – de Tweede Kamer te informeren over de resultaten evaluatie, inclusief de beleidsreactie	Brief d.d. 16-05-2013 stand van zaken toezeggingen en moties bouwregelgeving, energiebesparing en brandveiligheid	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 25 juni 2013 per brief geïnformeerd (TK 2012–2013, 32 757 nr. 72)
De Minister zegt toe de Tweede Kamer schriftelijk te informeren inzake: 1. Hoe zit het met basisrenteleningen (wat mag wel, wat niet en waarom?) 2. Hoe zit het precies met de mogelijkheden voor corporaties om samen te werken met beleggers aan de hand van het voorbeeld van Wooncompas op Katendrecht. 3. De wens van het lid Jansen (SP) om een centraal register voor nevenfuncties van RvC-ers (en bestuurders?) in te richten	Kamerdebat 07-03-2013 Woningcorporaties	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 26 maart en 7 juni 2013 per brief geïnformeerd (TK 2012–2013, 29 453 nrs. 302 en 318)
De Minister zegt toe de Tweede Kamer te informeren over de mogelijkheden om te komen tot een bredere interpretatie van de Europese richtlijn met betrekking tot het lage btw-tarief voor transformatie van kantoren naar woningen	Kamerdebat 13-03-2013 Afspraken woningmarkt	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 20 juni 2013 per brief geïnformeerd (TK 2012–2013, 32 847 nr. 76)
De Minister wint informatie in over hoeveel gebruik is gemaakt van de ruimte tot 1 april als het gaat om de aflossing van bestaande hypotheek en informeert de Tweede Kamer daarover	Kamerdebat 10-04-2013- Problematiek koopmarkt	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 28 juni 2013 per brief geïnformeerd (TK 2012–2013, 32 847 nr. 79)
De Minister zegt toe de Tweede Kamer schriftelijk te informeren over de borgstelling van het WSW en de openeinde-regeling	Kamerdebat 25-04-2013 Toezicht woningcorporaties	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 7 juni 2013 per brief geïnformeerd (TK 2012–2013, 29 453 nr. 318)
De Minister zegt toe een brief aan de Tweede Kamer te zenden over de locatie van de meldkamer in Noord-Holland en de gedane toezeggingen aan Alkmaar, i.o.m. Minister van V&J	Kamerdebat 03-07-2013 Rijkshuisvesting	Afgedaan. Antwoordbrief is verzonden door Minister VenJ, d.d. 3 juli 2013 (TK 2012–2013, 29 517 nr. 72)
De Minister zegt toe de Tweede Kamer het TNO (vervolg)onderzoek inzake PUR-isolatie te zijner tijd met de zienswijze Minister toe te zenden	Kamerdebat 23-05-2013 Bouwregelgeving, energiebesparing en brandveiligheid	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 30 augustus 2013 per brief geïnformeerd (TK 2012–2013, 32 757 nr. 78)

Bijlagen

Omschrijving toezegging	Vindplaats	Stand van zaken
De Minister zegt toe – indien mogelijk voor het VAO – de KCAF-punten te beantwoorden en toe te zenden aan de Tweede Kamer	Kamerdebat 23-05-2013 Bouwregelgeving, energiebesparing en brandveiligheid	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 4 juni 2013 per brief geïnformeerd (TK 2012–2013, 32 757 nr. 69)
De Minister zegt toe de antwoorden op de vragen over kosten rapporten duurzaamheid en hoeveel ambtenaren hieraan hebben gewerkt schriftelijk aan de Tweede Kamer te doen toekomen	Kamerdebat 23-05-2013 Bouwregelgeving, energiebesparing en brandveiligheid	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 4 juni 2013 per brief geïnformeerd (TK 2012–2013, 32 757 nr. 69)
De Minister zegt toe nadat het gesprek met EU-Commissaris Oettinger heeft plaatsgevonden de Tweede Kamer te informeren	Kamerdebat 23-05-2013 Bouwregelgeving, energiebesparing en brandveiligheid	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 3 juli 2013 per brief geïnformeerd (TK 2012–2013, 32 757 nr. 74)
De Minister zegt toe de reactie op het RIGO-rapport over kostenoptimaliteit (verplichting van de EC, artikel 5 EPBD) aan de Tweede Kamer toe te zenden	Kamerdebat 23-05-2013 Bouwregelgeving, energiebesparing en brandveiligheid	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 4 juni 2013 per brief geïnformeerd (TK 2012–2013, 32 757 nr. 69)
De Minister zegt toe aan het lid Jansen (SP) een overzicht te sturen aan de Tweede Kamer van de ervaringen met bouwsparen in andere landen	Kamerdebat 28-05-2013 VAO Problematiek koop-woningmarkt	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 15 november 2013 per brief geïnformeerd (TK 2013–2014, 32 847 nr. 105)
De Minister zegt toe, in verband met versnelling van het proces, de Tweede Kamer deze zomer de rapporten van de twee hoogleraren professor Snijder en professor Polder toe te zenden	Kamerdebat 25-06-2013 Mondelinge vraag van het lid VAN VELDHOVEN (D66) aan de Minister voor Wonen en Rijksdienst over het bericht «Door chloor aangetast staal in zwembad levensgevaarlijk» (AD.nl, 21 juni 2013)	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 2 oktober 2013 per brief geïnformeerd (TK 2013–2014, 28 325 nr. 152)
De Minister zegt toe de Tweede Kamer te informeren (in september 2013) over de veiligheid van stalen ophangconstructies in zwembaden	Brief d.d. 28-08-2013 inzake toezeggingen bouwregelgeving en brandveiligheid	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 2 oktober 2013 per brief geïnformeerd (TK 2013–2014, 28 325 nr. 152)
De Minister zegt toe een onderzoek uit te voeren naar de aanwezigheid en afname van open verbrandingstoestellen in woningen (waaronder ook corporatiewoningen) en de Tweede Kamer daarover te informeren	Brief d.d. 01-11-2012 (TK 2012–2013, 32 757, nr. 46)	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 29 augustus 2013 per brief geïnformeerd (TK 2012–2013, 32 757 nr. 77)
De Minister zegt de Tweede Kamer toe onderzoek te doen naar fysieke toegankelijkheid in het Bouwbesluit 2012.	Kamerdebat 30-06-2011 Bouwbesluit 2012	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 28 augustus 2013 per brief geïnformeerd (TK 2012–2013, 32 757 nr. 77)
De Minister zegt toe de Tweede Kamer te informeren over buitenlandse banken, specifiek in relatie tot de discussie over restschuldbroedmatiek en executieveiling	Kamerdebat 10-04-2013 Problematiek koopmarkt	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 17 september 2013 per brief geïnformeerd (TK 2013–2014, 32 847 nr. 88)
De Minister zegt toe (in het voorjaar) te komen met voorstellen op het gebied van energiebesparing en de Tweede Kamer daarover te informeren (in het regeerakkoord is afgesproken op dit gebied green deals te sluiten.)	Kamerdebat 20-12-2012 Begroting Wonen en Rijksdienst	Afgedaan. Antwoordbrief is verzonden door Minister EZ, namens Minister W&R, d.d. 6 september 2013 (TK 2012–2013, 30 196 nr. 202)
De Minister zegt toe (zomer 2013) de Tweede Kamer te informeren over de concrete voortgang in de regio's na het Bestuurlijk Overleg in juni	Kamerdebat 06-03-2013 Huisvesting EU arbeidsmigranten	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 1 oktober 2013 per brief geïnformeerd (TK 2013–2014, 29 407 nr. 176)

Bijlagen

Omschrijving toezegging	Vindplaats	Stand van zaken
De Minister zegt toe de Tweede Kamer te informeren over de uitkomsten van de commissie Kroes (Alternatieve financieringsarrangementen woningmarkt) over vergroting betrokkenheid beleggers bij hypotheekverstrekking	Kamerdebat 10-04-2013 Problematiek koopmarkt	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 17 september 2013 geïnformeerd door de Minister van EZ, mede namens Minister W&R (TK 2013–2014, 33 746 nr. 1)
De Minister zegt toe – in overleg met zijn ambtgenoten van Defensie en V&J – na te gaan of er compenserende maatregelen in Friesland mogelijk zijn. De Tweede Kamer wordt daarover in zomer 2013 geïnformeerd	Kamerdebat 03-07-2013 Rijkshuisvesting	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 27 september 2013 per brief geïnformeerd (TK 2013–2014, 31 490 nr. 133)
De Minister zegt toe de Tweede Kamer schriftelijk te informeren op de vragen van het lid Knops wat de Minister zal doen om het bewustzijn van brandveiligheid in de zorg te stimuleren (bewustwording van mensen in de bebouwde omgeving)	Kamerdebat 04-06-2013 VAO Bouwregelgeving, energiebesparing en brandveiligheid	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 3 juli 2013 per brief geïnformeerd (TK 2012–2013, 32 757 nr. 75)
De Minister zal Tweede de Kamer nader informeren over het vraagstuk van studieschuld in relatie tot leenregels bij hypotheekverstrekking	Kamerdebat 06-06-2013 Woononderzoek Nederland 2012	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 10 juli 2013 per brief geïnformeerd (TK 2012–2013, 32 847 nr. 82)
De Minister zegt toe de Tweede Kamer te informeren over de resultaten met betrekking tot gesprek Aedes inzake complete aanpak (visitatie) voor sturing op bedrijfsvoering en de efficiëntie daarvan, temeer als daarbij ook gebruik kan worden gemaakt van geschikte benchmarks	Brief d.d. 07-06-2013 inzake Toezeggingen AO 7 maart, stresstest CFV en beleidsregels derivaten en herziening beleidsregels derivaten	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 14 november 2013 per brief geïnformeerd (TK 2013–2014, 29 453 nr. 334)
De Minister zegt toe met Aedes te overleggen om te bezien of corporaties in voorkomende gevallen in plaats van voor anti-kraak bewoning, willen kiezen voor verhuur onder regime van de Leegstandwet	Kamerdebat 20-03-2013 Wijziging van de Leegstandwet in verband met de verruiming van de mogelijkheden voor tijdelijke verhuur bij leegstand van gebouwen en woningen (33 436)	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 5 november 2013 per brief geïnformeerd (TK 2013–2014, 33 436 nr. 38)
De Minister zegt toe de Tweede Kamer een kabinetsreactie toe te zenden inzake het rapport «Kosten Koper»	Kamerdebat 20 en 27 juni 2013 Tijdelijke Commissie Huizenprijzen	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 18 oktober 2013 per brief geïnformeerd (TK 2013–2014, 33 194 nr. 10)
De Minister zegt toe de Tweede Kamer nader te informeren over – ontwikkeling van de WOZ-waarde in relatie tot de raming van opbrengst van de verhuurderheffing, – het aandeel scheefwoners bij particuliere verhuurders, – gelijkheidsbeginsel bij bepaling wie heffingsplichtig is (mn punt van de oudste eigenaar), – fraudebestendig maken van de heffing (mogelijke splitsing van het eigendom in eenheden van 10 of minder woningen), – een mogelijke alternatieve vormgeving van de terugsluis en – het budgettaire beslag van de hypotheekrenteaf trek zoals weergegeven in bijlage V bij de Miljoenennota	Kamerdebat 28-10-2013 Wet maatregelen woningmarkt 2014	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 31 oktober 2013 per brief geïnformeerd (TK 2013–2014, 33 756 nr. 12)

Bijlagen

Omschrijving toezegging	Vindplaats	Stand van zaken
De Minister zegt toe een overzicht van gemaakte kosten door de Belastingdienst, een overzicht van Aedes over de aantallen verhuurders die geen IAH gebruiken en een tussenstand van het aantal bezwaarschriften bij de DHC aan de Tweede Kamer te sturen	Kamerdebat 25-04-2013 Uitvoering inkomensafhankelijke huurverhoging	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 11 oktober 2013 per brief geïnformeerd (TK 2013–2014, 27 926 nr. 206)
De Minister zegt toe een voortgangsbericht inzake project Kroes (medio oktober) naar de Tweede Kamer te zenden	Kamerdebat 08-10-2013 Mondelinge vraag van het lid MONASCH (PvdA) aan de Minister voor Wonen en Rijksdienst over het bericht dat er een toenemende interesse is bij internationale beleggers in de Nederlandse huurmarkt (Vastgoedmarkt.nl, 8 oktober 2013)	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 5 november 2013 per brief geïnformeerd (TK 2013–2014, 32 847 nr. 97)
De Minister zegt toe de Tweede Kamer informatie over restschulden toe te zenden (termijn: voor het AO financiering van de koopmarkt)	Kamerdebat 28-10-2013 Wet maatregelen woningmarkt 2014	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 31 oktober 2013 per brief geïnformeerd (TK 2013–2014, 32 847 nr. 96)
De Minister zegt toe, navraag te doen bij collega Weekers, op welke wijze de intensiveringen bij de Belastingdienst in de masterplannen kantoorhuisvesting zijn opgenomen en de Tweede Kamer te informeren	Kamerdebat 03-07-2013 Rijkshuisvesting	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 4 juli 2013 per brief geïnformeerd (TK 2012–2013, 31 490 nr. 175)
De Minister zegt toe (voor de stemmingen) de Tweede Kamer schriftelijk te informeren over het amendement nr 22/23	Kamerdebat 07-11-2013 Wetsvoorstel maatregelen woningmarkt	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 11 november 2013 per brief geïnformeerd (TK 2013–2014, 33 756 nr. 28)
De Minister zegt toe de Tweede Kamer schriftelijk te informeren over de juridische vraag over de erkenning van een indicatie in een andere gemeenten	Kamerdebat 03-10-2013 Ouderenhuisvesting	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 7 november 2013 per brief geïnformeerd (TK 2013–2014, 32 847 nr. 100)
De Minister zegt toe de Tweede Kamer schriftelijk te informeren over de vraag of woningcorporaties verplicht zijn om het integrale aanbod openbaar te maken	Kamerdebat 03-10-2013 Ouderenhuisvesting	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 7 november 2013 per brief geïnformeerd (TK 2013–2014, 32 847 nr. 100)
De Minister zegt toe in de twee brieven aan de Tweede Kamer medio november 2013, waarin ingegaan wordt op de uitwerking van een aantal maatregelen met betrekking tot bouwregelgeving, daarbij ook de positie van de woonconsument en de regeldruk voor de bouwsector meegenomen zal worden. In de brief ook ingaan op de concrete voorstellen van de SGP (Rode Loper) voor extra regels om innovatie te bevorderen. Hierbij wordt onder andere het voorstel om de maximale tapwatertemperatuur van warm water te verlagen meegenomen	Kamerdebat 20-11-2013 Begroting Wonen en Rijksdienst	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 27 november 2013 per brief geïnformeerd (TK 2013–2014, 32 757 nr. 91 en 33 118 nr. 10)
De Minister zegt toe de Tweede Kamer te informeren (uiterlijk 1 november 2013) over de regelgeving en procedures ogv ruimtelijke ordening, bouwkwaliteit, lokale verordeningen en milieueisen welke op verantwoorde manier kunnen worden versoepeld (laaghangend fruit)	Brief d.d. 28-08-2013 inzake Toezeggingen bouwregelgeving en brandveiligheid	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 27 november 2013 per brief geïnformeerd (TK 2013–2014, 32 757 nr. 91)

Bijlagen

Omschrijving toezegging	Vindplaats	Stand van zaken
De Minister zegt de Tweede Kamer toe, tijdens het AO over Energiebesparing op 5 december, terug te komen op een suggestie van GL over de mogelijkheden voor zonnepanelen op overheidsgebouwen	Kamerdebat 28-10-2013 Wet maatregelen woningmarkt 2014	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 2 december 2013 per brief geïnformeerd (TK 2013–2014, 30 196 nr. 227)
De Minister zal de Tweede Kamer (na de zomer) – zoals eerder afgesproken – zijn visie over leefbaarheid in de achterstandswijken toezenden	Kamerdebat 06-06-2013 Woononderzoek Nederland 2012	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 20 november 2013 per brief geïnformeerd (TK 2013–2014, 30 995 nr. 106)
In een volgend onderzoek naar maatschappelijk rendement wordt gekeken of verhuurders de huur structureel verlagen na een uitspraak van de Huurcommissie	Kamerdebat 19-11-2009 Wijziging van de Uitvoeringswet huurprijzen woonruimte (instelling van een landelijke huurcommissie (31 903)	Afgedaan. Toezegging wordt meegenomen in het reguliere BZK-beleid.
De Minister zegt toe de Tweede Kamer (eind 2013) te informeren over de gemaakte afspraken in de regio's en over de vervolgspraken inzake de voortgang huisvesting EU-arbeidsmigranten	Brief d.d. 01-10-2013 inzake Voortgang huisvesting EU-arbeidsmigranten	Afgedaan. De Minister heeft de toezegging tijdens het AO op 12 december 2013 mondeling beantwoord.
De Minister zegt toe de Tweede Kamer nader te informeren n.a.v. de casus PGGM/Engeland over lessen en wat dit betekent voor investering- en obligatiefonds	Kamerdebat 18-09-2013 Studentenhuisvesting	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 11 december per brief geïnformeerd (TK 2013–2014, 33 104 nr. 6)
De Minister zegt toe (in november) de Tweede Kamer te informeren over de 400 miljoen maatregel voor sociale huurwoningen met aandacht voor monitoring en borging	Kamerdebat 02-10-2013 Hoofdlijnen debat over het Energieakkoord	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 15 november 2013 per brief geïnformeerd (TK 2013–2014, 30 196 nr. 223)
De Minister zegt toe wanneer jurisprudentie over contrasterende werking van huurrecht met betrekking tot woonruimte en bedrijfsruimte wordt ontvangen de Tweede Kamer zal informeren (najaar 2013)	Kamerdebat 03-10-2013 Ouderenhuisvesting	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 8 november 2013 per brief geïnformeerd (TK 2013–2014, 32 847 nr. 100).
De Minister zegt toe (voor einde van het jaar) de Tweede Kamer informatie over de communicatie rondom de hypotheekrenteaftrek toe te zenden (de wijze van communicatie over de eigenwoningregeling)	Kamerdebat 28-10-2013 Wet maatregelen woningmarkt 2014	Afgedaan. De Eerste- en Tweede Kamer zijn op 13 december 2013 per brief geïnformeerd (TK 2013–2014, 33 819 nr. 6)
De Minister zegt toe (medio december) de Tweede Kamer te informeren over benchmark bedrijfslasten corporaties. (Hierbij wordt ook ingaan op monitoring van toegezegde efficiencyverbetering.)	Kamerdebat 28-10-2013 Wet maatregelen woningmarkt 2014	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 14 november 2013 per brief geïnformeerd (TK 2013–2014, 29 453 nr. 334)
De Minister zegt toe ikv op te richten revolverend fonds voor energiebesparende maatregelen in woningen de Eerste Kamer en de Tweede Kamer te informeren (eind 2013) over de aan te brengen noodzakelijke eigen structuur van de doelgroepen eigenaar-bewoners en verhuurders	Brief d.d. 19-10-2013 inzake stand van zaken revolverend fonds energiebesparing en oprichting stichting Nationaal Energiebespaarfonds	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 15 november 2013 per brief geïnformeerd (TK 2013–2014, 30 196 nr. 223)

Bijlagen

Omschrijving toezegging	Vindplaats	Stand van zaken
De Minister zegt toe de Tweede Kamer te informeren (december 2013) over de huuropbrengsten verdeeld over de drie inkomens-groepen	Kamerdebat 31-10-2013 Huurbeleid	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 10 december 2013 per brief geïnformeerd (TK 2013–2014, 27 926 nr. 211)
In overleg met de Minister van Justitie worden de door kamerleden voorgestelde maatregelen om huisjesmelkers aan te pakken, evenals de door wethouder Karakuz voorgestelde maatregelen, bezien op hun juridische haalbaarheid en beleidsmatige effectiviteit	Kamerdebat 10-03-2011 Onrechtmatige bewoning en huisjesmelkers	Afgedaan. Met indiening van het wetsvoorstel Versterking handhavingsinstrumentarium Woningwet d.d. 13 november 2013 is de toezegging afgedaan.
De Minister zegt toe opnieuw met de banken te overleggen over het feit dat de banken slechts twee bemiddelingsbureaus accepteren bij tijdelijke verhuur van te koop staande woningen	Kamerdebat 20-03-2013 Wijziging van de Leegstandswet in verband met de verruiming van de mogelijkheden voor tijdelijke verhuur bij leegstand van gebouwen en woningen (33 436)	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 5 november 2013 per brief geïnformeerd (TK 2013–2014, 33 436 nr. 38)
De Minister zegt toe met de VNG te overleggen over de uiteenlopende leges die gemeenten voor vergunningen in het kader van de Leegstandwet rekenen	Kamerdebat 20-03-2013 Wijziging van de Leegstandswet in verband met de verruiming van de mogelijkheden voor tijdelijke verhuur bij leegstand van gebouwen en woningen (33 436) re- en dupliek (2e termijn)	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 5 november 2013 per brief geïnformeerd (TK 2013–2014, 33 436 nr. 38)
De Minister zegt toe in de loop van 2013 een evaluatie naar de Tweede Kamer te zenden (stand van zaken en eventuele verbeterpunten) inzake proces mbt uitvoering huurverhogingen	Kamerdebat 09-04-2013 Kamerdebat 09-04-2013 Mondelinge vraag van het lid PAULUS JANSEN (SP) aan de Minister voor Wonen en Rijksdienst over corporaties die moeite hebben met de uitvoering van de huurverhogingen (Nos.nl, 5 april 2013)	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 11 oktober 2013 per brief geïnformeerd (TK 2013–2014, 27 926 nr. 206)
De Minister zegt toe de Tweede Kamer te informeren (in het najaar 2013) over het (herhaalde) onderzoek van de ILT over de betrouwbaarheid van energielabels bij utiliteitsbouw in de komende maanden om te beoordelen of de reproduceerbaarheid van de opname van het label het afgelopen jaar is toegenomen	Brief d.d. 19-03-2013 inzake Aanbieding rapporten energiebesparing gebouwde omgeving	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 15 november 2013 per brief geïnformeerd (TK 2013–2014, 30 196 nr. 223)
De Minister zegt toe de Tweede Kamer te informeren over de mogelijkheden die onderzocht worden voor de uitwerking van de aanbeveling «Een beleidskader voor het volkshuisvestelijk toezicht»	Brief d.d. 26-03-2013 inzake Beleidsreactie op rapport Commissie Hoekstra	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 10 september 2013 per brief geïnformeerd (TK 2013–2014, 29 453 nr. 329)
De Minister zegt toe, met betrekking tot verankering Bouwbesluit, de Tweede Kamer te informeren over het rapport van het Normalisatie-instituut	Kamerdebat 25-06-2013 Mondelinge vraag van het lid VAN VELDHOVEN (D66) aan de Minister voor Wonen en Rijksdienst over het bericht «Door chloor aangetast staal in zwembad levensgevaarlijk» (AD.nl, 21 juni 2013)	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 2 oktober 2013 per brief geïnformeerd (TK 2013–2014, 28 325 nr. 152)
De Minister zegt toe de Tweede Kamer schriftelijk te informeren over de transparantie van inspectierapporten (de verbetering daarvan)	Kamerdebat 25-06-2013 Mondelinge vraag van het lid VAN VELDHOVEN (D66) aan de Minister voor Wonen en Rijksdienst over het bericht «Door chloor aangetast staal in zwembad levensgevaarlijk» (AD.nl, 21 juni 2013)	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 2 oktober 2013 per brief geïnformeerd (TK 2013–2014, 28 325 nr. 152).
De Minister zegt toe (in het najaar 2013) een brief te zenden aan de Tweede Kamer met een nieuwe tussenstand van de startersleningen	Kamerdebat 19-06-2013 Jaarverslag Ministerie Binnenlandse Zaken 2012 onderdeel Wonen en Rijksdienst	Afgedaan. De Tweede Kamer is geïnformeerd bij de beantwoording van de begrotingsvragen d.d. 20 november 2013 (2013-0000700370)

Bijlagen

Omschrijving toezegging	Vindplaats	Stand van zaken
De Minister zegt toe een publicatie over ontwikkeling van de woonlasten aan de Tweede Kamer toe te zenden (najaar 2013)	Kamerdebat 06-06-2013 Woononderzoek Nederland 2012	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 15 oktober 2013 per brief geïnformeerd (TK 2013–2014, 32 847 nr. 90)
De Minister zegt toe (dit najaar) de Tweede Kamer het stelsel vereenvoudiging bouwregelgeving toe te zenden (hierbij zal ook worden betrokken 80% bouwwerken)	Kamerdebat 23-05-2013 Bouwregelgeving, energiebesparing en brandveiligheid	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 27 november 2013 per brief geïnformeerd (TK 2013–2014, 32 757 nr. 91)
De Minister zegt toe – naar verwachting – de Tweede Kamer eind van dit jaar (2013) een tussentijdse stand van zaken te sturen over de vereenvoudiging van het energielabel voor woningen	Brief d.d. 29-08-2013 inzake Voortgang van het wetsvoorstel ter implementatie van de herziene EPBD	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 15 november 2013 per brief geïnformeerd (TK 2013–2014, 30 196 nr. 223)
De Minister zegt toe (najaar 2013) het plan van aanpak van de invulling van de lage loonschalen naar de Tweede Kamer te zenden	Kamerdebat 03-07-2013 Rijkshuisvesting	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 11 oktober 2013 per brief geïnformeerd (TK 2013–2014, 31 490 nr. 134)
De Minister zegt toe de Tweede Kamer (najaar 2013) te informeren over verzekerde garantie en geeft daarbij ook de mogelijkheden omgevingsrechten houdbaarheid onderzoek aan	Kamerdebat 12-09-2013 Bouwregelgeving en brandveiligheid	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 27 november 2013 per brief geïnformeerd (TK 2013–2014, 33 118 nr. 10)
De Minister zegt toe de Tweede Kamer te informeren over casus voormalig Belastingkantoor Utrecht	Kamerdebat 18-09-2013 Studentenhuisvesting	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 11 december 2013 per brief geïnformeerd (TK 2013–2014, 33 104 nr. 6)
De Minister zegt toe de Tweede Kamer de knelpuntenbrief Omgevingswet (waarin o.a. verlaging afmetingseisen) toe te zenden	Kamerdebat 18-09-2013 Studentenhuisvesting	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 27 november 2013 per brief geïnformeerd (TK 2013–2014, 33 118 nr. 10)
De Minister zegt de Eerste Kamer, naar aanleiding van een vraag/opmerking van het lid Ester (CU), toe rekening te houden met door de heer Ester genoemde criteria voor de uitwerking van de verhuurderheffing (T01739)	Kamerdebat 18-12-2012 Behandeling belastingplan antwoord regering + re- en dupliek	Afgedaan. Het betreffende wetsvoorstel is op 17 september aan de Tweede Kamer gezonden en in december 2013 aangenomen.
De Minister zegt toe de Tweede Kamer schriftelijk te informeren op vragen van het lid Jansen (SP) op het RIGO-rapport «Kostenoptimaliteit volgens Europese regels bekeken»	Kamerdebat 12-09-2013 Bouwregelgeving en brandveiligheid	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 14 oktober 2013 per brief geïnformeerd (TK 2013–2014, 32 757 nr. 90)
De Minister zegt toe zodra de cijfers over de productie van corporaties bekend zijn deze naar de Tweede Kamer te sturen (doorrekening CFV effecten van de verhuurderheffing)	Kamerdebat 19-09-2013 Actieagenda Bouw	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 28 november 2013 per brief geïnformeerd (TK 2013–2014, 29 453 nr. 337)
Het kabinet/de Minister is bereid bij de behandeling van het Belastingplan te praten over verlenging van de het lage BTW-tarief voor de bouw (onderhoud/renovatie en ombouwen van kantoren) in relatie tot de dekking	Kamerdebat 26-09-2013 Algemene Politieke Beschouwingen	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 11 oktober 2013 per brief door Staatssecretaris van Financiën geïnformeerd (TK 2013–2014, 33 750 nr. 19)
Het kabinet/de Minister is bereid samen te werken met het CDA over het actieplan restschulden	Kamerdebat 26-09-2013 Algemene Politieke Beschouwingen	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 2 april 2014 per brief geïnformeerd (TK 2013–2014, 32 847 nr. 118)

Bijlagen

Omschrijving toezegging	Vindplaats	Stand van zaken
De Minister zegt toe de Tweede Kamer binnenkort te informeren over de motie-Albert de Vries over het voorkomen dat sommige provincies onevenredig worden getroffen door de taakstelling op de Rijksdiensten (is MR-besluit 27 september 2013)	Kamerdebat 26-09-2013 Algemene Politieke Beschouwingen	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 27 september 2013 per brief geïnformeerd (TK 2013–2014, 31 490 nr. 133)
De Minister zegt toe de Tweede Kamer te informeren over opties om woningcorporaties tot efficiënter opereren te prikkelen, onder meer door de toepassing van risicodifferentiatie door het WSW	Kamerdebat 25-04-2013 Toezicht woningcorporaties	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 14 november 2013 per brief geïnformeerd (TK 2013–2014, 29 453 nr. 334)
De Minister zegt toe de Tweede Kamer schriftelijk te informeren naar aanleiding van suggesties D66 inzake energiebesparing in de gebouwde omgeving	Kamerdebat 02-10-2013 Hoofddijnen debat over het Energieakkoord	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 15 november 2013 per brief geïnformeerd (TK 2013–2014, 30 196 nr. 223)
De Minister zegt toe de Tweede Kamer de geordende en geaggregeerde tabellen toe te sturen die zijn gebruikt om tot het voorstel tot de aanpassing van het woningwaarderingsstelsel te komen	Kamerdebat 17-10-2013 Modernisering Woningwaarderingsstelsel	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 21 oktober 2013 per brief geïnformeerd (TK 2013–2014, 32 847 nr. 92)
De Minister heeft toegezegd de WWS-varianten door te rekenen die door de Tweede Kamer zullen worden gevraagd. Dit wordt afgestemd met de betrokken partijen en de Tweede Kamer wordt vóór de jaarwisseling geïnformeerd.	Kamerdebat 12-11-2013 Woningwaarderingsstelsel tweede termijn	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 18 februari 2014 per brief geïnformeerd (TK 2013–2014, 32 847 nr. 115)
De Minister zegt de Tweede Kamer een (aanvullende) brief toe aangaande de discussie over de zeven ton dat huiseigenaren geacht worden om zich aan de wet te houden	Kamerdebat 28-01-2014 Wijziging van Boek 7 van het Burgerlijk Wetboek en de Uitvoeringswet huurprijzen woonruimte in verband met de modernisering en vereenvoudiging van de werkwijze van de huurcommissie (33 698)	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 10 februari 2014 per brief geïnformeerd (TK 2013–2014, 33 698, nr. 12)
De Tweede Kamer wordt geïnformeerd over de stand van zaken van de brandveiligheid van studentenhuysvesting naar aanleiding van nieuw onderzoek door de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT)	Kamerdebat 12-11-2009 Bouwregelgeving en brandveiligheid	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 17 februari 2014 per brief geïnformeerd (TK 2013–2014, 28 325, nr. 153)
De Minister zegt toe (na de zomer 2013) de Tweede Kamer een beleidsreactie ter verbetering van de rechtspositie van woonbootbewoners ten aanzien van de ligplaats te doen toekomen (na bespreking rapport met aanbevelingen betrokken partijen)	Brief d.d. 21-05- 2013 inzake Aanbieding rapport «Vaste grond onder de voeten»	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 6 februari 2014 per brief geïnformeerd (TK 2013–2014, 32 730 nr. 17)
De Minister zegt de Tweede Kamer toe binnen 4 weken een overzicht te sturen van de 30 corporaties die volgens het CFV een lagere solvabiliteit dan 15% hebben en de corporaties die onder verscherpt toezicht zijn gesteld	Kamerdebat 05-02-2014 Woningcorporaties	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 5 maart 2014 per brief geïnformeerd (TK 2013–2014, 29 453 nr. 345)

Bijlagen

Omschrijving toezegging	Vindplaats	Stand van zaken
De Minister zegt de Tweede Kamer toe (vóór donderdag 6 maart) een schriftelijke reactie te sturen op amendement SGP op Woningwet over aanpassing Opiumwet art. 13b (criteria voor sluiten pand uitbreiden met voorbereidende handelingen/deelactiviteiten i.v.m. hennepteelt)	Kamerdebat 03-03-2014- Uitbreiding wet bijzondere maatregelen grootstedelijke problematiek, Woningwet, Huisvestingswet	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 6 maart 2014 per brief geïnformeerd (TK 2013–2014, 33 798 nr. 11)
De Minister zegt de Tweede Kamer toe (vóór donderdag 6 maart as) de uitwerking verhuurverbod via Wet economische delicten (voor de stemmingen wijziging Woningwet); evt. aanpassen amendement i.o.m. BZK toe te zenden	Kamerdebat 03-03-2014 Uitbreiding wet bijzondere maatregelen grootstedelijke problematiek, Woningwet, Huisvestingswet	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 6 maart 2014 per brief geïnformeerd (TK 2013–2014, 33 798 nr. 11)
De Minister zegt toe de rapportage inzake de RIGO-variant samen met de beleidsreactie daarop toe te zenden aan de Tweede Kamer	Kamerdebat 12-11-2013 Woningwaarderingsstelsel tweede termijn	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 2 december 2013 per brief geïnformeerd (TK 2013–2014, 32 847 nr. 109)
De Minister zegt toe de Tweede Kamer te informeren over de mogelijkheid tot behoud van 200 banen bij de Belastingdienst in Heerlen	Kamerdebat 14-11-2013 Masterplan Rijkshuisvesting en Hervormingsagenda Rijksdienst	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 18 december 2013 per brief geïnformeerd (TK 2013–2014, 31 066 nr. 187)
De Minister zegt toe het bestaan van «dure scheefheid» verder te onderzoeken en de Tweede Kamer daarover te informeren	Kamerdebat 19-11-2013 Huurbeleid	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 21 maart 2014 per brief geïnformeerd (TK 2013–2014, 27 926 nr. 216)
De Minister zegt toe de Tweede Kamer te informeren (voor begrotingsbehandeling Wonen & Rijksdienst) over de stand van zaken rondom 30% vrouwen bij de ABD	Kamerdebat 14-11-2013 Masterplan Rijkshuisvesting en Hervormingsagenda Rijksdienst	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 18 november 2013 per brief geïnformeerd (TK 2013–2014, 30 420 nr. 203)
De Minister zegt toe de Tweede Kamer een brief te sturen over de specifieke (paalrot) problematiek en zijn ervaringen van het werkbezoek aan Wormerveer	Kamerdebat 27-11-2013 Leefbaarheid achterstands-wijken	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 17 februari 2014 per brief geïnformeerd (TK 2013–2014, 30 136 nr. 37)
De Minister zegt toe de analyse over handelingsperspectieven – welke in januari 2014 gereed is voor gemeenten – naar de Tweede Kamer te zenden	Kamerdebat 12-12-2013 Huisvesting EU-arbeidsmigranten	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 28 februari 2014 per brief geïnformeerd (TK 2013–2014, 29 407 nr. 188)
De Minister zegt toe de Tweede Kamer te informeren (eerste kwartaal 2014) over de wijziging adviesstelsel (lager aantal leden en het mogelijk samenvoegen van adviescolleges)	Kamerdebat 14-11-2013 Masterplan Rijkshuisvesting en Hervormingsagenda Rijksdienst	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 25 november 2013 per brief geïnformeerd (TK 2013–2014, 33 817 nr. 1 en 2)
De Minister zegt toe gegevens over aantal eigenaren-bewoners naar diverse kenmerken met een lager inkomen uit WoON-onderzoek aan de Tweede Kamer te zenden (1e kwartaal 2014)	Kamerdebat 31-10-2013 Huurbeleid	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 19 maart 2014 per brief geïnformeerd (TK 2013–2014, 32 847 nr. 116)
De Minister zegt de Tweede Kamer toe (voor einde van het jaar) te rapporteren over AFW-II (investeren in corporatiebezit)	Kamerdebat 06-11-2013 Financiering woningmarkt	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 26 maart 2014 per brief geïnformeerd (TK 2013–2014, 32 847 nr. 117)
De Minister zegt toe de Tweede Kamer te informeren (1e kwartaal 2014) over hoe de aanbeveling van de Nationale Ombudsman (huurder informeren over verstrekking inkomensindicatie) wordt opgevolgd	Kamerdebat 31-10-2013 Huurbeleid	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 22 januari 2014 per brief geïnformeerd (TK 2013–2014, 27 926 nr. 213)

Bijlagen

Omschrijving toezegging	Vindplaats	Stand van zaken
De Minister zegt toe de Tweede Kamer nader te informeren met een uitgebreider overzicht over de effecten WOZ-waarde, tezamen met een voorstel voor aanpassing van de regelgeving	Brief d.d. 13-09-2013 inzake Modernisering van het woningwaarderingstelsel	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 18 februari 2014 per brief geïnformeerd (TK 2013–2014, 32 847 nr. 115)
De Minister zegt toe / heeft het voornemen de Tweede Kamer (begin 2014) een actualisatie van de cijfers van nulmeting van de feitelijke aantallen en de gemiddelde omvang van de restschulden toe te zenden	Brief d.d. 28-03-2013 inzake «Nulmeting restschuld op eigen woning»	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 3 april 2014 per brief geïnformeerd (TK 2013–2014, 32 271 nr. 31)
De Minister zegt toe het overleg met de vereniging van zwembaden over de inspectierapporten binnen zes weken schriftelijk terug te koppelen aan de Tweede Kamer	Kamerdebat 19-02-2014 Bouwregelgeving en brandveiligheid	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 25 april 2014 per brief geïnformeerd (TK 2013–2014, 28 325 nr. 154)
De Minister zegt toe – inzake de door de Kamer gevraagde varianten wordt op dit moment gekeken naar de door de Kamer aangegeven aspecten alsmede de randvoorwaarden uit het Woonakkoord – de resultaten van deze varianten in januari 2014 met partijen te kunnen bespreken en aansluitend deze doorrekeningen toe te zenden (met het standpunt van de partijen daarop)	Brief d.d. 29-11-2013 inzake toezending RIGO-rapport inzake aanpassing van het woningwaarderingstelsel	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 18 februari 2014 per brief geïnformeerd (TK 2013–2014, 32 847 nr. 115)
De Minister zegt toe de Tweede Kamer op korte termijn te informeren over de mogelijkheid of en hoe corporaties makkelijker een betrouwbare inkomens-toets kunnen overleggen door middel van een jaarlijkse inkomensverklaring van de werkgever met betrekking tot EU-arbeidsmigranten (i.p.v. een IB60 formulier)	Kamerdebat 12-12-2013 Huisvesting EU-arbeidsmigranten	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 28 februari 2014 per brief geïnformeerd (TK 2013–2014, 29 407 nr. 188)
De Minister zegt toe de Tweede Kamer te informeren over het wel of niet ratificeren van een vrijwillig protocol bij het 35 jaar geleden vastgestelde VN-verdrag voor economische en sociale rechten van de mens	Kamerdebat 12-12-2013 Huisvesting EU-arbeidsmigranten	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 28 februari 2014 per brief geïnformeerd (TK 2013–2014, 29 407 nr. 188)
De Minister maakt op korte termijn inzichtelijk hoe de regio's scoren (vinkjes) op de 4 gestelde vragen mbt de bestuurlijke afspraken en zal de Tweede Kamer daarover informeren	Kamerdebat 12-12-2013 Huisvesting EU-arbeidsmigranten	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 28 februari 2014 per brief geïnformeerd (TK 2013–2014, 29 407 nr. 188)
De Minister zal de Tweede Kamer informeren of de resultaten van de inventarisatie naar asbest in Rijksgebouwen inzichtelijk zijn voor gebruikers	Kamerdebat 12–12- 2013 Externe Veiligheid/Handhaving	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 26 maart 2014 per brief geïnformeerd (TK 2013–2014, 25 834 nr. 86)
De Minister zegt toe (eind maart) een brief aan de Tweede Kamer te sturen met informatie over aantallen verhuurders die zich hebben aangemeld voor een account voor het aanvragen van inkomensindicaties voor de inkomensafhankelijke huurverhoging	Kamerdebat 13-02-2014 Uitvoering Inkomensafhankelijke huurverhoging	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 14 april 2014 per brief geïnformeerd (TK 2013–2014, 27 926 nr. 219)

Bijlagen

Omschrijving toezegging	Vindplaats	Stand van zaken
De Minister zegt toe de Tweede Kamer te informeren of er sprake is van dubbel-telling in relatie tot de ingekochte groene stroom certificaten uit Noorwegen	Kamerdebat 17-12-2013 Mondelinge vraag van het lid VAN VELDHoven (D66) aan de Minister voor Wonen en Rijksdienst over het bericht «Groene stroom Rijk niet duurzaam» (Volkskrant, 13 december 2013)	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 16 april 2014 per brief geïnformeerd (TK 2013–2014, 31 239 nr. 175)
De Minister zegt toe de Tweede Kamer te informeren over de berekening van het prijskaartje van de inkoop van additionele groene stroom	Kamerdebat 17-12-2013 Mondelinge vraag van het lid VAN VELDHoven (D66) aan de Minister voor Wonen en Rijksdienst over het bericht «Groene stroom Rijk niet duurzaam» (Volkskrant, 13 december 2013)	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 16 april 2014 per brief geïnformeerd (TK 2013–2014, 31 239 nr. 175)
Het voorstel van CU met betrekking tot verruimen van de mogelijkheden van tijdelijke huurcontracten voor starters zal verder worden onderzocht. In dit onderzoek zullen ook te koop staande huurwoningen en de aanpak van woonoverlast worden meegenomen. (NB: CU houdt ruimte om zelf door te gaan met een initiatiefwet)	Kamerdebat 20-11-2013 Begroting Wonen en Rijksdienst	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 11 april 2014 per brief geïnformeerd (TK 2013–2014, 27 926 nr. 18)
De Minister zegt toe dit najaar een brede inventarisatie te doen naar behoeften aan vormen van tijdelijke verhuur en te bezien hoe deze in wet- en regelgeving te gaan verwerken en de Tweede Kamer daarover (begin 2014) te informeren	Brief d.d. 17-01-2012 inzake Tijdelijke verhuur	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 11 april 2014 per brief geïnformeerd (TK 2013–2014, 27 926 nr. 218)
De Minister gaat in gesprek met Fedec over de kwaliteit van energielabels in utiliteitsgebouwen en zal de Tweede Kamer hierover voor 1 april informeren (zie ook aangenomen motie SP Delphi-ID motie 200670).	Kamerdebat 18-12-2013 Energiebesparing gebouwde omgeving	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 31 maart 2014 per brief geïnformeerd (TK 2013–2014, 32 271 nr. 31)
De Minister streeft ernaar de Tweede Kamer (direct na het eerste kwartaal van 2014) te rapporteren over de aard en omvang van tijdelijke verhuur (De Minister is voornemens de hier aangegeven werkwijze in 2015 en 2016 te herhalen).	Brief d.d. 04-11-2013 inzake moties en toezeggingen inzake verruiming tijdelijke verhuur	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 16 mei 2014 per brief geïnformeerd (TK 2013–2014, 33 436 nr. 39)
De Minister zegt toe de Tweede Kamer informatie over de regelgeving rond shortstay toe te zenden	Kamerdebat 18-09-2013 Studentenhuisvesting	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 11 april 2014 per brief geïnformeerd (TK 2013–2014, 27 926 nr. 218)
De Minister van Financiën (mede namens Minister W&R) zal het door de onderzoekscommissie ontworpen besliskader gebruiken als een checklist voor het tijdig en adequaat informeren van het parlement tijdens trajecten tot privatisering en verzelfstandiging (T01843)	Kamerdebat 21-01-2014 Rapport parlementair onderzoek privatisering verzelfstandiging overheidsdiensten	Afgedaan. Toezegging wordt meegenomen in het reguliere BZK-beleid.
Het kabinet zal bestaande instrument ter verbetering van beleid en regelgeving, waarvan er een aantal is verenigd in het Integraal Afwegingskader (IAK), eerder en consistentier in het beleidsproces toepassen en de uitkomsten daarvan explicieter in de politieke besluitvorming meewegen (T01845)	Kamerdebat 21-01-2014 Rapport parlementair onderzoek privatisering verzelfstandiging overheidsdiensten	Afgedaan. Toezegging wordt meegenomen in het reguliere BZK-beleid.

Bijlagen

Omschrijving toezegging	Vindplaats	Stand van zaken
Het kabinet zal bij toekomstige besluiten tot privatiseringen zorgen voor monitoring, dit, om te kunnen beoordelen of eerdere verwachtingen worden gerealiseerd (T01846)	Kamerdebat 21-01-2014 Rapport parlementair onderzoek privatisering verzelfstandiging overheidsdiensten	Afgedaan. Toezegging wordt meegenomen in het reguliere BZK-beleid.
Het kabinet zal nulmetingen standaard bij nieuwe privatiseringen laten plaatsvinden (T01847)	Kamerdebat 21-01-2014 Rapport parlementair onderzoek privatisering verzelfstandiging overheidsdiensten	Afgedaan. Toezegging wordt meegenomen in het reguliere BZK-beleid.
Het kabinet zal meer duidelijkheid verschaffen over de invloed van EU-regelgeving op besluiten tot privatisering en verzelfstandiging (T01849)	Kamerdebat 21-01-2014 Rapport parlementair onderzoek privatisering verzelfstandiging overheidsdiensten	Afgedaan. Toezegging wordt meegenomen in het reguliere BZK-beleid.
Het kabinet zal, steeds aan het begin van een nieuwe kabinetsperiode, een overzicht van concrete voornemens tot privatisering/verzelfstandiging aan het parlement doen toekomen (T01850)	Kamerdebat 21-01-2014 Rapport parlementair onderzoek privatisering verzelfstandiging overheidsdiensten	Afgedaan. Toezegging wordt meegenomen in het reguliere BZK-beleid.
De Minister zegt de Eerste Kamer, naar aanleiding van een vraag van het lid Postema (PvdA), toe haar een geactualiseerd overzicht van voorgenomen privatiseringen en verzelfstandigingen te sturen, inclusief de daarmee gemoeide publieke belangen (T01840)	Kamerdebat 21-01-2014 Rapport parlementair onderzoek privatisering verzelfstandiging overheidsdiensten	Afgedaan. De Eerste Kamer is op 24 april 2014 per brief geïnformeerd (EK 2013–2014, Kamerstuk C nr. P)
De Minister zegt toe de Tweede Kamer te informeren (voor einde van dit jaar) over het verminderen van het aantal ZBO's: reactie op rapport De Leeuw	Kamerdebat 14-11-2013 Masterplan Rijkshuisvesting en Hervormingsagenda Rijksdienst	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 13 mei 2014 per brief geïnformeerd (TK 2013–2014, 25 268 nr. 83)
De Minister zegt toe de Tweede Kamer te informeren over de ontwikkeling van een dashboard voor het volgen van de voortgang op de Hervormingsagenda en op te nemen in de Jaarrapportage Bedrijfsvoering Rijk. Het dashboard zal in ieder geval informatie – zo u wil «meters» – bevatten over: de ontwikkeling van de apparaatskosten van de departementen de ontwikkeling van de personeelsomvang van de departementen en de inhoudelijke voortgang van de verschillende deelprojecten de ontwikkeling van het aantal vierkante meter kantooroppervlak	Kamerdebat 14-11-2013 Masterplan Rijkshuisvesting en Hervormingsagenda Rijksdienst	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 21 mei 2014 per brief geïnformeerd (TK 2013–2014, 31 490 nr. 145)
De Minister zegt de Tweede Kamer toe nader te onderzoeken of de omvang van de grondposities van de corporaties in verhouding staat tot de bouwopgave en of corporaties risico's lopen met hun grondposities gelet op de afwaardering hiervan en de Tweede Kamer op de hoogte te stellen van de uitkomsten	Kamerdebat 05-02-2014 Woningcorporaties	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 5 maart 2014 per brief geïnformeerd (TK 2013–2014, 29 453 nr. 345)
De Minister zegt de Tweede Kamer toe de experimenten/pilots die lopen rond flexibel huren en scheefwonen in kaart te brengen en dit te delen met de Tweede Kamer	Kamerdebat 05-02-2014 Woningcorporaties	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 21 maart 2014 per brief geïnformeerd (TK 2013–2014, 27 926 nr. 216)

Bijlagen

Omschrijving toezegging	Vindplaats	Stand van zaken
De Minister zegt de Tweede Kamer toe (vóór de zomer) uit te zoeken wat het effect van huisvesting van statushouders/asielzoekers is op wachttijd voor een huurwoning en de Kamer daarover te informeren	Kamerdebat 03-03-2014 Uitbreiding wet bijzondere maatregelen grootstedelijke problematiek, Woningwet, Huisvestingswet	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 3 april 2014 per brief geïnformeerd (TK 2013–2014, 32 271 nr. 31)
De Minister zegt toe met NVB en VNG te gaan praten over mogelijk verdere vereenvoudiging van de regelgeving bij tijdelijke verhuur	Kamerdebat 20-03-2013 Wijziging van de Leegstandswet in verband met de verruiming van de mogelijkheden voor tijdelijke verhuur bij leegstand van gebouwen en woningen (33 436) re- en dupliek	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 11 april 2014 per brief geïnformeerd (TK 2013–2014, 27 926 nr. 218)
De Minister zegt de Eerste Kamer, naar aanleiding van een vraag van het lid Schouwenaar (VVD), toe een kopie van zijn brief aan de Tweede Kamer over de wettelijke mogelijkheden en voor- en nadelen van tijdelijke huurcontracten ook aan de Eerste Kamer te sturen (T01830)	Kamerdebat 17-12-2013 Wet maatregelen woningmarkt 2014	Afgedaan. De Eerste Kamer is op 11 april 2014 per brief geïnformeerd (EK 2013–2014, 33 819 nr. L)
De Minister zegt toe de Tweede Kamer te informeren (bij aanbidding van de novelle inzake het wetsvoorstel herziening Woningwet) over het opzetten van een inspectie of een andersoortig dienstonderdeel inzake het Volkshuisvestelijk toezicht	Brief d.d. 26-03-2013 inzake «Beleidsreactie op rapport Commissie Hoekstra»	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 2 december 2013 per brief geïnformeerd (TK 2013–2014, 29 453 nr. 338)
De Minister zegt de Tweede Kamer toe binnen enkele weken een brief te sturen over mogelijkheden voor tijdelijke huurcontracten	Kamerdebat 03-03-2014 Uitbreiding wet bijzondere maatregelen grootstedelijke problematiek, Woningwet, Huisvestingswet	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 11 april 2014 per brief geïnformeerd (TK 2013–2014, 27 926 nr. 218)
De Minister zegt de Eerste Kamer, naar aanleiding van een vraag van het lid Ter Horst (PvdA), toe zijn beslissingen op verzoeken van gemeenten om verlenging van de gebiedsaanwijzing aan de Kamer te melden (T01895)	Kamerdebat 08-04-2014 33 797 Wet uitbreiding wet bijzondere maatregelen grootstedelijke problematiek	Afgedaan. De Eerste- en Tweede Kamer zijn op 22 april 2014 per brief geïnformeerd (EK 2013–2014, 33 797 nr. D)
De Minister zegt toe de Tweede Kamer nader te informeren over de werkzaamheden en de resultaten van de Expertteams Eigenbouw en Kantoortransformatie	Kamerdebat 12-06-2013 Leegstand woningen en kantoren	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 23 september 2013 per brief geïnformeerd (TK 2013–2014, 30 420 nr. 203)
De Minister zegt toe (in het najaar van 2013) de Tweede Kamer een brief te sturen met voorstellen over het beoogde nieuwe stelsel voor private bouwplantoetsing, private kwaliteitsborging, aansprakelijkheid en versterking van de positie van de bouwconsument. Bij de brief zal de Minister ook een berekening toevoegen van de maatschappelijke kosten en baten van de beoogde wijzigingen van het stelsel	Brief d.d. 28-08-2013 inzake Toezeggingen bouwregelgeving en brandveiligheid	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 27 november 2013 per brief geïnformeerd (TK 2013–2014, 32 757 nr. 91)
De Minister zegt de Eerste Kamer, naar aanleiding van een vraag van het lid Thom de Graaf (D66), toe een notitie te schrijven over de Ministeriële verantwoordelijkheid bij zelfstandige bestuursorganen (ZBO's) (T01839)	Kamerdebat 21-01-2014 Rapport parlementair onderzoek privatisering verzelfstandiging overheidsdiensten	Afgedaan. De Eerste Kamer is op 12 mei 2014 per brief geïnformeerd (EK 2013–2014, kamerstuk C nr. Q)

Bijlagen

Omschrijving toezegging	Vindplaats	Stand van zaken
De Minister zegt de Eerste Kamer, naar aanleiding van vragen en opmerkingen van de leden Bröcker (VVD), Ester (ChristenUnie), Flierman (CDA) en De Graaf (D66), toe het rapport van de commissie-De Leeuw over zelfstandige bestuursorganen naar de Kamer te sturen en de conclusies die het kabinet verbindt aan het rapport in de Jaarrapportage Bedrijfsvoering Rijk aan de Kamer mee te delen (T01834)	Kamerdebat 21-01-2014 Rapport parlementair onderzoek privatisering verzelfstandiging overheidsdiensten	Afgedaan. De Eerste Kamer is op 13 mei 2014 per brief geïnformeerd (EK 2013–2014, Kamerstuk C nr. R)
De Minister zegt toe het onderzoek naar dure scheefwonders (wie zijn dat, willen zij verhuizen, zijn geschikte huurwoningen beschikbaar, kunnen ze verhuizen naar goedkopere woningen, etc.?) (start 1e kwartaal 2014, eerste resultaten in 2015) naar de Tweede Kamer te zenden	Kamerdebat 31-10-2013 Huurbeleid	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 21 maart 2013 per brief geïnformeerd (TK 2013–2014, 27 926 nr. 216)
De Minister zegt toe de voorliggende wijzigingen over drie jaar te evalueren	Kamerdebat 20-03-2013 Wijziging van de Leegstandswet in verband met de verruiming van de mogelijkheden voor tijdelijke verhuur bij leegstand van gebouwen en woningen (33 436)	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 5 november 2013 per brief geïnformeerd (TK 2013–2014, 33 436 nr. 38)

5.4 Subsidiebijlage

In deze bijlage wordt de subsidie definitie van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) gebruikt. Volgens artikel 4.21 van de Awb wordt onder een subsidie verstaan: «De aanspraak op financiële middelen, door een bestuursorgaan verstrekt met het oog op bepaalde activiteiten van de aanvrager, anders dan als betaling voor aan het bestuursorgaan geleverde goederen of diensten.»

Volgens deze definitie worden niet als subsidies aangemerkt: de aanspraken op financiële middelen die worden verstrekt op grond van een wettelijk voorschrift dat uitsluitend voorziet in verstrekking aan rechtspersonen die krachtens publiekrecht zijn ingesteld, en: de bekostiging van het onderwijs en onderzoek.

Tabel Subsidies (Bedragen x € 1.000)

Begro- tungs- artikel	Naam subsidie(re- geling) (met hyperlink naar vindplaats)	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Aantal verle- ningen jaar 2013	Laatste evaluatie (jaar)al) (met hyperlink naar vindplaats)	Volgende evaluatie (jaar)al)	Einddatum subsidie (regeling) (jaar)al)
Woningmarkt												
1.1	<u>Bevordering Eigen Woningbezit (BEW)</u>	25.395	17.121	9.924	5.627	5.096	4.826	4.826	26.140	<u>Evaluatie BEW 2009</u>	Betreft betalingen op verplichtingen uit verleden.	2010
1.1	<u>Beschikking geldelijke steun EW 84</u>	4.299	4.527	5.262	5.482	5.313	5.313	5.313	3.379	nvt	Betreft betalingen op verplichtingen uit verleden.	2014
1.1	<u>Startersleningen</u>	30.000	0	0	0	0	0	0	3.085	nvt	Zie toelichting ¹	2013 incidentele subsidiever- streking 2013 incidentele subsidiever- streking
1.1	Experimenten en kennisoverdracht op het gebied van betaalbaarheid wonen ²	1.057	409	508	508	508	500	500	11	nvt	2015	
1.1	Woonconsumenten- tenorganisaties (Stg. VAC-punt Wonen en Woonbond) ²	1.220	1.221	1.121	1.071	971	971	971	2	nvt	2015	2017
1.2	<u>Experimenten en kennisoverdracht wonen</u>	3.589	1.879	1.801	1.801	1.801	1.801	1.801	7	nvt	2015	2017
Woonomgeving en bouw												
2.1	Beleidsprogramma energiebesparing ²	631	2.500	8.200	8.200	3.200	3.200	3.200	5	nvt	2015	2017
2.1	Beleidsprogramma bouwregelgeving ²	1.592	600	600	600	600	600	600	8	nvt	2015	2017
2.1	<u>Energiebesparing verhuurders (Stimuleringsregeling energieprestatie huursector)</u>	0	600	400	300	200	198.500	200.000	0	nvt	2020	2019 Nieuwe regeling per 1 juli 2014

Bijlagen

Begro- tings- artikel	Naam subsidie(re- geling) (met hyperlink naar vindplaats)	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Aantal verle- ningen jaar 2013	Laatste evaluatie (jaartal) (met hyperlink naar vindplaats)	Volgende evaluatie (jaartal)	Einddatum subsidie (regeling) (jaartal)
2.1	Innovatierege- lingen gebouwde omgeving ³	6.905	3.785	360	0	0	0	0	4	nvt	Wordt meegenomen in de beleidsdoor- lichting 2014 2020	2014
2.1	Revoiverend fonds EGO ³	0	75.000	35.000	0	0	0	0	0	nvt		2019
2.1	Tijdelijke regeling blok voor blok	50	140	300	60	0	0	0	0	<u>Evaluatierapportage blok voor blok 2014</u>	nvt	2013
2.1	<u>Tijdelijke stimuleringsregeling energiebesparende voorzieningen</u>	3.427	5.000	0	0	0	0	0	0	nvt	De regeling is intern geëvalueerd. Wordt verder meegenomen in de beleidsdoorlichting 2014. 2015	2012
2.2	Beleidsprogramma woningbouw productie ²	360	25	200	200	200	200	0	7	nvt		2017
2.3	<u>Experimenten en kennisoverdracht wonen</u>	2.543	2.188	0	0	0	0	0	19	nvt	2015	2017
Kwaliteit Rijksdienst												
3.1	Fysieke werkomgeving	298	0	0	0	0	0	0	2	<u>Onderzoeksrap-portage 2011</u>	zie toelichting ⁴	2014 incidentele subsidieverstrekking
3.1	<u>Subsidie A&O-fonds</u>	3.400	3.400	3.400	3.400	3.400	3.400	3.400	1	<u>Evaluatie A&O-fonds 2011</u>	2016	2017
		84.766	118.395	67.076	27.249	21.289	219.311	220.611				

¹ Jaarlijks wordt een rapport van bevindingen wordt opgesteld over de bestedingen van het startersbudget door de accountant. Wanneer het volledige budget door SVn en gemeenten is beschikt, wordt een eindverantwoording opgesteld en gecontroleerd door de accountant. Op welk termijn dit is kan nog niet bepaald worden. Evaluatie van de effectiviteit vindt plaats op gemeentelijk niveau.

² Subsidie wordt verstrekt obv subsidiebesluit Experimenten en kennisoverdracht wonen. Jaarlijks wordt aan de hand van beoordeling van activiteitenplan en begroting een beschikking opgesteld.

³ Subsidieverzoeken worden incidenteel ingediend en vastgesteld.

⁴ Omdat het hier gaat om incidentele subsidies die vallen onder het kaderbesluit BZK subsidies, zijn er geen afzonderlijke evaluatiemomenten voorzien. Beleidsevaluatie van het Kaderbesluit BZK subsidies wordt gepland voor 2018. Het Kaderbesluit BZK subsidies heeft geen einddatum. Hierbij de link naar het kaderbesluit BZK subsidies.

5.5 Evaluatie- en overig onderzoek

Soort onderzoek	Titel/onderwerp	Artikel	Start	Afronding	Vindplaats
1. Ex post onderzoek naar doeltreffendheid en doelmatigheid van beleid					
1a. Beleidsdoorlichtingen					
	Betaalbaarheid	1.1	2015	2015	
	Energiebesparing gebouwde omgeving en bouwkwaliteit	2.1	2014	2014	
	Voldoende woningbouw	2.2	2016	2016	
	Kwaliteit woonomgeving	2.3	2014	2014	
	Revolverend fonds	2.4	2020	2020	
	Kwaliteit Rijksdienst	3.1	2014	2014	
1b. Effectenonderzoek Ex-post					
	Evaluatie Bouwbesluit 2012	2.1	2014	2015	
	Evaluatie Verordening Bouwproducten in Nederland	2.1	2014	2014	
2. MKBA's					
	MKB Effecten van Mogelijke Aanpassingen in Bouwbesluit	2.2	2012	2013	http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/rapporten/2013/08/29/rapport-effecten-van-mogelijke-aanpassingen-in-bouwbesluit.html
	MKB Toegankelijk, bezoekbaar, aanpasbaar») MKBA	2.2	2012	2013	http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/rapporten/2014/03/31/toegankelijk-bezoekbaar-aanpasbaar.html
	Privatisering van kwaliteitsborging in de bouw») MKBA	2.2	2012	2013	http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/rapporten/2013/09/23/mkba-privatisering-van-kwaliteitsborging-in-de-bouw.html
3. Overige onderzoeken					
	Evaluatie Verhuurderheffing	1.1	2016	2016	
	Evaluatie Huisvestingswet	1.1	2018	2019	
	Evaluatie Leegstandwet	1.1	2014	2015	
	Evaluatie Blok voor Blok	2.1	2014	2014	http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/rapporten/2014/06/23/evaluatierapportage-blok-voor-blok.html
	Onderzoek naar de bepalingsmethode voor het energieprestatiecertificaat	2.1	2012	2013	http://www.rvo.nl/sites/default/files/2014/01/Aanscherpingsstudie%20EPC%20woningbouw%20en%20utiliteitsbouw%202015.pdf
	Evaluatie Stimuleringsregeling Energieprestatie verhuurders (STEP)	2.1	2019	2020	

Bijlagen

Soort onderzoek	Titel/onderwerp	Artikel	Start	Afronding	Vindplaats
	Evaluatie totstandkomingsproces bouwbesluit 2012	2.2	2012	2013	http://www.rijksoverheid.nl/bestanden/documenten-en-publicaties/kamerstukken/2013/06/25/kamerbrief-over-evaluatie-totstandkomingsproces-bouwbesluit-2012/kamerbrief-over-evaluatie-totstandkomingsproces-bouwbesluit-2012.pdf&rct=j&frm=1&q=&esrc=s&sa=U&ei=O_CrU-jtNIXHOZjvlgD&ved=0CBsQFjAB&sig2=L8DKgb4cdbVMgn29QXqFyg&usg=AFQjCNF7d5ASJW--XDUS2uxBE3_FHONNyw
	Naar een andere verdeling van verantwoordelijkheid in de bouw (Instituut voor Bouwrecht)	2.2	2012	2013	http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/rapporten/2013/02/01/rapport-naar-een-andere-verdeling-van-verantwoordelijkheid-in-de-bouw.html
	Quick Scan Autoriteit Private Kwaliteitsborging (Brinkgroep)	2.2	2012	2013	http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/rapporten/2013/06/01/ruimte-voor-ambitie.html
	Positie bouwconsument (Stichting Economisch Onderzoek)	2.2	2013	2013	http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/rapporten/2013/09/01/positie-bouwconsument.html
	Evaluatie Stelsel private kwaliteitsborging	2.2	2018	2019	
	Erkende technische oplossingen (Expertisecentrum regelgeving bouw)	2.2	2013	2013	http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/rapporten/2013/11/29/rapport-erkende-technische-oplossingen.html
	Eindgebruiker en opdrachtgever in de bouw: lessen uit het buitenland (Economisch Instituut voor de Bouw)	2.2	2013	2014	http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/rapporten/2014/03/21/rapport-eindgebruiker-en-opdrachtgever-in-de-bouw.html
	Eindmeting Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing	2.2	2014	2015	
	Aanvullende evaluatie Wet bijzondere maatregelen groot stedelijke problematiek	2.3	2014	2014	
	Evaluatie Kaderwet Adviescolleges	3	2015	2015	
	Audit Baseline Informatiehuis-houding Rijk	3	2015	2015	https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-29362-226.html
	Evaluatie aanbestedingscirculaire	3.1	2014	2014	
	Audit invoering Digitaal Document-beheer	3.1	2014	2014	https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-29362-156.html
	Doorlichting agentschap P-Direkt		2014	2014	
	Doorlichting agentschap UBR		2014	2015	
	Doorlichting agentschap RVB		2018	2018	
	Doorlichting agentschap DHC		2014	2014	

Bijlagen

Soort onderzoek	Titel/onderwerp	Artikel	Start	Afronding	Vindplaats
	Evaluatie rijkshuis- vestingsstelsel	6.1	2018	2018	

Rijksbegroting 2015

xviii Wonen en Rijksdienst

Aangeboden aan de Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal door de Minister van Financiën.

Vervaardiging parlementaire stukken en begeleiding productieproces

Sdu Uitgevers
afdeling Dataverwerking
e-mail traffic@sdu.nl

Vormgeving omslag
Studio Dumbar

Uitgave
Ministerie van Financiën

www.rijksbegroting.nl

Sdu UITGEVERS

